

Powiat Gryficki

**Strategia Rozwoju Powiatu Gryfickiego na
lata 2020-2030**

projekt

przygotowana przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WPROWADZENIE.....	6
2.	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	8
3.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ POWIATU GRYFICKIEGO	12
3.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	12
3.1.1	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA.....	12
3.1.2	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY	14
3.1.3	WALORY KULTUROWE I TURYSTYCZNE GMINY	26
3.2	SFERA SPOŁECZNA.....	37
3.2.1	DEMOGRAFIA	37
3.2.2	RYNEK PRACY, BEZROBOCIE	44
3.3	SFERA GOSPODARCZA	47
3.3.1	ROLNICTWO.....	47
3.3.2	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	48
3.4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	50
3.4.1	KOMUNIKACJA.....	50
3.4.2	SIEĆ WODOCIĄGOWA	55
3.4.3	SANITACJA	56
3.4.4	GOSPODARKA ODPADAMI	56
3.4.5	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	59
3.4.6	SIEĆ GAZOWA.....	59
3.4.7	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	60
3.4.8	ENERGIA ODNAWIALNA	60
3.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	61
3.5.1	EDUKACJA.....	61
3.5.2	KULTURA I SPORT	62
3.5.3	OCHRONA ZDROWIA	65
3.5.4	POMOC SPOŁECZNA	67

3.5.5	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	69
3.6	SYTUACJA FINANSOWA POWIATU	71
4.	WYBÓR STRATEGII POWIATU GRYFICKIEGO	73
4.1	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO	73
4.2	ANALIZA SWOT POWIATU GRYFICKIEGO	74
4.2.1	KONSULTACJE SPOŁECZNE	74
4.2.2	ANALIZA SWOT POWIATU GRYFICKIEGO	76
4.3	WIZJA I CELE STRATEGICZNE POWIATU GRYFICKIEGO	82
5.	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE STRATEGII POWIATU GRYFICKIEGO ⁸⁴	
5.1	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”	84
5.2	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA”	91
5.3	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”	94
5.4	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”	101
6.	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	105
6.1	STRATEGIA EUROPA 2020	105
6.2	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	105
6.3	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”	106
6.4	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE	107
6.5	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	107
6.6	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	108

6.7	STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020.	109
6.8	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2030.....	109
6.9	PROJEKT PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	110
7.	WDRAŻANIE STRATEGII	112
7.1	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO	112
7.2	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIEDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	113
7.3	PUBLIC RELATIONS STRATEGII ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO	113
8.	ZAŁĄCZNIKI	115
9.	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	122

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Powiatu Gryfickiego na lata 2020-2030 (dalej Strategia) opierać się będzie na szeregu konkretnych celów, których osiągnięcie będzie prowadzić do wymaganego efektu. Cele te łącznie będą składać się na uzupełniający się plan rozwoju Powiatu. Na przyszłość niebagatelny wpływ ma szczegółowe planowanie oraz przestrzeganie i realizowanie wytycznych zaprezentowanych w niniejszym dokumencie. Jasne cele, które są efektem pracy wielu zaangażowanych ludzi pozwalają na jak najdoskonalszą realizację założeń. Tworzenie strategii, wdrażanie z dokładnym określeniem warunków, na jakich mają się odbywać poszczególne zadania oraz zaangażowanie ludzi do tworzenia wspólnego dobra ma na celu podniesienie poziomu zaspokajania potrzeb mieszkańców. Powiat, ze względu na swoje specyficzne ułożenie w organizacji życia samorządowego w Polsce ma w zakresie swoich obowiązków wiele odpowiedzialnych zadań. Bez właściwego planowania, antycypacji przyszłych trendów, niektóre z nich, takie jak np. organizacja szkolnictwa zawodowego czy system komunikacji nie będą służyć mieszkańcom. Stąd waga planowania dla właściwego gospodarowania budżetami.

Każdy z powiatów jest inny. Strategia, z uwagi na swoją specyfikę, przygotowywana jest ze szczególną starannością, uwypuklając największe regionalne wartości wyróżniające dany powiat spośród innych. Uniwersalny model strategii nie jest dobrym rozwiązaniem dla niedużego obszaru, w którym dynamika zmian jest bardzo widoczna. W związku z powyższym dobra strategia powinna zawierać następujące cechy:

- unikalność - musi być specyficzna dla danego środowiska,
- rzetelność - musi być oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też „wbudowana” w otoczenie (krajowe i unijne),
- użyteczność - musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- aktualność - musi być okresowo weryfikowana.

Ważną przesłanką uzasadniającą potrzebę przygotowania nowego dokumentu jest zapewnienie spójności z całym katalogiem dokumentów strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Dokument składa się z trzech zasadniczych części:

- opisowej, będącej rodzajem „fotografii” stanu aktualnego powiatu,
- analitycznej, służącej znalezieniu możliwości rozwojowych powiatu,

- planistycznej, wskazującej konkretne programy i działania służące realizacji wskazanych podczas analizy celów.

Diagnoza prezentuje wyczerpujący obraz powiatu. Na potrzeby przeprowadzonej analizy wykorzystano różne metody prezentacji danych. Korzystano z dwóch zasadniczych źródeł informacji. Jednym z nich były rejestry prowadzone w Starostwie Powiatowym, drugim dane pozyskane z Banku Danych Lokalnych (prezentującego dane Głównego Urzędu Statystycznego). Bardzo ważnym źródłem informacji były wyniki przeprowadzonych wśród mieszkańców ankiet oraz konsultacji społecznych.

Przyjęta i wdrażana Strategia pozwoli nie tylko efektywnie prowadzić politykę rozwoju powiatu, ale także będzie zasadniczym dokumentem umożliwiającym skorzystanie z licznych instrumentów finansowych wspierających rozwój lokalny i regionalny, w tym pochodzących z perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Należy pamiętać, że niniejszy dokument ma charakter otwarty, nie zamyka się przed zmianami i wprowadzaniem nie ujętych w aktualnej wersji dokumentu rozwiązań.

2. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Na podstawie stanu aktualnego i wyników prac osób zaangażowanych w określenie możliwości rozwojowych została przygotowana wizja powiatu, realizujące ją cele strategiczne, programy i konkretne zadania. Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie odpowiedzieć tworząc ten dokument jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej strategii postanowiono przyjąć perspektywę do roku 2030.

Samorządowcy mają ogromną wiedzę o swoim terenie, dodatkowo optymalizują wydatki, dlatego przy tworzeniu niniejszego dokumentu posłużono się metodą partycypacyjno-ekspercką. Skorzystano z wiedzy mieszkańców, zwłaszcza aktywnych w pracach samorządu, organizacji pozarządowych i biznesu. To oni byli głównymi autorami wyboru dróg rozwoju dla powiatu. Skorzystano z licznych danych dostępnych w Starostwie Powiatowym i Urzędach Gmin, w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego, innych instytucji publicznych (Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Wojewódzki itp.). Konsultanci Remedis SA współinicjowali spotkania, porządkowali i uzupełniali uzyskiwane informacje. Ponadto dokonali zintegrowanej, wielowątkowej analizy SWOT. Ważną rolą ekspertów zewnętrznych było odniesienie Strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych powiatu, sąsiadów, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych).

Po przygotowaniu projektu Strategii dokument został poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowany dokument był szeroko akceptowaną wizją rozwoju powiatu.

Tworząc zamierzenia strategii kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w powiecie,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie,
- powiat chce być otwarty na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,
- poprawa jakości życia mieszkańców całego powiatu związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Prace nad Strategią składały się z następujących elementów:

- I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej powiatu. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
 - stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
 - stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
 - sytuacji gospodarczej.
- II. Określenie potencjału rozwojowego.
 - III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju.
 - IV. Określenie Wizji Powiatu Gryfickiego.
 - V. Określenie Celów Strategicznych Strategii.
 - VI. Koordynacja Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.
 - VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji Strategii.
 - VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Powiatu projektu Strategii.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju powiatu. Jak wcześniej wspomniano na poziomie szczegółowym zadanie realizacji Strategii jest przejęte przez dokumenty operacyjne.

Podczas prac nad niniejszym dokumentem wykorzystano dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

- I. Strategia „Europa 2020”.
- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- III. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.
- IV. Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”.
- V. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- VI. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020.
- VII. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

- VIII. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020.
- IX. Polityka Transportowa Państwa.
- X. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.
- XI. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- XII. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
- XIII. Projekt Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

oraz dokumenty Powiatu Gryfickiego i jednostek podrzędnych:

- I. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gryfickiego.
- II. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfickiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.
- III. Raport o Stanie Powiatu Gryfickiego za 2018 rok.
- IV. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gryfickim na lata 2017-2025.
- V. Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Rewal do 2020.
- VI. Raport o Stanie Gminy Rewal za 2018.
- VII. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017-2025.
- VIII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rewal.
- IX. Strategia Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2015-2023.
- X. Raport o Stanie Gminy Trzebiatów za rok 2018.
- XI. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2023.
- XII. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.
- XIII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebiatów.
- XIV. Raport o Stanie Gminy Karnice za 2018 rok.
- XV. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Karnice.
- XVI. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karnice na lata 2017-2023.

- XVII. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Karnice na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.
- XVIII. Strategia Rozwoju Gminy Brojce do roku 2025.
- XIX. Raport o Stanie Gminy Brojce w Roku 2018.
- XX. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Brojce na lata 2015-2025.
- XXI. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Brojce na lata 2017-2023.
- XXII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brojce.
- XXIII. Strategia Rozwoju Gminy Gryfice na lata 2005-2024.
- XXIV. Raport o Stanie Gminy Gryfice za rok 2018.
- XXV. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025.
- XXVI. Program Rewitalizacji dla Gminy Gryfice na lata 2017-2023.
- XXVII. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gryfice na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku.
- XXVIII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gryfice.
- XXIX. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Płoty na lata 2016-2020.
- XXX. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Płoty na lata 2017-2023.
- XXXI. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płoty.
- XXXII. Raport o Stanie Gminy Płoty za 2018 rok.
- XXXIII. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020. Rybacka Lokalna Grupa Działania Pomorza Zachodniego.
- XXXIV. Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 dla Lokalnej Grupy Działania „Gryflandia”.

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień Strategii.

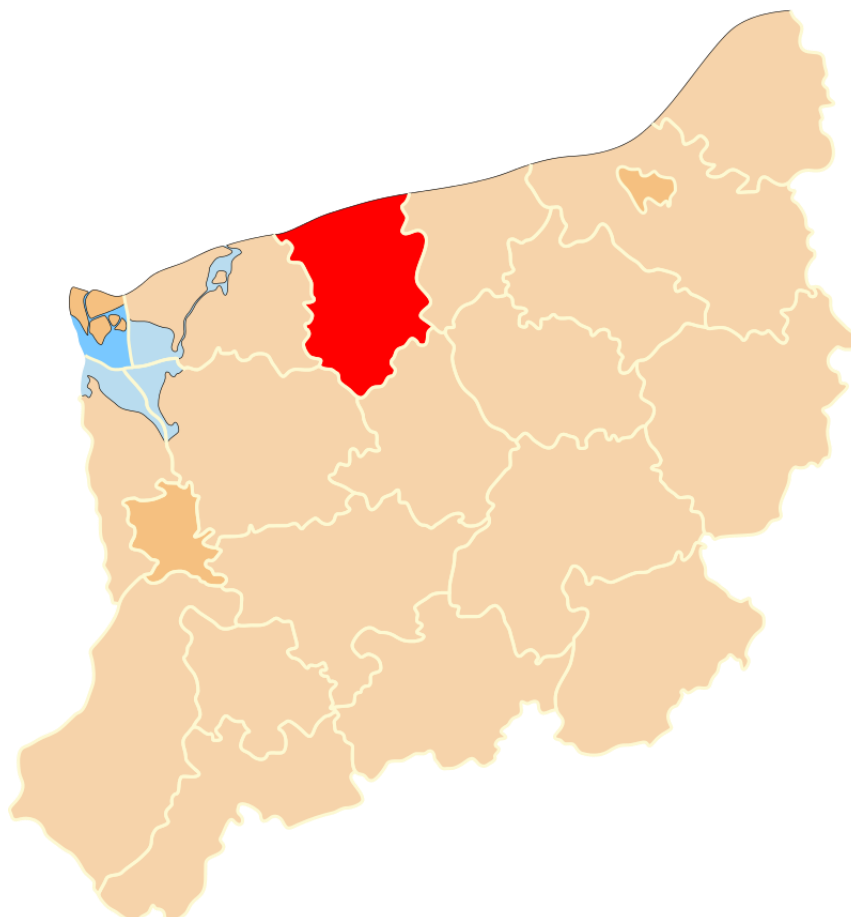
3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ POWIATU GRYFICKIEGO

3.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

3.1.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Powiat gryficki położony jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego. Powiat graniczy z:

- Powiatem kołobrzeskim – od strony wschodniej,
- Powiatem łobeskim – od strony południowej,
- Powiatem kamieńskim – od strony zachodniej,
- Powiatem goleniowskim – od strony zachodniej,
- Od północy część granicy stanowi brzeg morski na odcinku 40 km.

Rysunek 1 Powiat Gryficki na mapie województwa zachodniopomorskiego
(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_gryficki#/media/Plik:POL_powiat_gryficki_map.svg, wgląd wrzesień 2019 r.)

Powiat gryficki zajmuje powierzchnię 1.017 km² (101.737 ha) co stanowi 4,44% powierzchni województwa i 0,33% powierzchni kraju. W 2018 roku zamieszkały był przez 60.617 osób

(3,56% ludności województwa i 0,16% ludności kraju). Powiat Tworzy 6 gmin. Trzy gminy miejsko-wiejskie (Gryfice, Płoty i Trzebiatów) oraz 3 gminy wiejskie (Brojce, Rewal i Karnice). Największą gminą powiatu jest gmina Gryfice (zarówno pod względem powierzchni jak i pod względem liczby mieszkańców).

Tabela 1 Gminy w powiecie gryfickim

JST	Powierzchnia [km ²]	Ludność
Brojce	118	3.767
Gryfice	261	23.866
Karnice	133	4.014
Płoty	239	8.894
Rewal	41	3.853
Trzebiatów	225	16.223

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Sieć osadniczą powiatu gryfickiego tworzą 173 jednostki osadnicze podzielone na 106 sołectw. Siedzibą władz powiatu jest miasto Gryfice, oddalone od Szczecina o około 100 km i 80 km od Koszalina. Dwie gminy: Rewal i Trzebiatów, ze względu na swoje nadmorskie położenie zaliczane są do gmin turystycznych. Pozostałe gminy: Gryfice, Brojce, Karnice, Płoty – to tereny typowo rolnicze, niegdyś zdominowane przez Państwowe Gospodarstwa Rolne.

Tabela 2 Sieć osadnicza w powiecie gryfickim (miasta i sołectwa)

Gmina	Sołectwa
Brojce	Brojce (siedziba władz gminy), Kiełpino, Przybiernowo, Pruszcz, Bielikowo, Żukowo, Mołstowo, Tąpadły, Dargosław, Darzewo, Strzykocin ¹
Gryfice	Gryfice (miasto – siedziba władz gminy), Barkowo, Baszewice, Borzęcin, Brodniki, Dobrzyń, Dziadowo, Górzycy, Grądy, Jasiel, Kołomąc, Kukań, Lubieszewo, Niedźwiedziska, Otok, Osięcin, Prusinowo, Przybiernówko, Rotnowo, Rybokarty, Rzęsin, Rzęskowo, Sikory, Skalin, Smolęcin, Stawno, Świeszewo, Trzygłów, Waniorowo, Wilczkowo, Zacisze, Zaleszczyce, Zielin. ²
Karnice	Karnice (siedziba władz gminy), Ciećmierz, Lędzin, Kusin, Paprotno, Niczonów, Czaplina Mała, Ninikowo, Dreżewo, Czaplina Wielka, Trzeszyn, Drozdowo, Konarzewo, Cerkwica, Skrobotowo, Węgorzyn. ³
Płoty	Płoty (miasto – siedziba władz gminy), Czarne, Gostyń Łobeski, Karczewie, Kocierz, Krężel, Luciąża, Makowice, Mechowo, Modlimowo, Natolewice, Pniewo, Studwia, Sowno, Truskolas, Wicimice, Wyszogóra, Wyszobór, Wytok, Potuliniec, Lisowo. ⁴
Rewal	Rewal (siedziba władz gminy), Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Śliwin, Trzęsacz. ⁵
Trzebiatów	Trzebiatów (miasto – siedziba władz gminy), Roby, Włodarka, Rogozina, Wlewo, Gąbin, Lewice, Nowielice, Trzebusz, Trzebusz Osiedle, Mrzeżyno, Gorzysław, Chomętowo, Gołańcz Pom, Gołańcz Osiedle, Gosław, Siemidarżno, Mirosławice, Sadlno, Kłodkowo, Trzebiatów. ⁶

Źródło: Opracowanie własne

¹ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Brojce do roku 2025

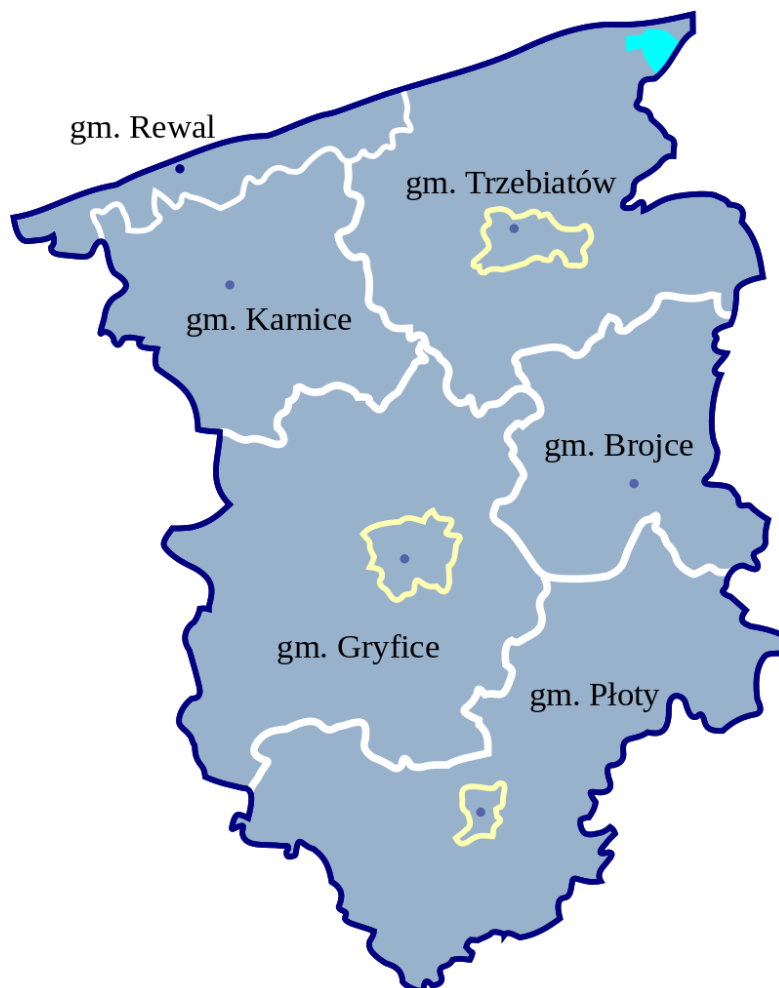
² Źródło: <http://www.gryfice.eu/barkowo>

³ Źródło: https://www.karnice.pl/strona/menu/78_solectwa

⁴ Źródło: http://bip.ploty.pl/unzip/ploty_2/19_08_2019_14_36_11_uchwala_nr_x.68.2019..pdf

⁵ Źródło: Raport o Stanie Gminy Rewal za 2018

⁶ Źródło: http://www.trzebiatow.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=137&menu=168&strona=1

Rysunek 2 Mapa powiatu gryfickiego

(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_gryficki#/media/Plik:Gryficki.svg, wgląd wrzesień 2019 r.)

3.1.2 ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego⁷ powiat gryficki leży w obrębie megaregionu *Pozaalpejska Europa Środkowa*, prowincji *Niż Środkowoeuropejski*, podprowincji *Pobrzeża Południowobałtyckie*, w makroregionie *Pobrzeże Szczecińskie* oraz w granicach czterech mezoregionów: *Wybrzeże Trzebiatowskie*, *Równina Gryficka*, *Równina Goleniowska* i *Równina Nowogardzka*.

Wybrzeże Trzebiatowskie nad Dziwną i od ujścia Regi po ujście Parsęty w Kołobrzegu ciągnie się wzdłuż brzegu pasa wydm, mierzeja zamyka częściowo wylot cieśniny Dziwny, na wschodzie zaś przybrzeżna akumulacja piasków odcięta od morza jeziora Liwia łuża (Gmina Rewal) i Resko Przymorskie (Gmina Trzebiatów). W środkowej części Wybrzeża Trzebiatowskiego występują podcinane przez fale kępy morenowe. Równina Gryficka – wzniesienie nad poziomem morza dochodzi do 40–50 m, ale wzgórze kemowo-morenowe na zachód od Gryfic osiąga 75 m (góra Bukowiec). Południowym skrajem Równiny Gryfickiej

⁷ Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

przebiega pradolina pomorska, zwięzająca się koło miasta Płoty nad Regą. Jej część zachodnią zaliczono do Równiny Goleniowskiej. Dostyc żyzne brunatnoziemy sprawiają, że Równina Gryficka jest zajęta przeważnie przez pola uprawne, ale w pradolinie na piaszczystym podłożu występują bory sosnowe. Równinę przecina dolina dolnej Regi.

GRUNTY

Rodzaje gleb na terenie powiatu są przemieszane: Piaski występują w pasie nadmorskim oraz w części południowej i wschodniej (w małym stopniu). Gleby torfowe i murszowe występują wzdłuż wybrzeża (ale w większej odległości od brzegu niż piaski) oraz w części centralnej. Piaski naglinowe i gliny występują w środkowym pasie obszaru powiatu rozciągającym się od zachodniej do wschodniej granicy. Gliny i ily występują w północnej, centralnej i południowej części powiatu

Z najaktualniejszych dostępnych danych GUS (2014 rok) wynika, że powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w powiecie wynosi 67.763 ha (66,61%), w tym gruntów ornyc – 48.481 ha (71,54%), zaś łąk i pastwisk 17.334 ha (25.58%). Sady zajmują powierzchnię ok. 128 ha. Można zauważyć, że ze względu na użytkowanie gruntów powiat gryficki jest powiatem rolniczym.

Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna gruntów w powiecie gryfickim

GRUNTY	POWIERZCHNIA [ha]						
	Powiat gryficki	Gmina Brojce	Gmina Gryfice	Gmina Karnice	Gmina Płoty	Gmina Rewal	Gmina Trzebiatów
Obszar	101.737	11.797	26.130	13.312	23.919	4.065	22.514
Powierzchnia lądowa	100.316	11.763	25.858	13.264	23.638	3.817	21.976
Użytki rolne razem	67.763	8.643	17/593	10.443	14.723	1.461	14.900
• Grunty orne	48.481	7.005	13.107	6.712	11.424	800	9.433
• Sady	128	21	36	13	23	2	33
• Łąki trwałe	12.227	887	2.776	2.663	1.645	469	3.787
• Pastwiska trwałe	5.107	526	1.194	759	1.309	143	1.176
• Grunty rolne zabudowane	1.017	131	302	152	201	21	210
• Grunty pod stawami	31	13	5	2	5	0	6
• Grunty pod rowami	772	60	173	142	116	26	255
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	23.223	2.487	6.289	2.043	7.497	1.283	3.624
• Lasy	21.747	2.375	5.792	1.891	7.159	1.264	3.266
Grunty pod wodami	1.421	34	272	48	281	248	538
• Morskimi wewnętrznymi	8	0	0	0	0	1	7
• Płynącymi	1.408	32	270	48	281	247	530
• Stojącymi	5	2	2	0	0	0	1
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	5.107	360	1.447	449	819	715	1.317

• Tereny mieszkaniowe	542	32	190	27	83	78	132
• Tereny przemysłowe	167	6	66	3	26	20	46
• Tereny inne zabudowane	724	21	151	25	51	283	193
• Tereny zurbanizowane niezabudowane	206	1	57	1	33	38	76
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	365	26	8	37	60	70	114
• Tereny komunikacyjne – drogi	2.614	242	705	338	471	203	655
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	327	32	94	17	71	19	94
• Użytki kopalne	129	0	126	0	2	0	1
Użytki ekologiczne	166	2	0	0	164	0	0
Nieużytki	3.728	270	509	310	431	289	1.919

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Gleby orne powiatu gryfickiego charakteryzują się w większości umiarkowaną przydatnością rolniczą. Przeważają gleby lekkie o kwaśnym i lekko kwaśnym odczynie i bardzo zróżnicowanych potrzebach wapnowania. Zawartość makroelementów (fosfor, potas, magnez) pozostaje na przeciętnym poziomie. Podobnie zawartość mikroelementów (mangan, miedź, cynk, żelazo) przyjmuje średnie wartości (poza borem – poziom niski).

Stan gleb na terenie powiatu gryfickiego jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagrożeniem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

SUROWCE NATURALNE

Wśród głównych złóż zasobów naturalnych na terenie powiatu gryfickiego znajdują się złoża gazu ziemnego bilansowane łącznie na blisko 708 mln m³, złoża kruszywa naturalnego oraz pokłady torfu. Ponadto zostało wskazane do eksploatacji złożo piasków kwarcowych bilansowane na 7,7 mln. Na terenie powiatu znajdują się także mniejsze złoża o lokalnym znaczeniu. Na części z nich eksploatacja została zaniechana a wyrobiska wymagają rekultywacji. W miejscowości Trzęsacz (gm. Rewal) udokumentowano złożo wód termalnych, które zostało objęte koncesją na wydobywanie kopaliny ze złoża.

Tabela 4 Wykaz złóż na terenie powiatu gryfickiego

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zag. złoża ⁸	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
1.	Gorzysław N	Gaz ziemny	E	289,61 mln m ³	87,61 mln m ³	24,28 mln m ³
2.	Gorzysław S	Gaz ziemny	E	417,88 mln m ³	4,68 mln m ³	0,23 mln m ³
3.	Trzebusz	Gaz ziemny	E	2,55 mln m ³	17,31 mln m ³	3,86 mln m ³
4.	Bądkowo 1	Piaski i żwiry	E	25 tys. t	-	4 tys. t
5.	Brojce	Piaski i żwiry	E	258 tys. t	160 tys. t	34 tys. t
6.	Janowo	Piaski i żwiry	Z	60 tys. t	-	-
7.	Janowo-I	Piaski i żwiry	T	1.095 tys. t	1069 tys. t	-
8.	Karnice	Piaski i żwiry	R	486 tys. t	-	-
9.	Płoty I	Piaski i żwiry	E	75 tys. t	-	32 tys. t
10.	Pniewo	Piaski i żwiry	E	1.825 tys. t	1.825 tys. t	293 tys. t
11.	Przybiernówko	Piaski i żwiry	Z	48 tys. t	-	-
12.	Słudwia	Piaski i żwiry	P	111 tys. t	-	-
13.	Słudwia I	Piaski i żwiry	E	1.808 tys. t	1.808 tys. t	26 tys. t
14.	Słudwia II	Piaski i żwiry	E	88 tys. t	88 tys. t	35 tys. t
15.	Słudwia III	Piaski i żwiry	E	197 tys. t	197 tys. t	198 tys. t
16.	Strzykocin	Piaski i żwiry	R	3.103 tys. t	3.032 tys. t	-
17.	Strzykocin	Piaski i żwiry	R	2.133 tys. t	1.990 tys. t	-
18.	Strzykocin	Piaski i żwiry	R	408 tys. t	-	-
19.	Tąpadły	Piaski i żwiry	E	718 tys. t	718 tys. t	25 tys. t
20.	Wicimice I	Piaski i żwiry	E	2.612 tys. t	1.980 tys. t	92 tys. t
21.	Wyszogóra	Piaski i żwiry	E	85 tys. t	85 tys. t	516 tys. t
22.	Wytok I	Piaski i żwiry	R	877 tys. t	-	-
23.	Wicimice	Piaski kwarcowe	P	7.731,00 tys. m ³	-	-
24.	Włodarka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	41 tys. m ³	-	-
25.	Przybiernówko-Grądy II	Torfy	E	13.349,42 tys. m ³	8.350,53 tys. m ³	125,61 tys. m ³
26.	Gołańcz	Torfy	P	282,00 tys. m ³	-	-
	Nazwa złoża	Złoże	Typ wody	Zasoby eksploatacyjne	Pobór	
27.	Trzęsacz GT-1	Solanki, wody lecznicze i termalne	T – wody termalne	180,00 m ³ /h	395.713,70 m ³ /rok	

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2018 r.

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane). Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji z jednej strony, w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin, jednak przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

⁸ E – eksploatowane, T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, R – rozpoznane szczegółowo, Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane, P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie.

WODY

Powiat Gryficki posiada znaczne zasoby wód powierzchniowych. Od północy, na odcinku od Pobierowa do Rogowa graniczy z Bałtykiem. Według podziału hydrograficznego Polski powiat gryficki położony jest w granicach czterech głównych obszarów zlewniowych:

- zlewni rzeki Regi,
- zlewni rzeki Dziwny,
- zlewni jeziora Resko Przymorskie,
- zlewni przymorza od Dziwny do Regi.

Główną oś hydrologiczną powiatu stanowi Rega – jedna z największych rzek Pomorza. Całkowita powierzchnia zlewni wynosi 2.724,90 km², a jej długość to 167,80 km. Północną granicę zlewni wyznacza brzeg morza Bałtyckiego. Pozostałe granice tworzą naturalne wododziały między zlewnią Regi a zlewniami rzek: Świniec, Wołczenica, Gowienica, Ina, Drawa, Gwda, Parsęta i Dębosznicą. Dorzecze Regi charakteryzuje się wysoką gęstością sieci rzecznych.

Obszar powiatu gryfickiego charakteryzuje się niskim wskaźnikiem jeziorności – poniżej 1%. Najwyższy wskaźnik występuje w gminie Rewal – 5%, najniższy, bliski zera, w gminie Karnice. Do naturalnych zbiorników wodnych należy 8 jezior powyżej 10 ha, nieliczne rozproszone śródpolne i śródleśne oczka wodne oraz stawy. Ponadto dwa zbiorniki wodne zaporowe powstałe w wyniku spiętrzenia wód. Największe jezioro to Resko Przymorskie położone w północnowschodniej części powiatu. Jego powierzchnia wynosi 273,3 ha, a objętość 7.703,4 m³. Jezioro należy do płytkich, jego głębokość maksymalna wynosi 2,5 m. Obszar jeziora ma duże znaczenie przyrodnicze, gdyż jest lęgowiskiem ptaków wodno-błotnych i ostoją dla ptaków. Wpływa na to fakt, że znaczna część brzegów porośnięta jest trzcina przez co ograniczony jest dostęp do wód. Teren objęty jest ochroną w granicach obszarów Natura 2000: Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski, Wybrzeże Trzebiatowskie. Nad Reskiem przymorskim obserwowane są: gęś gęgawa, gągoł, wąsatka, gąsiorek, bielik. W porze przelotów pojawiają się: perkozy, łyski, żurawie, mewy, gęsi i kaczki. Spotykane są także żuraw, mewa mała i żółtonoga, rożeniec i rybołów. Dominującymi gatunkami ryb w wodach Reska Przymorskiego są: leszcz, płoć, krąp, szczupak pospolity. Mniej popularne są węgorz europejski, sandacz, lin, okoń europejski, wzdręga, jazgarz, ukleja.

Inne jeziora znajdujące się na terenie powiatu to:

- jezioro Liwia-Łuża (gmina Rewal),
- jezioro Kołomąć (gmina Gryfice),
- jezioro Łopianowskie (gmina Gryfice),
- zbiornik Rejowice (gmina Gryfice),
- zbiornik Likowo (gmina Płoty),
- jezioro Trzygłowskie I (gmina Gryfice),
- jezioro Trzygłowskie II (gmina Gryfice),
- jezioro Rybokarty (gmina Gryfice).

Na terenie powiatu gryfickiego wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Woda pozyskiwana jest z pokładów wodonośnych (czwartorzęd, jura). Stan wód podziemnych określono jako dobry.

Pod powierzchnią powiatu gryfickiego nie ma Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

PRZYRODA

Lasy powiatu gryfickiego leżą na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, należą do trzech nadleśnictw – Gryfice, Resko oraz Rokita. Na terenie powiatu lasy nie tworzą zwartych kompleksów, jedynie lasy na południu i południowym wschodzie należą do większych kompleksów, których przeważająca część znajduje się jednak poza obszarem powiatu gryfickiego. Lesistość w powiecie w 2018 roku wynosiła 20,6%. Jest ona zdecydowanie niższa od lesistości województwa zachodniopomorskiego (35,7%) i kraju (29,6%). Sytuacja w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

- Brojce: 19,1%;
- Gryfice: 21,5%;
- Karnice: 13,5%;
- Płoty: 29,0%;
- Rewal: 30,6%;
- Trzebiatów: 13,8%.

Na terenie powiatu przeważają siedliska borowe z dominacją sosny. Średni wiek lasów to około 61 lat, a przeciętna zasobność przekracza 283 m³/ha.

Szata roślinna odzwierciedla różnorodność naturalnych warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych, glebowych i wodnych występujących na terenie powiatu. Składa się na nią roślinność lasów, łąk, torfowisk. Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie w dolinie rzeki Rega), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu. Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo (pola, łąki, sady), które są specyficznym typem biocenozy charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego w porównaniu z biocenozą naturalną oraz roślinność ruderalna zasiedlająca podłoża zmienione przez człowieka, charakterystyczna dla terenów zurbanizowanych.

Faunę powiatu reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną. Występują tu również typowe dla Polski środkowej gatunki płazów (np. żaba trawna, ropucha szara) i gadów (w tym jaszczurka zwinka). Dostyc bogata jest fauna ptaków leśnych przy czym dominującymi gatunkami są drobne ptaki z rzędu wróblowatych. Fauna ssaków jest bardzo zróżnicowana, występują tu bowiem zarówno duże parzystokopytne, jak i drobne ssaki. Dość pospolicie spotyka się tu sarnę i dziką oraz gryzonia, w tym: nornicę rudą, mysz leśną, mysz zaroślową czy wiewiórkę rudą.

Ponadto część obszaru powiatu, z uwag na cenne walory przyrodnicze, objęta jest różnymi formami ochrony przyrody w postaci⁹:

- Obszary NATURA 2000:
 - **Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski** PLH320017 (gminy: Karnice, Trzebiatów, Rewal) – ostoja obejmuje najlepiej zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku. Charakterystycznym elementem pasa brzegowego są jeziora lagunowe, oddzielone od morza wąskim pasem mierzei. Obszar pełni ważną rolę jako ostoja ptaków, obfituje także w cenne gatunki flory i fauny. Głównym walorem obszaru jest dobry stan zachowania typowych biotopów tworzących pas nadmorski, w szczególności kompleksu borów bażynowych.

⁹ Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

- **Ostoja na Zatoce Pomorskiej** PLH990002 – obszar morski położony wzdłuż zachodniej części wybrzeża Polski. Fragment akwenu o dużym zróżnicowaniu dna morskiego, od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i gładzowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłacenie zwane ławicą Odrzańską. Jest to kluczowy obszar dla ochrony siedliska – piaszczyste ławice podmorskie oraz teren regularnych obserwacji morświna. Obszar ważny dla bałtyckiej populacji parposza.
- **Ostoja Golczewska** PLH320052 (gmina Gryfice) – obszar stanowią dwa fragmenty kompleksów leśnych usytuowane na Równinie Gryfickiej będącej falistą wysoczyzną morenową. W obu wypadkach są to tereny ze znacznym udziałem żyznych siedlisk leśnych, co wyróżnia je w stosunku do ciągnących się dalej na południe borów sosnowych wykształcających się na nizinie sandrowej. W obszarze duże powierzchnie ze starodrzewami, w tym wyłączony drzewostan jaworowy z okazałymi drzewami doborowymi, ponad 400 letnim dębem "Władychem" (pomnik przyrody). Wśród lasów znajduje się kilka torfowisk mszarnych w tym otaczających jezioro dystroficzne (Jezioro Żabie).
- **Dorzecze Regi** PLH320049 (gminy: Brojce, Gryfice, Płoty, Trzebiatów) – obszar ma ogromne znaczenie jako nieliczna z polskich rzek, do których na tarło wchodzi łosoś atlantycki *Salmo salar*. Typowo górski charakter dopływów i górnego odcinka koryta Regi sprawia, że świetne warunki do bytowania i rozmnażania mają tam głowacz białopłetwy i minogi, natomiast miejsca o twardym, piaszkowym dnie, ale z dużo wolniejszym przepływem chętnie zasiedlają kozy pospolite i larwy minogów. Obszar jest ważną ostoją występującego w obrębie Polski w zasadzie tylko w województwie zachodniopomorskim grądu subatlantyckiego. Jest tu ponad 1.300 ha tego siedliska czyli 8,4% obszaru, co stanowi ok. 16% grądów subatlantyckich chronionych w sieci Natura 2000 w Polsce i ponad 6% zasobów tego siedliska w kraju. Dolina stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym.
- **Zatoka Pomorska** PLB990003 – obszar morski położony wzdłuż zachodniej części wybrzeża polskiego. Jest to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego – od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i gładzowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje rozległe wypłacenie zwane ławicą Odrzańską, gdzie głębokość sięga do 8 m. Dno ławicy pokryte żwirem i gładzami

stanowi dogodne siedlisko dla rozwoju fauny mięczaków i dużych glonów morskich.

- **Wybrzeże Trzebiatowskie** PLB320010 (gminy: Karnice, Rewal, Trzebiatów) – krajobraz odznacza się tu występowaniem zbiorowisk związanych z bezpośrednim oddziaływaniem morza. Pas wydm nadmorskich z wykształconą wydmą białą i wydmą szarą rozciąga się w granicach obszaru między Pogorzelicą a Kołobrzegiem. Na zapleczu ustabilizowanych wydm ciągnie się pas borów i lasów mieszanych. Od Niechorza do ujścia Regi wydmy osiągają do 40 m wysokości n.p.m. W ostoi odnotowano 205 gatunków ptaków, z czego 144 lęgowe.
- Rezerwaty przyrody:
 - **Jezioro Liwia Łuża** (gmina Rewal) – utworzony 31 lipca 1959 roku. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu płytkiego lagunowego jeziora wraz z mozaiką siedlisk kształtowanych pod jego wpływem w warunkach zmiennego oddziaływania wód Bałtyku oraz siedlisk rzadkich gatunków roślin szczególnie słonolubnych i biotopów ptaków wodno-błotnych.
 - **Wrzosowisko Sowno** (gmina Płoty) – celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie zróżnicowanej roślinności torfowiska przejściowego w niecce postglacjalnej i rzadkich gatunków flory i fauny oraz złoża torfu wytworzonego w długotrwałym procesie lądowania zbiornika wodnego.
 - **Rzeka Rekowa** (gmina Płoty) – celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie czystej wartkiej rzeki Rekowa z rzadką roślinnością, w tym krasnorostem *Hildenbrandtia rivularis* oraz zachowanie i utrzymanie przyległych olszowo-jesionowych lasów łęgowych, grądów grabowych na zboczach i roślinności źródłiskowej.
 - **Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie** (gmina Trzebiatów) – celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie w pełni wykształconego zbiorowiska leśnego boru bażynowego na typowym siedlisku wydm nadmorskich oraz ochrona bogatych stanowisk gatunków charakterystycznych dla tego zespołu roślinnego. Ochrona drzewostanu sosnowego wykształconego w karłowatej postaci, charakterystycznej dla tego siedliska.
 - **Roby** (gmina Trzebiatów) – celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie populacji cennych roślin naczyniowych i zarodnikowych, w tym wrzośca

bagiennego, woskownicy europejskiej i rzadkich gatunków torfowców oraz renaturalizacja ich siedliska - zniekształconego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego.

- **Mszar koło Siemidarżna** (gmina Brojce) – celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ochrona cennych zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla torfowisk wysokich i przejściowych oraz ochrona bogatej flory torfowców, innych mchów i charakterystycznej dla mszarów flory naczyniowej.
- **Wiązy Reskie** (gmina Płoty i Resko) utworzony 5 lutego 2016 roku. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest utrzymanie naturalnych procesów zachodzących w wyróżniających się pod względem fitocenotycznym i florystycznym lasach łągowych i olsowych wraz z występującą na jego terenie populacją podkolana zielonawego (*Platanthera chlorantha*).
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy:
 - **Dolina rzeki Wołczyńcy** (gmina Płoty) – celem powołania są cenne krajobrazowo obszary półnaturalnych łąk z zachowaną ekstensywną gospodarką łąkarską i pastwiskową, charakteryzujące się dużą bioróżnorodnością szczególnie awifauny.
- Stanowiska dokumentacyjne:
 - **Brzeg klifowy – Niechorze;**
 - **Brzeg klifowy – (dawny Śliwin) – obecnie Rewal 2;**
 - **Brzeg klifowy – Rewal (w/w Alcest);**
 - **Brzeg Klifowy – Trzęsacz.**

Celem stanowisk dokumentacyjnych jest ochrona i utrzymanie we właściwym stanie tworów i składników przyrody oraz kształtowanie podstaw społecznych wobec przyrody poprzez edukację i informację o ochronie przyrody.
- Użytki ekologiczne:
 - łąka Brodziec (gmina Brojce);
 - Małża (gmina Brojce);
 - Potuliniec II (gmina Płoty);
 - Obszar położony na południe od miejscowości Lisowo (gmina Płoty);
 - Obszar położony pomiędzy miejscowościami Łączna (gmina. Płoty) a Zatocze (gmina Nowogard, powiat goleniowski);

- Obszar położony na granicy gminy Gryfice z gminą Płoty, w okolicach miejscowości Łopianów;
 - Obszar położony na zachód od miejscowości Darszyce (gmina Płoty);
 - Obszar położony na zachód od miejscowości Wyszogóra (gmina Płoty);
 - Obszar położony na zachód od miejscowości Kocierz (gmina Płoty);
 - Obszar położony pomiędzy miejscowościami Lisowo, Potuliniec i Wyszogóra (gmina Płoty);
 - Obszar położony w sąsiedztwie miejscowości Lisowo (gmina Płoty);
 - Obszar położony na południe od miejscowości Łączna (gmina Płoty);
 - Obszar położony na wschód od miejscowości Ostrobodno (gmina Płoty);
 - Obszar położony na północ od miejscowości Darszyce-Darzyn (gmina Płoty);
 - Obszar położony na południe od miejscowości Łączna (gmina Płoty);
 - Bagno w Potulińcu (gmina Płoty);
 - Bagno w Wyszogórze I (gmina Płoty);
 - Obszar położony na wschód od miejscowości Wyszogóra (gmina Płoty);
 - Rozlewisko Lubieszawy (gmina Gryfice i gmina Płoty);
 - Wełniankowy mszar (gmina Płoty);
 - Obszar położony na południowy-zachód od miejscowości Wilczyniec (gmina Płoty);
 - Wyszoborski jar (gmina Płoty);
 - Źródłiskowe wąwozy koło Kocierza (gmina Płoty);
 - Obszar położony na wschód od miejscowości Wyszogóra (gmina Płoty);
 - Niebieski korytarz ekologiczny rzek Łożnicy i Gardominki – II.
- Pomniki przyrody:

Tabela 5 Pomniki przyrody w powiecie gryfickim

Lp.	Pomnik	Przybliżona lokalizacja	Data ustanowienia
Gmina Gryfice			
1.	Lipa szerokolistna	Zielin - stary cmentarz	2001-12-25
2.	Lipa drobnolistna	Zielin - stary cmentarz	2001-12-25
3.	Lipa drobnolistna	Zielin - stary cmentarz	2001-12-25
4.	Buk pospolity	Prusinowo - park wiejski, środkowa część	2001-12-25
5.	Buk pospolity	Prusinowo - około 20 m od zabudowań po lewej stronie drogi do Sikor	2001-12-25
6.	Buk pospolity	Zielin - skarpa przy kościele	1996-09-24
7.	Buk pospolity	Rotnowo - na końcu wsi przy zlewni mleka	1996-09-24
8.	Dąb szypułkowy	Prusinowo - na skarpie wąwozu leśnego	2001-12-25
9.	Dąb szypułkowy	Prusinowo - w odległości 600 m od drogi Prusinowo-	2001-12-25

Przybiernówek nad rowem za fermą			
10.	Dąb szypułkowy	Prusinowo - W odległości 200 m od drogi Prusinowo-Otok na polu za fermą	2001-12-25
11.	Dąb szypułkowy	Przybiernówko - zagajnik po prawej stronie betonowej drogi na łąki	2001-12-25
12.	Dąb szypułkowy	Grądy - za wsią na skraju lasu, po prawej stronie drogi w kierunku Niedźwiedzisk, 20 m od kapliczki, przy drodze	2001-12-25
13.	Dąb szypułkowy	Grądy - niedaleko posesji Sołtysa, w odległości ok. 15 m od kapliczki	2001-12-25
14.	Dąb szypułkowy	Raduń - po lewej stronie wjazdu do byłego PGR-u	1996-09-24
15.	Dąb szypułkowy	Osięcin - przy drodze Gryfice-Golczewo	1996-09-24
16.	Dąb szypułkowy	Rybokarty - park pałacowy (front)	1996-09-24
17.	Dąb szypułkowy	Rybokarty - park pałacowy (front)	1996-09-24
18.	Dąb szypułkowy	Rybokarty - park pałacowy (front)	1996-09-24
19.	Świerk pospolity	Rybokarty - park pałacowy (front)	1996-09-24
20.	Dąb szypułkowy	Baszewice - przy budynku mieszkalnym, obok stacji paliw	1996-09-24
21.	Dąb szypułkowy	Raduń - po prawej stronie wjazdu do byłego PGR-u	1996-09-24
22.	Dąb szypułkowy	Raduń - po prawej stronie wjazdu do byłego PGR-u	1996-09-24
23.	Dąb szypułkowy	Raduń - po prawej stronie wjazdu do byłego PGR-u	1996-09-24
24.	Grab zwyczajny	Prusinowo - przy płocie otaczającym teren kościoła	2001-12-25
25.	Grab zwyczajny	Prusinowo - przy płocie otaczającym teren kościoła	2001-12-25
26.	Jesion wyniosły	Prusinowo - park wiejski, środkowa część	2001-12-25
27.	Jesion wyniosły	Przybiernówko - w pobliżu transformatora	2001-12-25
28.	Jesion wyniosły	Przybiernówko - w odległości ok. 100 m po prawej stronie drogi Gryfice-Cerkwica	2001-12-25
29.	Kasztanowiec zwyczajny	Jasiel - przy drodze, koło budynku 19	1996-09-24
30.	Klon pospolity	Przybiernówko - park wiejski, odległość 10 m od zabudowań	2001-12-25
31.	Lipa szerokolistna	Zielin - stary cmentarz	2001-12-25
32.	Lipa szerokolistna	Przybiernówko - park wiejski, na wzgórku	2001-12-25
33.	Płatan klonolistny	Prusinowo - park wiejski, skraj parku od strony fermy	2001-12-25
34.	Wiąz szypułkowy	Przybiernówko - w pobliżu transformatora	2001-12-25
35.	Żywotnik zachodni	Kołomąc - park przy Oś. W. Kolonijnych, teren starego cmentarza	1996-09-24
Gmina Płoty			
36.	4 dęby szypułkowe	na terenie działki ewidencyjnej nr 17, w obrębie Bądkowo	2014-12-24
37.	Buk pospolity	na terenie działki ewidencyjnej nr 17 w obrębie Bądkowo	2014-12-24
38.	Dąb szypułkowy „Jarema”	na terenie działki ewidencyjnej nr 25/4 w obrębie Gostyń Łobeski	2014-12-24
39.	Buk pospolity	Słudwia - Leśnictwo Płoty, oddz. 17c	2001-12-13
40.	Kasztanowiec zwyczajny	Płoty - park przy "nowym" zamku	1997-02-21
41.	Dąb szypułkowy im. Ireneusza Kucińskiego	Wicimice - teren przykościelny. Dz. nr 287	2008-06-12
Gmina Rewal			
42.	Dąb szypułkowy	Pustkowo - południowy skraj lasu, oddz. 502t, około 100 m na zachód od drogi gruntowej do Dreżewa, w odległości około 50 m od zwartego lasu	2003-07-22
43.	Jesion wyniosły	Rewal - rozwidlenie ulic Westerplatte i Saperskiej, vis a vis hotelu Resident	2003-07-22
44.	Lipa drobnolistna	Trzęsacz - ul. Pałacowa, zachodnia strona drogi do Dreżewa, vis-a-vis kościoła, przy załamaniu muru	2003-07-22
45.	Lipa drobnolistna	Trzęsacz -Ul. Pałacowa, po wschodniej stronie drogi na poboczu, między budynkiem kościoła a ogrodem pałacu	2003-07-22
46.	Lipa drobnolistna	Trzęsacz - ul. Pałacowa, zachodnie pobocze drogi w kierunku Dreżewa, na wysokości kościoła	2003-07-22
47.	Lipa drobnolistna	Trzęsacz - ul. Pałacowa, zachodnia strona drogi do Dreżewa,	2003-07-22

		między murem a wjazdem na posesję nr 2/2 ze stajniami	
48.	Lipa szerokolistna	Trzęsacz - ul. Pałacowa, zachodnia strona drogi do Dreżewa, południowa strona wjazdu na posesję nr 2/2	2003-07-22
49.	Ostroskrzew kolczasty	Rewal - ul. Westerplatte 5, na granicy posesji i chodnika	2003-07-22
50.	Wiąz szypułkowy	Pustkowo - teren zieleni parkowej nad morzem, dojście do plaży, 20 m od ul. Nadmorskiej i 25 m od przedłużenia ul. Spacerowej	2003-07-22
51.	Wiąz szypułkowy	Pustkowo - teren zieleni parkowej nad morzem, dojście do plaży, 20 m od ul. Nadmorskiej i 12 m od przedłużenia ul. Spacerowej	2003-07-22

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> (wgląd październik 2019 r.)

Obszar powiatu gryfickiego charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, 55% powierzchni powiatu objęta jest formami ochrony przyrody. Należy uznać, że zróżnicowane i często unikatowe zasoby przyrodnicze powiatu są dobrze chronione, a dodatkowo zwiększają atrakcyjność turystyczną regionu.

3.1.3 WALORY KULTUROWE I TURYSTYCZNE GMINY

Atrakcyjność powiatu gryfickiego wynika z jego wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz z dużej wartości walorów krajoznawczych i kulturowych. W powiecie zarówno mieszkańcy, jak i turyści mogą cieszyć się wspaniałymi krajobrazami (dotkniętymi stosunkowo niedużą ingerencją człowieka), na które składają się morze, morskie plaże, wydmy i lasy na nich oraz łąki, pola, torfowiska i lasy poprzecinane miejscami rzekami i rowami melioracyjnymi.

Na terenie powiatu znajduje się wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej i świeckiej. Zgodnie z wykazem zabytków sporządzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do najcenniejszych w powiecie gryfickim należą:

Tabela 6 Zabytki w powiecie gryfickim wpisane do wykazu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data
Gmina Brojce				
1.	Bielikowo	kościół Chrystusa Króla	1125	2012-07-13
2.	Bielikowo	cmentarz przykościelny	1125	2012-07-13
3.	Brojce	kościół NSPJ	1100	1958-02-22
4.	Brojce	cmentarz przykościelny	1100	2012-07-13
5.	Dargosław	park dworski	67	1978-08-10
6.	Dargosław	pałac	67	2001-05-31
7.	Kiełpino	kościół śś. Piotra i Pawła Ap.	1103	1965-12-22
8.	Kiełpino	cmentarz przykościelny	1103	2012-07-13
9.	Łatno	dwór	1620	1989-05-17
10.	Mołstowo	park dworski	1624	1958-07-05
11.	Pruszcz	kościół Narodzenia NMP	1615	1963-12-05
12.	Stołąż	park dworski	1715	1980-11-15
13.	Strzykocin	park dworski	1625	1982-10-27
14.	Strzykocin	dwór	1625	1989-05-17
15.	Tąpadły	park dworski	1595	1982-10-27
16.	Uniestowo	dwór	1413	1984-09-28
17.	Uniestowo	park dworski	1413	1982-10-27

Gmina Gryfice				
18.	Barkowo	park dworski	1561	1979-09-26
19.	Baszewice	kościół MB Różańcowej	1591	1956-11-17
20.	Dziadowo	zagroda 10-10a z parcelą	1189	2013-07-22
21.	Górzycyca	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP	641	2010-07-06
22.	Górzycyca	cmentarz przykościelny	641	2010-07-06
23.	Gryfice	teren Starego Miasta	71	1955-10-29
24.	Gryfice	kamieniczka, ul. Niepodległości 52	51	2000-08-28
25.	Gryfice	linia kolei wąskotorowej GRYFICE-POPIELE wraz z obiektami inżynierskimi	1286	1995-05-11
26.	Gryfice	zespół bud. stacji Gryfice Wąskotorowe	1286	1995-05-11
27.	Gryfice	spichlerz, ul. Wałowa 11	1	1999-03-01
28.	Gryfice	zespół szpitala z otoczeniem ob. D.P.S. ul. Kościuszki 71	20	2000-01-07
29.	Gryfice	kamieniczka, ul. Kamienna Brama 1a	1592	1997-07-26
30.	Gryfice	budynek mieszkalny, ul. Wysoka Brama 1	669	2010-08-23
31.	Gryfice	poczta, ul. Dworcowa 20	1578	1994-01-03
32.	Gryfice	kościół Wniebowzięcia NMP	1579	1956-05-04
33.	Gryfice	kościół prawosławny NMP, ul. Nowy Świat 3	1088	1988-05-28
34.	Gryfice	zespół budynków: kościół NSPJ, willa ob. plebania, kaplica, budynek gospodarczy ob. salka dla młodzieży wraz z otoczeniem	837	2011-07-15
35.	Gryfice	budynek szkoleniowy/klub żołnierski w zespole wojskowym, ul. Nowy Świat 4	540	2010-02-05
36.	Gryfice	obwarowania miejskie	52	1955-07-30
37.	Gryfice	kaplica św. Jerzego	1577	1956-12-15
38.	Gryfice	młyn /zespół/ ul. Młyńska 1 (otoczenie)	291	2006-12-07
39.	Gryfice	dom, ul. ks. Ruta 2 (d. Niedziałkowskiego)	1576	1987-03-25
40.	Kołomąc	park dworski	1590	1982-10-27
41.	Ościęcín	kościół św. Stanisława Kostki /otoczenie/	350	2008-04-28
42.	Otok	kościół Podwyższenia Krzyża	407	2009-07-23
43.	Otok	cmentarz przykościelny	407	2009-07-23
44.	Otok	stodoła nr 29 (d. 10),	1582	1974-10-29
45.	Otok	pałac	908	1976-12-03
46.	Otok	park dworski	908	1982-10-27
47.	Popiele	linia kolei wąskotorowej GRYFICE-POPIELE wraz z obiektami inżynierskimi	1286	1995-05-11
48.	Rotnowo	kościół MB Częstochowskiej	1585	1958-09-12
49.	Rybokarty	pałac	1632	1974-05-10
50.	Rybokarty	kościół św. Józefa	1581	1956-11-14
51.	Rybokarty	park dworski	1632	1979-12-31
52.	Rzęskowo	kościół (ruina)	1587	1956-11-15
53.	Rzęskowo	cmentarz przykościelny	1587	1990-11-14
54.	Świeszewo	kościół MB Częstochowskiej	1584	1963-12-05
55.	Trzygłów	pałac	1627	1978-10-02
56.	Trzygłów	kościół św. Marii Magdaleny /otoczenie/	351	2008-04-28
57.	Trzygłów	park dworski	1627	1978-08-10
58.	Witno	kościół św. Stanisława Kostki	1583	1958-01-23
59.	Zielin	cmentarz przykościelny	1586	1990-10-01
60.	Zielin	kościół (ruina)	1586	1990-10-01
Gmina Karnice				
61.	Cerkwica	park dworski	1637	1980-11-26
62.	Cerkwica	kościół NSPJ	184	1958-03-06
63.	Cerkwica	dwór	1637	1989-05-17
64.	Cerkwica	studnia św. Ottona z Bambergu	184	2004-12-01
65.	Cerkwica	założenie upamiętniające żołnierzy poległych w czasie I wojny św.	184	2004-12-01

66.	Cerkwica	otoczenie kościoła	184	2004-12-01
67.	Ciećmierz	kościół Zwiastowania NMP	1618	1958-01-28
68.	Dreżewo	park dworski	867	1979-07-26
69.	Dreżewo	pałac	867	1984-09-25
70.	Karnice	park dworski	1589	1982-10-27
71.	Karnice	kaplica grobowa	755	2010-11-02
72.	Karnice	cmentarz przykościelny	755	2010-11-02
73.	Karnice	kościół św. Stanisława Kostki	755	1957-02-28
74.	Konarzewo	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP	1803	2019-07-23
75.	Konarzewo	plebania z parcelą	1803	2019-07-23
76.	Konarzewo	cmentarz przykościelny	1803	2019-07-23
77.	Lędzin	wiatrak holenderski	1603	1965-12-22
78.	Ninikowo	park dworski	1619	1980-11-26
79.	Paprotno	stacja wąskotorowa	1286	1995-05-11
80.	Paprotno	park dworski	1621	1980-12-12
81.	Paprotno	pałac	1621	2019-06-14
Gmina Płoty				
82.	Bądkowo	kościół NSPJ /otoczenie/	333	2007-12-12
83.	Czarne	park dworski	1634	1982-10-27
84.	Dąbie	kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus (otoczenie)	52	2000-08-28
85.	Dąbie	park dworski	1629	1980-11-26
86.	Gostyń Łobeski	cmentarz przykościelny	1165	1990-11-09
87.	Gostyń Łobeski	kościół MB Różańcowej	1165	1990-11-09
88.	Lisowo	pałac (ruina)	1125	1990-05-17
89.	Lisowo	park dworski	902	1980-12-12
90.	Mechowo	kościół św. Andrzeja Boboli	1614	1957-10-25
91.	Mechowo	park dworski	1126	1980-11-27
92.	Mechowo	dwór	1126	1987-07-13
93.	Modlimowo	park dworski	1630	1980-11-27
94.	Natolewice	kościół Niepokalanego Serca NMP	1617	1965-12-22
95.	Natolewice	park dworski	1622	1980-12-04
96.	Płoty	park miejski (przy zamku Nowym)	281	1976-07-31
97.	Płoty	teren Starego Miasta	69	1955-10-29
98.	Płoty	budynek ul. Sienkiewicza 3c-3d	281	2006-11-20
99.	Płoty	budynek ul. Sienkiewicza 3a-3b	281	2006-11-20
100.	Płoty	zamek tzw. Nowy	281	1977-01-24
101.	Płoty	kościół Przemienienia Pańskiego /otoczenie/	332	2007-12-12
102.	Płoty	brama zamku Nowego	281	2006-11-20
103.	Płoty	poczta, ul. Jedności Narodowej 34	1604	1994-01-03
104.	Płoty	szkoła (dawna) z działką, ul. I Armii WP 15	1606	1991-09-17
105.	Płoty	zamek tzw. Stary	1605	1956-05-04
106.	Płoty	park zamkowy, ob.. Park leśny i miejski	281	2016-11-30
107.	Potuliniec	kościół św. Michała Archanioła /otoczenie/	359	2008-07-21
108.	Wicimice	park dworski	904	1980-11-27
109.	Wicimice	pałac (ruina)	753	1974-02-25
110.	Wyszobór	park dworski	1631	1980-11-27
111.	Wyszogóra	kościół MB Królowej Polski	1616	1966-01-17
Gmina Rewal				
112.	Niechorze	stacja wąskotorowa	1286	1995-05-11
113.	Niechorze	latarnia morska (zespół-stodoła, murowane ogrodzenie)	1608	1997-09-23
114.	Niechorze	ogród przy latarni morskiej	1608	1997-09-23
115.	Niechorze	zagroda : stodoła, bud. bramny, bud. inwent., ul. Ludna 2 (błędnie: Środkowa 7)	754	1974-02-28
116.	Pogorzelica	stacja wąskotorowa	1286	1995-05-11
117.	Rewal	stacja wąskotorowa	1286	1995-05-11

118.	Trzęsacz	pałac	1290	1995-07-26
119.	Trzęsacz	kościół gotycki (ruina)	1610	1958-09-12
120.	Trzęsacz	kościół neogotycki Miłosierdzia Bożego	1103	1989-06-26
121.	Trzęsacz	park dworski	281	1958-05-27
122.	Trzęsacz	cmentarz przykościelny (XIX w.)	1103	1989-06-26
Gmina Trzebiatów				
123.	Bieczyno	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP /otoczenie/	792	2011-01-19
124.	Gosław	zagroda nr 25 (chałupa, budynek bramny)	1552	1997-08-07
125.	Gosław	kościół Chrystusa Króla	1547	1956-07-04
126.	Kłodkowo	kościół M B Królowej Świata	947	1957-01-19
127.	Kłodkowo	cmentarz przykościelny	947	2011-11-28
128.	Mrzeżyno	chata rybacka, ul. Zabytkowa 4	1549	1970-06-16
129.	Roby	kościół Niepokalanego Serca NMP	1550	1958-06-18
130.	Rogowo	hangar lotniczy	1155	2013-03-19
131.	Rogozina	stacja wąskotorowa	1286	1995-05-11
132.	Sadlno	kościół MB Częstochowskiej	1551	1958-02-22
133.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 25	38	2000-05-18
134.	Trzebiatów	młyn (zespół), ul. Słowackiego 58-59	37	2000-05-18
135.	Trzebiatów	stacja Trzebiatów Wąsk.(zespół)	1286	1995-05-11
136.	Trzebiatów	linia kolei wąskotorowej POPIELE-TRZEBIATÓW wraz z obiektami inżynierskimi	1286	1995-05-11
137.	Trzebiatów	kamienica, ul. Witosa 7, oficyna, Kościuszki 38	153	2003-12-22
138.	Trzebiatów	kościół Macierzyństwa NMP	1555	1956-09-29
139.	Trzebiatów	kamieniczka, Mostowa 12	152	2003-12-22
140.	Trzebiatów	park miejski	1560	1982-10-27
141.	Trzebiatów	elektrownia wodna (zespół), ul. Mostowa	1600	1996-06-17
142.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 12	1570	1998-11-27
143.	Trzebiatów	obwarowania miejskie	199	1957-02-01
144.	Trzebiatów	dom wraz z oficynami, ul. Wojska Polskiego 59,59a	195	2004-12-14
145.	Trzebiatów	dom ul. Wojska Polskiego 20	299	2007-02-16
146.	Trzebiatów	koszary /zespół/ ul. Zagórska	242	2005-12-20
147.	Trzebiatów	spichlerz, pl. Lipowy 28	234	2005-11-03
148.	Trzebiatów	dom ul. Sienkiewicza 5	231	2005-10-10
149.	Trzebiatów	dom ul. Sienkiewicza 4	230	2005-10-10
150.	Trzebiatów	teren Starego Miasta	72	1955-10-29
151.	Trzebiatów	dom ul. Sienkiewicza 2	228	2005-10-10
152.	Trzebiatów	kaplica św. Gertrudy, ul. II Pułku Ułanów 26 (ob.. Cerkiew greckokatolicka)	1553	1957-02-01
153.	Trzebiatów	dom wraz z oficyną, ul. Wojska Polskiego 52,52a	194	2004-12-14
154.	Trzebiatów	dom, ul. Wojska Polskiego 39	193	2004-12-14
155.	Trzebiatów	dom, ul. Słowackiego 6	192	2004-12-14
156.	Trzebiatów	zespół d. zakładu dla obłąkanych (Jaromin)/otoczenie/	169	2004-06-15
157.	Trzebiatów	kamieniczka, ul. Słowackiego 10	155	2003-12-22
158.	Trzebiatów	kamienica, ul. Słowackiego 4-5	154	2003-12-22
159.	Trzebiatów	dom ul. Sienkiewicza 3	229	2005-10-10
160.	Trzebiatów	pałac /d. klasztor norbertanek/	1574	1957-02-25
161.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 15	13	1999-09-23
162.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 8	12	1999-09-23
163.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 2	11	1999-09-23
164.	Trzebiatów	kamienica, ul. Wojska Polskiego 63	1633	1957-02-01
165.	Trzebiatów	most drogowy nad rzeką Regą, ul. Dworcowa	1597	1994-03-04
166.	Trzebiatów	kamienica, ul. Wojska Polskiego 60	1598	1987-03-25
167.	Trzebiatów	kamienica, ul. Wojska Polskiego 64	1596	1965-12-22
168.	Trzebiatów	kamienica z oficyną, ul. Słowackiego 1	1635	1965-12-22
169.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 32	1565	1965-12-22
170.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 30	1557	1965-12-22

171.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 14	1572	1965-12-22
172.	Trzebiatów	kaplica św. Ducha, ul. Wojska Polskiego	1602	1957-02-01
173.	Trzebiatów	sgraffito na elewacji zew., Rynek 26	211	1957-02-01
174.	Trzebiatów	ratusz, Rynek 1	1556	1957-02-01
175.	Trzebiatów	kamienica, ul. Wojska Polskiego 58	1601	1957-02-01
176.	Trzebiatów	kamienica, ul. Wojska Polskiego 62	1633	1957-02-01
177.	Trzebiatów	kamienica, ul. Słowackiego 54	1558	1957-02-01
178.	Trzebiatów	kaplica św. Jerzego ob. dom ul. Kołobrzeska 6	1554	1957-02-01
179.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 28	1563	1957-02-01
180.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 27	1569	1957-02-01
181.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 13	1573	1957-02-01
182.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 5	1562	1957-02-01
183.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 31	1564	1957-02-01
184.	Trzebiatów	kamienica, Rynek 7	1571	1965-12-22
185.	Trzebiatów	sala koncertowo-taneczna, ul. Wojska Polskiego 38	748	2010-10-27
186.	Trzebusz	kościół św. Józefa	1548	1958-02-22

Źródło: <http://wkz.bip.alfatv.pl/strony/menu/9.dhtml> (wgląd październik 2019 r.)

Rysunek 3 Ruiny kościoła w Trzęsaczu

(źródło:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ruiny_ko%C5%9Bcio%C5%82a_w_Trz%C4%99saczu#/media/Plik:Trz%C4%99sacz,_ruiny_ko%C5%9Bcio%C5%82aMW_\(4\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ruiny_ko%C5%9Bcio%C5%82a_w_Trz%C4%99saczu#/media/Plik:Trz%C4%99sacz,_ruiny_ko%C5%9Bcio%C5%82aMW_(4).jpg))

ach

Rysunek 4 Zamek w Płotach

(źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_P%C5%82otach#/media/Plik:Old_Castle_in_Ploty_\(1\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_P%C5%82otach#/media/Plik:Old_Castle_in_Ploty_(1).jpg))

Rysunek 5 Latarnia morska Niechorze
(źródło: <https://www.gryfice.pl/turystyka3.html>)

Rysunek 6 Pałac w Trzebiatowie
(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Pa%C5%82ac_w_Trzebiatowie#/media/Plik:Trzebiatow_Palace_2007-07.jpg)

Rysunek 7 Brama kamienna w Gryficach

(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Brama_Kamienna_w_Gryficach#/media/Plik:BramaKamiennaWGryficach.jpg)

Rysunek 8 Baszta Kaszana w Trzebiatowie

(źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Baszta_Kaszana)

Powiat gryficki dzięki swym walorom przyrodniczym, krajobrazowym i historycznym bogato dokumentowanym zabytkami, należy do najciekawszych miejsc w województwie zachodniopomorskim. Przez najpiękniejsze okolice powiatu, wiodą oznakowane szlaki turystyczne: piesze i rowerowe. Aktywny odpoczynek w dobrze przygotowanych dla gości gospodarstwach agroturystycznych, obcowanie z piękną przyrodą, wędrowki po ciekawej okolicy, jazda konno, grzybobranie, wędkarstwo, to najlepszy sposób spędzania wolnego czasu. Przez teren powiatu biegnie wiele szlaków turystycznych. Między innymi są to:

- Piesze szlaki turystyczne:
 - Szlak Nadmorski im. Czesława Piskorskiego (Europejski Szlak Dalekobieżny E-9);
 - Szlak Pobrzeża Rewalskiego;
 - Szlak Liwiej Łuży;
- Szlaki rowerowe w ramach projektu „Gryfland”:
 - czerwony szlak rowerowy (trasa: Trzebiatów, Brojce, Gryfice) o długości 47,5 km;
 - zielony szlak rowerowy (trasa: Płoty, Trzygłów, Gryfice, Cerkwica, Trzęsacz) o długości 52 km;
 - czarny szlak rowerowy (trasa: Brojce, Górzycza, Otok, Cerkwica) o długości 22,5 km;
 - żółty szlak rowerowy (trasa: Płoty, Wyszogóra, Lisowo, Płoty) o długości 18 km;
 - międzynarodowy szlak rowerowy R-10 – szlak wytyczony wzdłuż wybrzeża Bałtyku (trasa w powiecie: Trzęsacz, Niechorze, Trzebiatów, Mrzeżyno) o długości w powiecie 40,2 km.

Należy zauważyć, że szlaki rowerowe „Gryfland” wymagają głębokiej rewitalizacji. Należy przywrócić ich pierwotny charakter uzupełniając projekt o nowe rozwiązania (miejsca postoju i odpoczynku, oznaczenie zabytków, miejsc wartych zobaczenia, stworzenie infrastruktury przyjaznej rowerzystom i innym korzystającym ze szlaków). Powiat we współpracy z gminami powinien także wytyczyć i przygotować rozwiązania dotyczące kolejnych szlaków rowerowych, które mogą i powinny powstać w niedalekiej przyszłości.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki bardzo dużym atutem powiatu jest jego nadmorska część. Plaże w gminie Rewal i Trzebiatów położone są nad otwartym morzem i należą do najpiękniejszych na polskim wybrzeżu. Woda w Bałtyku, z dala od wielkich rzek, jest tutaj najczystsza. Znajdują się tam urządzone kąpieliska i dzikie, mało uczęszczane plaże z bardzo

jasnym i drobnym piaskiem. Plaże są wyjątkowo szerokie 30–60 m. Wysokie, pofałdowane wydmy porasta wiekowy sosnowy las, który tworzy w tej części wybrzeża oddziałujący zdrowotnie mikroklimat. Na wydmach występuje nadmorski bór bażynowy z dużą ilością roślin chronionych i zagrożonych, a w dalszej odległości także tzw. Suche wrzosowiska.

Tuż za pasem nadmorskich miejscowości rozciągają się piękne przymorskie jeziora (Resko, Liwia Łuża) i wyjątkowy polodowcowy krajobraz, wzniesienia morenowe i rozległe niziny w pradolinach lodowcowych rzek, lasy, oczka wodne, meandrujące rzeki, bogactwo roślinności i zwierząt. Wsie, w których znajdziemy ślady wczesnego średniowiecza i liczne skarby historii Pomorza. Atrakcjami przyrodniczo-krajobrazowymi są także rzeki ze swoimi dolinami.

Turystyka w poszczególnych gminach:

- **Gmina Brojce:** gmina o charakterze rolniczym. Głównymi formami turystyki obecnie rozwijanymi na terenie gminy są turystyka krajoznawcza i wędrowna. Inne formy turystyki mają znaczenie marginalne. Gmina nie posiada rozwiniętej bazy noclegowej. Brak uciążliwego przemysłu czyni gminie ekologicznie czystą. Zasobna w ryby łososiołata rzeka Mołstowa jest jedną z najczystszych rzek w Polsce. Ze względu na swoje walory gmina ma potencjał pod rozwój agroturystyki;
- **Gmina Gryfice:** na terenie gminy nie ma dobrych warunków dla rozwoju rekreacji pobytowej, te funkcje przejmują zdecydowanie atrakcyjniejsze gminy pasa nadmorskiego. Jedyną formą jest wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny Regi umożliwiające np. rozwój kajakarstwa jako formy rekreacji i turystyki. Leśne polany, słabe użytki zielone mogą być przeznaczone na pola biwakowe. Tereny wokół jeziora Kołomąc i jeziora w Trzygłowie mogą być bazą rekreacyjną dla wypoczynku weekendowego i kilkudniowego;
- **Gmina Karnice:** gmina o charakterze rolniczym, oddzielona od Bałtyku wąskim pasem gminy Rewal. Oprócz bliskiego sąsiedztwa obszarów nadmorskich gmina dysponuje atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Pomimo to, poziom zagospodarowania i rozwoju turystyki jest niewielki. Uwzględniając wszystkie walory gminy można uznać, iż ma ona doskonałe warunki do rozwoju myślistwa, turystyki rowerowej oraz agroturystyki. Nie ma natomiast możliwości rozwoju turystyki wodnej, sportów wodnych, gdyż na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych i większych rzek;

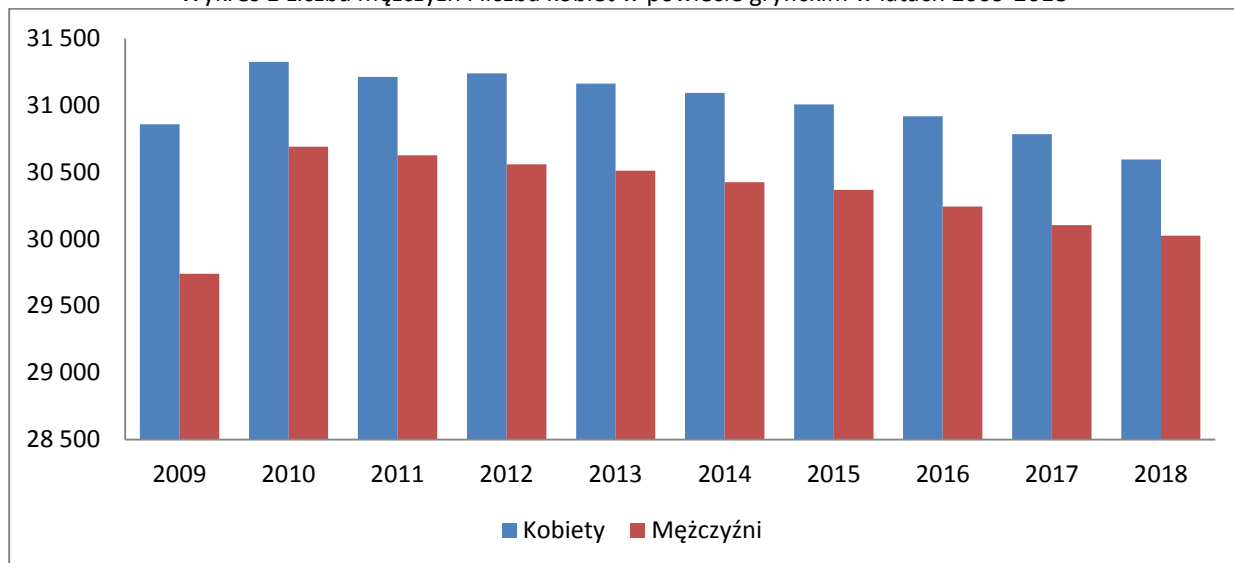
- **Gmina Płoty:** największym bogactwem gminy jest przyroda. Tereny ekologicznie czyste, brak uciążliwego przemysłu, sprzyjają rozwojowi rolnictwa ekologicznego i agroturystyki. Ciekawa propozycja dla turystyki pieszej, rowerowej oraz łowiectwa mają kompleksy leśne ze znacznym bogactwem różnych gatunków roślin i zwierząt. Zajmują one 29% powierzchni gminy. Dorzecze rzeki Regi jest największą ofertą turystyczną gminy. Ilość organizowanych spływów kajakowych od Świdwina do Mrzeżyna sprawia, że wielu turystów odwiedza miasto i gminę. Odzyskanie I klasy czystości wód Regi sprawiło, że w rzece pojawiły się ponownie łososie, pstrągi, węgorze itd. Odnotowuje się systematyczny wzrost liczby wędkarzy, zarówno z Polski jak i z Niemiec, chcących spędzać czas właśnie w tych okolicach;
- **Gmina Rewal:** gmina nadmorska, rozciągająca się wzdłuż 18 km pasa wybrzeża Bałtyku. W jej skład wchodzi znane miejscowości wypoczynkowe, tj. Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Rewal, Trzęsacz. O ich atrakcyjności decyduje specyficzne położenie na klifowym wybrzeżu, szerokie i piaszczyste plaże, mikroklimat oraz nieskażone, bogate w jod powietrze, sosnowo świerkowe lasy, stanowiące ponad 30% powierzchni gminy. Gmina obfituje w liczne zabytki przyrody oraz obiekty zabytkowe. Na terenie gminy znajduje się liczna infrastruktura służąca do czynnej rekreacji tj. korty tenisowe, boiska sportowe, miejsca do wędkowania, a także ośrodki jeździeckie i kryte pływalnie. Funkcjonują tam także sanatoria gdzie leczy się schorzenia układu krążenia oddechowego i kostno-stawowego;
- **Gmina Trzebiatów:** Podobnie jak gmina Rewal jest jedna z atrakcyjniejszych gmin powiatu pod względem turystycznym, położona w jego północno-wschodniej części. Szczególne bogactwo zabytków Trzebiatowa, międzynarodowej rangi Ośrodek Sportu i Turystyki Jeździeckiej w Nowielicach, a także atrakcyjnie położone nadmorskie miejscowości letniskowe Mrzeżyno i Rogowo to główne atrakcje gminy. Troć, w przepływającej przez gminę czystej rzece Redze, przyciąga wędkarzy z całego kraju. Ze względu na swoje położenie w pasie nadmorskim gmina ta ma duży potencjał rozwojowy w dziedzinie turystyki.

3.2 SFERA SPOŁECZNA

3.2.1 DEMOGRAFIA

W 2018 roku powiat gryficki zamieszkiwało (wg. GUS) 60.617 osób, w tym 30.024 mężczyzn oraz 30.593 kobiety. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (0,94%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2018 ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Szczegółowe dane przedstawia tabela 7.

Tabela 7 Liczba mieszkańców powiatu gryfickiego w latach 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	60.595	62.013	61.837	61.798	61.672	61.517	61.371	61.160	60.885	60.617
Mężczyźni	29.738	30.690	30.625	30.559	30.510	30.425	30.366	30.242	30.102	30.024
Kobiety	30.857	31.323	31.212	31.239	31.162	31.092	31.005	30.918	30.783	30.593
Mężczyźni	49,08%	49,49%	49,53%	49,45%	49,47%	49,46%	49,48%	49,45%	49,44%	49,53%
Kobiety	50,92%	50,51%	50,47%	50,55%	50,53%	50,54%	50,52%	50,55%	50,56%	50,47%

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

W ostatnich 9 latach liczba mieszkańców powiatu systematycznie maleje. Nie jest to sytuacja ekonomicznie pożądana. Od 2010 roku w powiecie ubyło 1.396 osób (spadek o ponad 2,3%).

Sytuację w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Liczba mieszkańców powiatu gryfickiego w podziale na gminy powiatu

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	3.721	3.843	3.843	3.842	3.829	3.831	3.843	3.801	3.787	3.767
Gryfice	23.476	24.110	24.066	24.095	24.013	24.031	23.945	23.963	23.905	23.866
Karnice	4.097	4.225	4.181	4.246	4.216	4.140	4.100	4.086	4.058	4.014
Płoty	9.052	9.277	9.201	9.166	9.144	9.088	9.027	8.957	8.963	8.894
Rewal	3.544	3.727	3.791	3.778	3.817	3.846	3.891	3.871	3.869	3.853
Trzebiatów	16.705	16.831	16.755	16.671	16.653	16.581	16.565	16.482	16.303	16.223

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Jak widać w tylko w gminie Rewal w ostatnich 9 latach przybywa nowych mieszkańców. Jest to charakterystyczny trend dla części gmin nadmorskich gdzie sprowadzają się między innymi mieszkańcy z większych miejscowości licząc na spokojną i cichą okolicę w przyjaznym klimacie (np. pobliska gmina Kołobrzeg). Pozostałe gminy powiatu notują stały odpływ ludności. Są to zjawiska niepokojące, niestety zgodne z krajowymi trendami.

Liczba mieszkańców powiatu mieszkających w miastach i na wsi jest bardzo zbliżona.

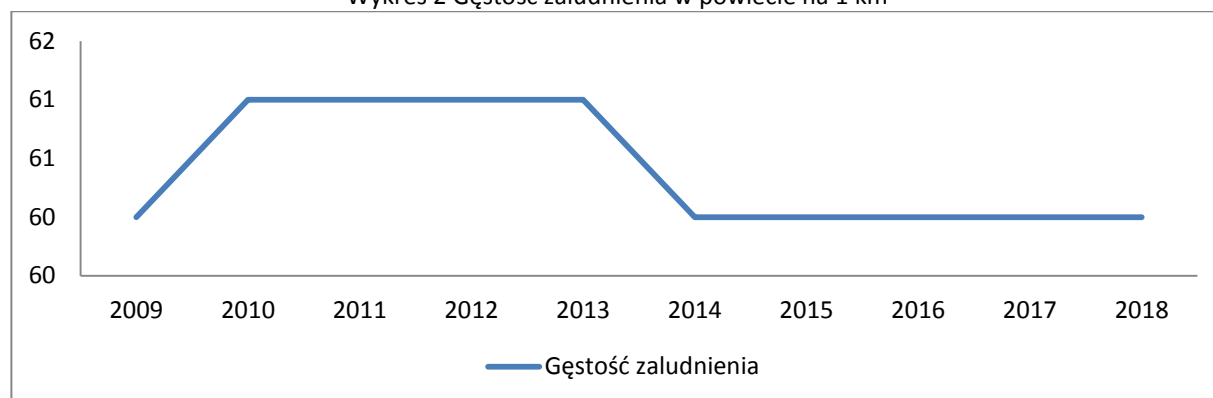
Tabela 9 Mieszkańcy powiatu gryfickiego w podziale na miasto i obszary wiejskie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Miasta	30.827	31.467	31.394	31.346	31.192	31.054	30.890	30.828	30.620	30.519
Obszary wiejskie	29.768	30.546	30.443	30.452	30.480	30.463	30.481	30.332	30.265	30.098

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Można zauważyć, że ludności na wsi przybywa a mieszkańców miast ubywa. Największy spadek liczby ludności w badanym okresie zanotowano w Płotach (4,13%) następnie w Gryficach (3,30%) i Trzebiatowie (2,43%).

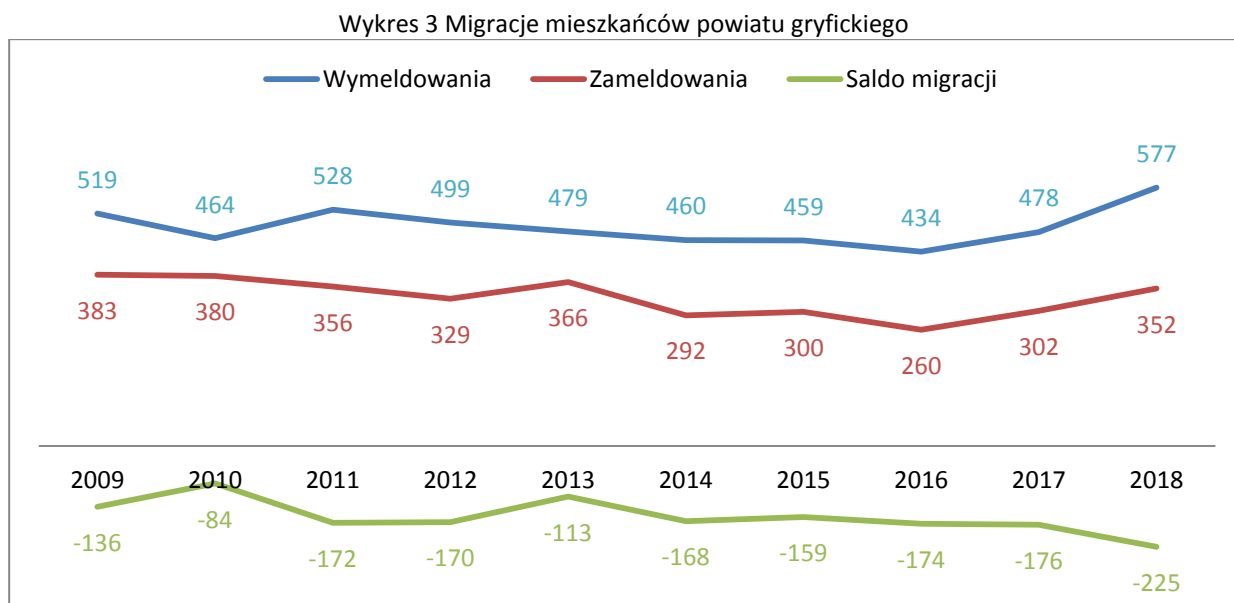
Gęstość zaludnienia w powiecie gryfickim na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Według danych z Banku Danych Lokalnych, w 2018 roku wynosiła 60 osób na kilometr kwadratowy.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w powiecie na 1 km²

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Największe zagęszczenie ludności występuje w gminie Rewal (95 osób/km²), a najmniejsze w gminie Karnice (30 osób/km²).

Na wykresie 3 doskonale widać, że w powiecie, w ostatnich 10 latach, utrzymuje się nadwyżka wymeldowań w stosunku do liczby zameldowań. Saldo migracji w 2018 roku wynosiło -225.

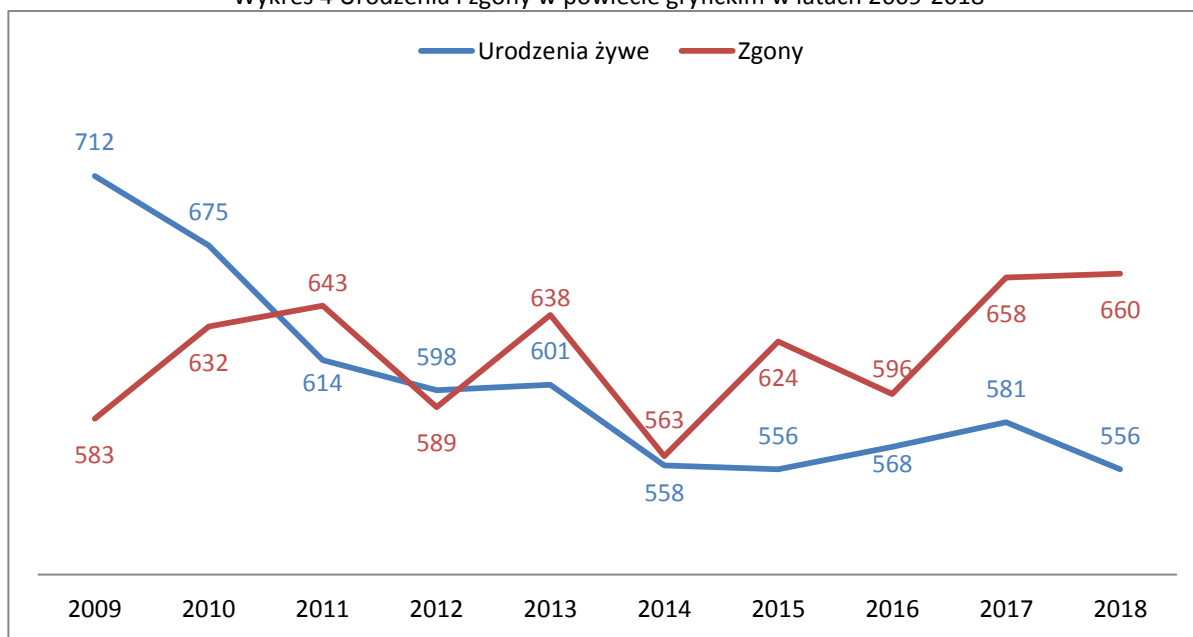
Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą – najpierw – wymeldowania się z dotychczasowego miejsca pobytu, a później – zameldowania w nowym. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

Według Banku Danych Lokalnych w 2018 roku 390 osób wymeldowało się z powiatu gryfickiego do miast w innych powiatach. Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością dużych ośrodków miejskich (m. in. Koszalin, Szczecin), będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców powiatu. Odptyw ludności nastąpił również do miejscowości wiejskich w innych powiatach (187 osób). W 2018 roku z miast na teren powiatu gryfickiego zameldowało się 210 osób, a z terenów wiejskich 142 osoby.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. Analizując wykres 4 można zauważyć, że liczba urodzeń w powiecie gryfickim w ostatnich latach systematycznie maleje. Z kolei liczba zgonów utrzymuje się na podobnym (można powiedzieć stałym) poziomie.

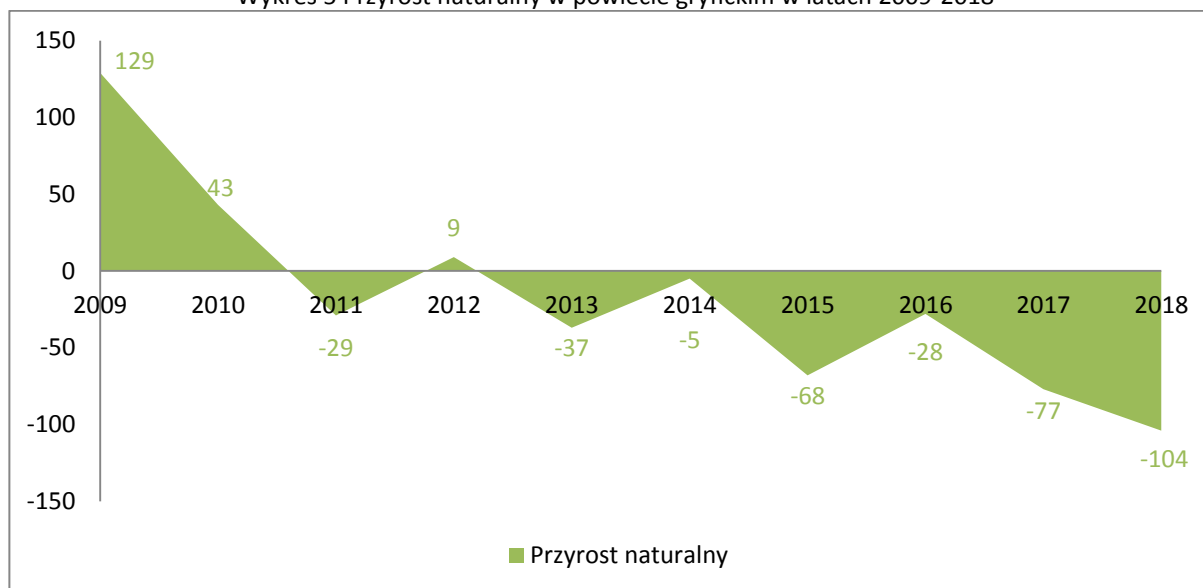
Wykres 4 Urodzenia i zgony w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Przyrost naturalny w powiecie gryfickim w 2018 roku był ujemny i wynosił -104. podobnie sytuacja wyglądała w całym województwie zachodniopomorskim (-3.168) i kraju (-26.022).

Wykres 5 Przyrost naturalny w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Jeżeli uwzględni się dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych i ich ujemne saldo w ostatnich latach oraz ujemny przyrost naturalny to powiat gryficki w najbliższej przyszłości może wykazywać dalszy spadek liczby mieszkańców. Jest to oczywiście bardzo niekorzystne, pod względem ekonomicznym, zjawisko.

Tabela 10 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego

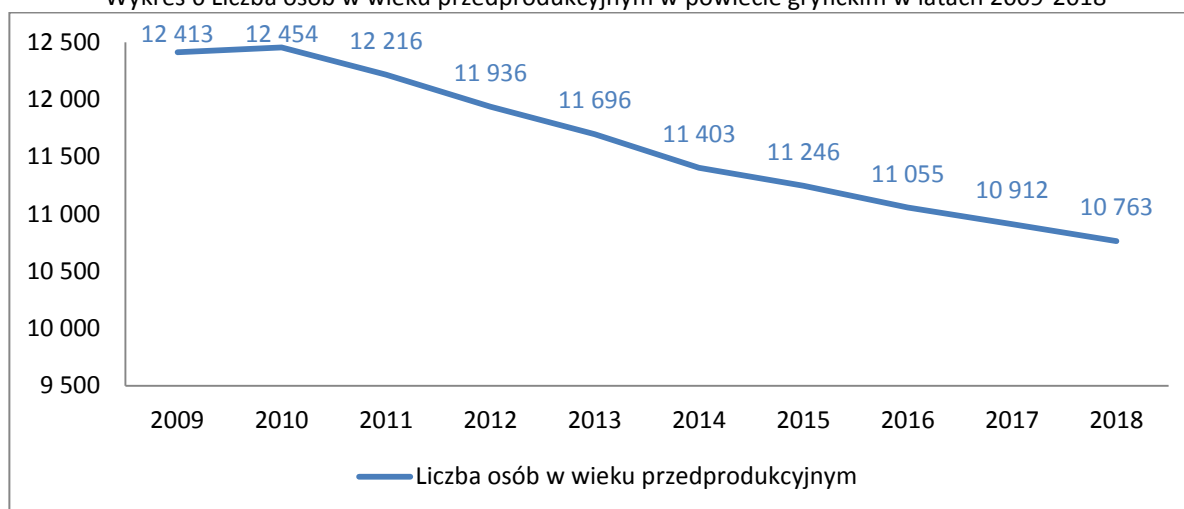
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	12	36	8	7	8	5	-3	18	1	11
Gryfice	29	4	-27	-14	-13	6	-25	-2	-28	-39
Karnice	21	-2	4	3	2	-2	-16	-8	2	-16
Płoty	20	2	3	23	0	0	-9	-9	9	-19
Rewal	11	10	-3	-1	-4	11	-7	-6	-2	-3
Trzebiatów	36	-7	-14	-9	-30	-25	-8	-21	-59	-38

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

W 2018 roku tylko w gminie Brojce odnotowano dodatni przyrost naturalny. Na przestrzeni ostatnich lat w pozostałych gminach wskaźnik ten przyjmuje wartości ujemne.

W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje. Ma to z pewnością związek ze spadającą liczbą urodzeń. Liczba osób w wieku produkcyjnym także spada. Z kolei grupa osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie powiększa się. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla powiatu gryfickiego wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

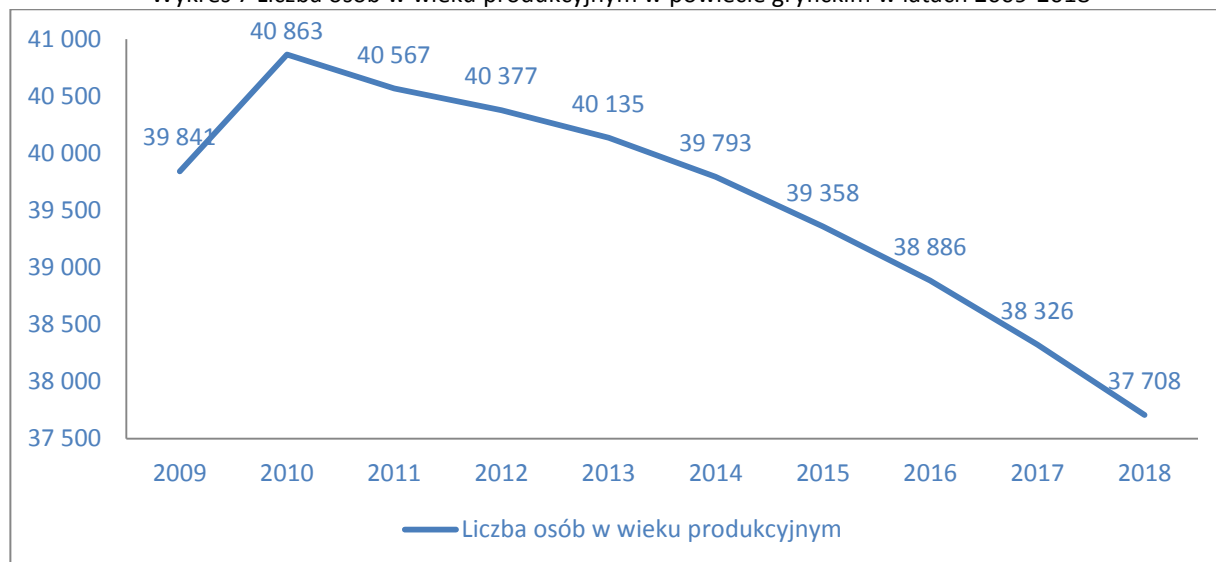
Liczba ludności w powiecie w wieku przedprodukcyjnym, w latach 2010-2018, spadła o 1.691 osób czyli o ponad 13%. Największy spadek zanotowano w gminie Karnice (ponad 21%) a najmniejszy w gminie Gryfice (8%). W żadnej z gmin liczba ludności w tej grupie wiekowej nie wzrasta.

Tabela 11 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	861	868	877	861	844	837	848	820	819	791
Gryfice	4.637	4.634	4.571	4.500	4.414	4.322	4.270	4.268	4.256	4.263
Karnice	877	891	853	851	826	782	748	733	727	699
Płoty	2.028	2.056	2.004	1.943	1.912	1.850	1.807	1.765	1.724	1.692
Rewal	665	727	711	673	678	674	676	653	634	609
Trzebiatów	3.345	3.278	3.200	3.108	3.022	2.938	2.897	2.816	2.752	2.709

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Od 2010 roku grono mieszkańców powiatu w tym przedziale wiekowym zmniejszyło się o 3.155 osób – czyli o prawie 8%. Okoliczności te wynikają między innymi z faktu, że powiecie odnotowuje się ujemnego saldo migracji.

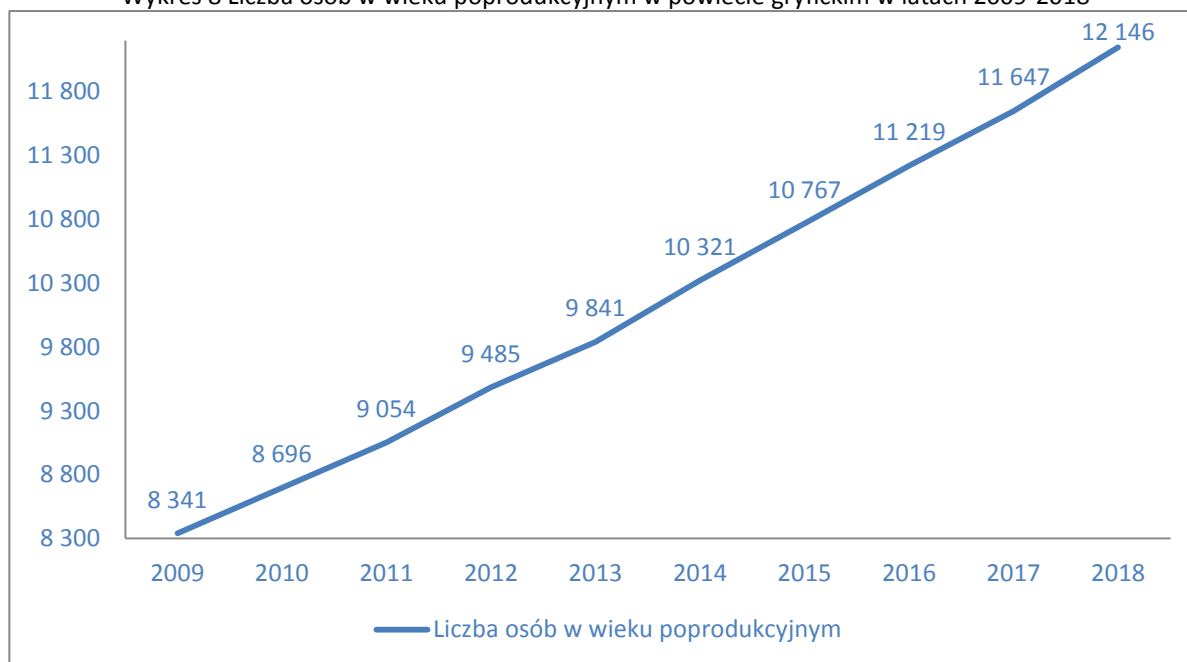
Tabela 12 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	2.428	2.501	2.487	2.478	2.448	2.440	2.429	2.397	2.363	2.334
Gryfice	15.454	15.903	15.760	15.682	15.513	15.398	15.176	14.972	14.732	14.490
Karnice	2.668	2.754	2.729	2.780	2.757	2.699	2.670	2.653	2.605	2.572
Płoty	5.829	6.008	5.966	5.962	5.918	5.866	5.814	5.739	5.706	5.601
Rewal	2.336	2.441	2.477	2.453	2.461	2.444	2.438	2.416	2.412	2.378
Trzebiatów	11.126	11.256	11.148	11.022	11.038	10.946	10.831	10.709	10.508	10.333

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

We wszystkich gminach powiatu notuje się spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Największy nastąpił w gminie Gryfice (prawie 9%) a najmniejszy w gminie Rewal (niecałe 3%),

Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 10 lat grupa ta zwiększyła się o 3.805 osób. Oznacza to przyrost o ponad 45%.

Tabela 13 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	432	474	479	503	537	554	566	584	605	642
Gryfice	3.385	3.573	3.735	3.913	4.086	4.311	4.499	4.723	4.917	5.113
Karnice	552	580	599	615	633	659	682	700	726	743
Płoty	1.195	1.213	1.231	1.261	1.314	1.372	1.406	1.453	1.533	1.601
Rewal	543	559	603	652	678	728	777	802	823	866
Trzebiatów	2.234	2.297	2.407	2.541	2.593	2.697	2.837	2.957	3.043	3.181

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Największa liczba seniorów przybyła w gminie Rewal (wzrost o prawie 60%).

Tabela 14 Mężczyźni i kobiety w powiecie gryfickim w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	6.243	6.323	6.195	6.040	5.954	5.806	5.750	5.650	5.564	5.494
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym	6.170	6.131	6.021	5.896	5.742	5.597	5.496	5.405	5.348	5.269
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	21.098	21.927	21.858	21.773	21.703	21.550	21.337	21.114	20.854	20.584
Kobiety w wieku produkcyjnym	18.743	18.936	18.709	18.604	18.432	18.243	18.021	17.772	17.472	17.124
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	2.397	2.440	2.572	2.746	2.853	3.069	3.279	3.478	3.684	3.946
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	5.944	6.256	6.482	6.739	6.988	7.252	7.488	7.741	7.963	8.200

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd wrzesień 2019 r.)

Wśród ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przeważają mężczyźni (różnica odpowiednio 2,09% i 9,18%). Z kolei wśród osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowany prym wiodą kobiety (ponad 35% różnicy).

Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu gryfickiego w 2050 roku wynosi 51.545, z czego 25.822 to kobiety, a 25.723 mężczyźni.

Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

3.2.2 RYNEK PRACY, BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec września 2019 roku w powiecie gryfickim pozostawało zarejestrowanych 1.139 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety (715). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Tabela 15 Struktura i bilans bezrobotnych w powiecie gryfickim

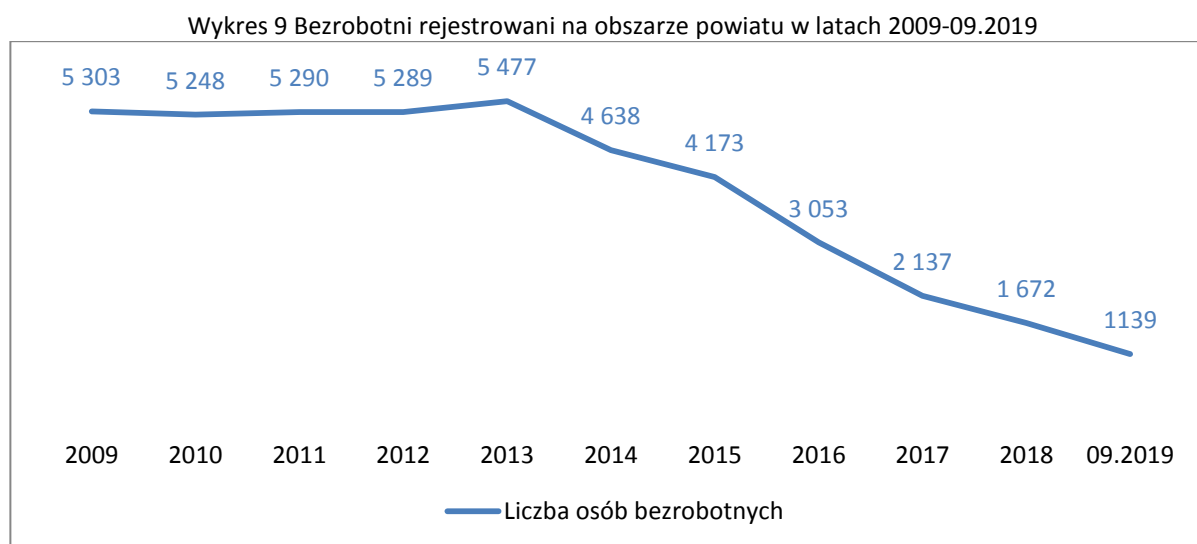
Bezrobotni zarejestrowanie w powiecie gryfickim	2015	2016	2017	2018	30.09.2019 r.
Liczba osób bezrobotnych ogółem	4.173	3.053	2.137	1.672	1.139
W tym kobiety	2.336	1.680	1.275	1.066	715
Pobierający zasiłek	882	664	543	382	171
Mieszkający na wsi	2.306	1.706	1.221	949	619
Do 30 roku życia	1.150	844	554	457	386
Długotrwale bezrobotni	2.214	1.493	938	675	475
Powyżej 50 roku życia	1.243	919	671	478	271
Niepełnosprawni	156	133	97	82	53
Stopa bezrobocia*	21,3%	16,3%	11,6%	9,3%	6,4%

Źródło: <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/statystyka-badania-i-analiza/statystyki-ryнку-pracy/>, wgląd październik 2019 r. odsetek osób bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo

Rok 2019 przyniósł dalszą poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się

w roku 2013. Od tego czasu widoczny jest już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 5,8% (XII.2018), w województwie zachodniopomorskim z 18,0% (2013) do 7,4% (XII.2018), a w powiecie gryfickim z 26,8% (2013) do 9,3% (XII.2018). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia są również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 30 roku życia w powiecie gryfickim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie powiatu gryfickiego największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2018 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 9 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje.

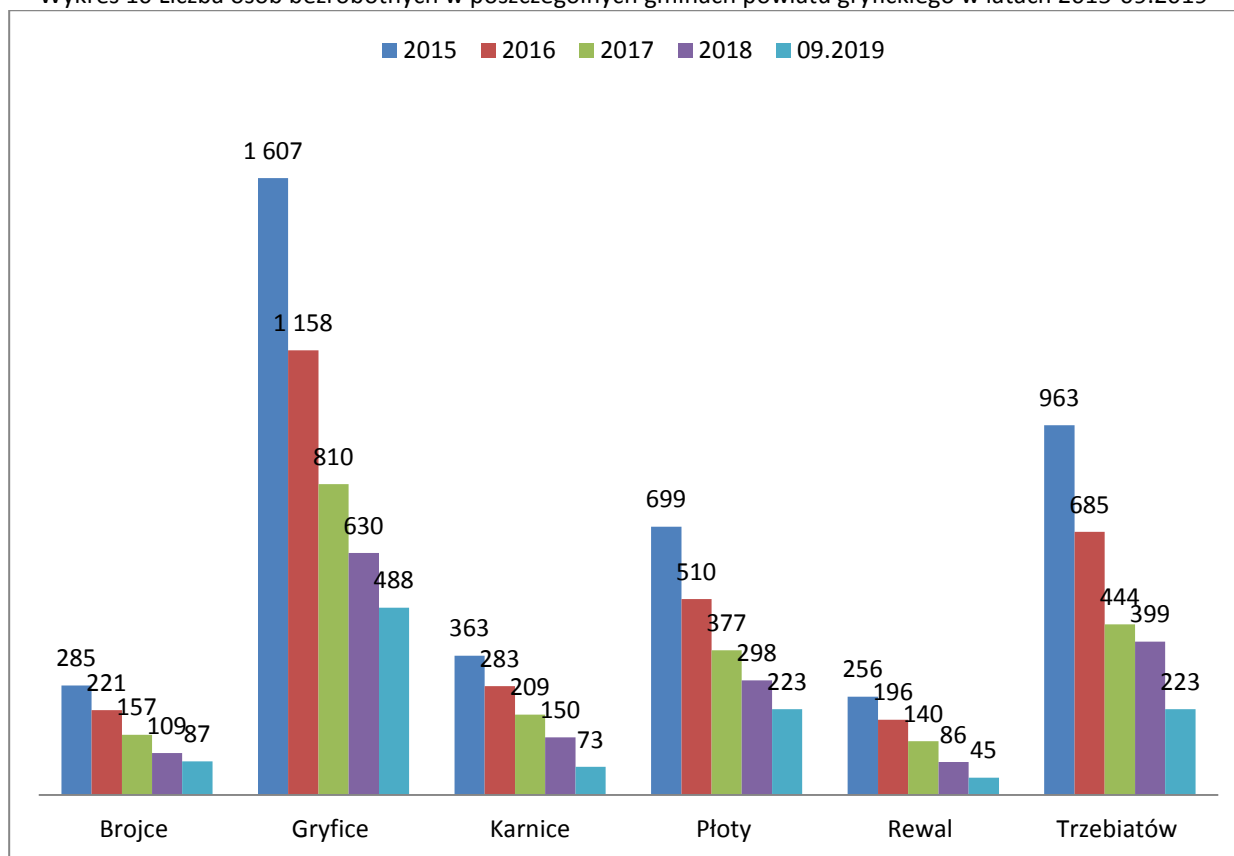

Źródło: Bank Danych Lokalnych, (wgląd październik 2019 r.)

Bezrobocie w powiecie jest problemem, który dotyka największą część społeczeństwa. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Analizując

rynek pracy w powiecie zauważyć można jednak bardzo duży spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych z terenu powiatu, co stanowi o zmniejszaniu się skali tego problemu.

Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego w latach 2015-09.2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych, (wgląd październik 2019 r.)

Problem bezrobocia najbardziej dotyka mieszkańców gminy Brojce i gminy Płoty. We wrześniu 2019 roku wskaźnik bezrobocia (liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym) dla poszczególnych gmin wynosił:

- Gmina Brojce: 3,8%
- Gmina Gryfice: 3,4%
- Gmina Karnice: 2,9%
- Gmina Płoty: 4,0%
- Gmina Rewal: 1,9%
- Gmina Trzebiatów: 2,2%
- Powiat gryficki: 3,0%

Z powiatów województwa zachodniopomorskiego wskaźnik ten najwyższe wartości przyjmuje w powiecie łobeskim (8,4%) a najniższe w powiecie kołobrzeskim (0,7%).

24,2% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu gryfickiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 18,3% w przemyśle i budownictwie, 19,6%

w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) a 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

3.3 SFERA GOSPODARCZA

3.3.1 ROLNICTWO

Jakość gleb na terenie powiatu jest przeciętna, z przewagą gleb III, IV, V klasy bonitacyjnej. Gleby te w większości wymagają poprawy ich właściwości, poprzez zwiększenie zawartości próchnicy i podniesienie wartości pH. Zawartość metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo w powiecie odpowiada przeciętnej zawartości metali w glebach województwa zachodniopomorskiego i w Polsce. Nie stwierdzono terenów, które pod względem zawartości metali ciężkich kwalifikowałyby się do wyłączenia z produkcji rolnej. Użytki rolne na terenie powiatu to gleby bez zanieczyszczeń, o naturalnych zawartościach metali ciężkich, nadające się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze. Taka struktura gleb umożliwia prowadzenie dość intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej w większości gospodarstw. Struktura agrarna jest w powiecie gryfickim dość korzystna, ponieważ większość gospodarstw zajmuje obszar w przedziale 10-60 ha. Większość gleb będących obecnie w rękach prywatnych właścicieli i spółek produkcyjnych należała wcześniej do Państwowych Gospodarstw Rolnych. Ze względu na walory turystyczne powiatu wskazany byłby na tym obszarze rozwój rolnictwa ekologicznego, które może być mechanizmem umożliwiającym rozwój agroturystyki.

Powiat gryficki, poza częścią usytuowaną pasie nadmorskim, jest powiatem rolniczym. Całkowita powierzchnia powiatu wynosi 101.737 ha. Według GUS całkowita powierzchnia użytków rolnych wynosi 67.763 ha co stanowi 66,6% powierzchni gminy. Największy udział w powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne (71,5%), łąki (18,0%) i pastwiska (7,5%).

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie powiatu wynosi ok. 33 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią około 50% ogólnej ilości gospodarstw.

W gminach nadmorskich w ostatnich latach w funkcja rolnicza została znacznie ograniczona na rzecz funkcji turystycznej i zabudowy mieszkaniowej.

Należy zauważyć, że walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem

i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną (głównie dla zaopatrzenia chłonnego rynku zbytu). Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

3.3.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W powiecie gryfickim liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych w latach 2015-2017 malała. Jednak w ostatnim czasie nastąpił znaczny wzrost liczby przedsiębiorstw i w 2018 roku na terenie powiatu działało ich 7.819. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (1.573), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1.375) oraz budownictwo (945). W 2018 roku zarejestrowano 717 nowych podmiotów, a 545 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Tabela 16 Podmioty gospodarcze w powiecie w latach 2014-2018

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH		
	OGÓŁEM	W SEKTORZE PUBLICZNYM	W SEKTORZE PRYWATNYM
2018	7.819	337	7.482
2017	7.672	338	7.334
2016	7.680	339	7.341
2015	7.685	337	7.348
2014	7.644	337	7.307

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd wrzesień 2019 r.

Szczegółowe dane przedstawia tabela 17.

Tabela 17 Podmioty gospodarcze w powiecie gryfickim w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2017 i 2018 roku

	2017		2018	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	2	228	2	224
Górnictwo i wydobywanie(B)	0	3	0	4
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	433	0	420
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	10	0	11
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	6	17	6	14
Budownictwo (F)	2	888	0	945
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	1.568	0	1.573
Transport i gospodarka magazynowa (H)	1	343	1	347
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	4	1.335	4	1.375

Informacja i komunikacja (J)	0	64	0	72
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	139	0	140
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	217	422	219	431
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	3	357	3	369
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	184	0	184
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	26	28	26	27
Edukacja (P)	51	134	51	131
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	13	611	13	617
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	10	116	10	120
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	447	0	470

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd wrzesień 2019 r.

Lokalny rynek dóbr i usług jest kształtowany głównie przez lokalne firmy. Analizując rodzaj prowadzonej działalności przez podmioty gospodarcze zarejestrowane w powiecie gryfickim należy zauważyć, że dominują firmy branży usługowej. Przemysłem lub budownictwem zajmowało się 18% podmiotów. Z gospodarką rolną, leśną i łowiecką związanych było tylko 3% firm – zaskakująco mało, uwzględniając fakt, że powiat gryficki w dużej części ma charakter wiejski, a gminy Trzebiatów oraz Rewal (ta druga prawie na całej swej długości) są położone nad Morzem Bałtyckim i mają tradycje rybackie. Korzystne położenie gmin Rewal i Trzebiatów wskazuje na ich turystyczny charakter, który zdaje się oddziaływać na cały powiat gryficki – stąd tyle firm zajmujących się pozostałą działalnością, czyli świadczących usługi.

Sytuację w poszczególnych gminach przedstawia tabela 18.

Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach powiatu

	Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON						
	Liczba podmiotów					Nowo zarejestrowane	Wyrejestrowane
	2014	2015	2016	2017	2018	2018	2018
Brojce	239	247	243	252	256	26	22
Gryfice	3.032	3.044	3.015	3.003	3.034	244	208
Karnice	397	388	402	406	428	72	51
Płoty	768	775	801	819	833	93	73
Rewal	1.356	1.373	1.396	1.392	1.430	119	80
Trzebiatów	1.852	1.881	1.846	1.836	1.880	163	111

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd wrzesień 2019 r.

Z przedstawionych danych wynika, że aktywność gospodarcza w powiecie skoncentrowana jest w sektorze prywatnym. Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności w powiecie - podobnie jak w całym kraju - jest forma jednoosobowej działalności osoby fizycznej. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie gryfickim najwięcej jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników.

Kluczowe dla powiatu branże to turystyka, budownictwo, handel i usługi (np. w zakresie napraw, medyczne, fryzjerskie, kosmetyczne, elektryczne, związane z obsługą nieruchomości itp.)

3.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.4.1 KOMUNIKACJA

Na dzień 31 grudnia 2018 r. długość dróg w powiecie wynosiła ok. 736,026 km i nie uległa zmianom w stosunku do roku poprzedniego. Składają się na nią:

- drogi gminne 244,041 km,
- drogi powiatowe 354,866 km,
- drogi wojewódzkie 170,902 km,
- drogi krajowe 25,263 km.

Na koniec 2018 roku drogi asfaltowe stanowiły 70,0 % a drogi utwardzone 89,3% wszystkich dróg w powiecie.

Tabela 19 Drogi w powiecie gryfickim w podziale na poszczególne gminy [km]

	Drogi krajowe	Drogi wojewódzkie	Drogi powiatowe	Drogi gminne o utwardzonej nawierzchni
Brojce	0	14,26	40,47	6,500
Gryfice	0	44,67	112,69	113,9
Karnice	0	35,260	47,055	3,843
Płoty	25,263	18,001	72,013	20,900
Rewal	0	14,94	16,14	62,71
Trzebiatów	0	43,766	66,502	50,640

Źródło: Raport o Stanie Powiatu Gryfickiego za 2018 rok

W powiecie około 67% dróg powiatowych wymaga remontów. Wykaz dróg powiatowych w powiecie gryfickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20 Drogi powiatowe

Lp.	Nazwa drogi - przebieg	Ulice ciągu drogi	Nr drogi
1.	od drogi woj. nr 102 - do gr. powiatu (Gostyń)	Wojska Polskiego Pobierowo	1024Z
2.	/Gacko/ granica powiatu - Kukań - Popiele		1025Z
3.	od drogi woj. nr 102 - Śliwin - Ninikowo - do dr. pow. nr 3102Z	Słoneczna Śliwin	3101Z
4.	Dreżewo - Niwy - Karnice	Szkolna Karnice	3102Z
5.	/Gostyń/ gr. powiatu - Janowo - Niwy		1035Z
6.	Niczonów - Niedysz		3103Z
7.	Karnice - Niedysz - Ciećmierz - do dr. woj. nr 103	Osiedlowa Karnice	3104Z
8.	od dr woj. nr 102 - Niechorze - Pogorzelica - Konarzewo	Trzebiatowska Kolejowa Bursztynowa Niechorze, Wojska Polskiego Słoneczna Pogorzelica	3105Z
9.	od dr woj. nr 103 - Mojszewko - Modlimowo - Przybiernówko	Polna Cerkwica	3106Z
10.	Grądy - Niedźwiedziska - Dębica		3107Z
11.	Niedźwiedziska - Witno		3108Z
12.	Rybokarty - do dr woj. nr 105		3109Z
13.	od gr. pow. (Gacko) - Świeszewo - Kołomąc		1036Z
14.	Karnice - Goćławice - Cerkwica		3110Z
15.	Goćławice - Kusin - Czaplina Mała		3111Z
16.	od dr. woj. nr 110 - Trzeszyn - Bagnica		3112Z
17.	Czaplina Wielka - Zacisze - Otok		3113Z
18.	Górzycza Reska - Prusinowo - Gryfice	Nieładzka Gryfice	3114Z
19.	Przybiernówko - Prusinowo		3115Z
20.	Górzycza - Borzęcin		3116Z
21.	Zapolice - Sadlno - Sadlenko - do dr woj. nr 103		3117Z
22.	/Unibórz/ gr powiatu - Ościęcina - Kołomąc - Gryfice	Trzygłowska Gryfice	1037Z
23.	od dr. woj. nr 109 - Brodniki - Trzygłów - Gardomino - Truskolas - do gr. pow. /Nowogard/		3118Z
24.	Lubin - Baszewice - Grębocin - do dr. woj. nr 109		3119Z
25.	Gardomino - Waniorowo - do dr. pow. nr 3119Z		3120Z
26.	od dr. pow. nr 3136Z - Gryfice - Łopianów - Kucierz - do dr. kraj. nr.6		3121Z
27.	od dr pow. nr 3121Z - Smolećcin - do dr pow. nr 3121Z		3122Z
28.	Nowielice - Gorzysław - Bieczyno		3123Z
29.	od dr pow. nr 3139Z - Gorzysław		3124Z
30.	Trzebiatów - Dargosław - gr. pow. (Jarkowo)	Kilińskiego, Sarnia Trzebiatów	3125Z
31.	Mirosławice - Mołstowo - Brojce - Przybiernowo - do dr woj. nr 105	Stożąg Tąpadły Żukowo Bielikowo	3126Z
32.	Mołstowo - Dargosław		3127Z
33.	Trzebiatów - Siemidarżno - Policzyno	Długa Trzebiatów	3128Z
34.	Dargosław - Uniestowo		3129Z
35.	Gołańcz Pomorska - Gosław		3130Z

36.	Brojce - Strzykocin	Młyńska Brojce	3131Z
37.	Sadlno - Chomętowo		3132Z
38.	Kiełpino - Grąd - gr. pow. (Starnin)		3133Z
39.	Pruszcz - Przybiernów		3134Z
40.	Skalin - Raduń - do dr. woj. nr 105		3135Z
41.	Gryfice - Modlimowo - Dąbie - do gr. pow. /Resko/	Dąbskiego Gryfice	3136Z
42.	Baszewice - Trzygłów - Rzęsin - Borzyszewo		3137Z
43.	Trzęsacz - Rewal - Niechorze	Klifowa Rewal	3138Z
44.	Bieczynko - Bieczyno - Mrzeżyno		3139Z
45..	Gardomino - Mechowo - łączna		3140Z
46.	od dr pow. nr 3118Z - Wytok - Truskolas		3141Z
47.	Wyszogóra - Potuliniec		3142Z
48.	Wyszogóra - gr. pow. (Siwkowice)		3143Z
49.	od dr pow. nr 3136Z - Charnowo - Natolewiczki - Natolewice		3144Z
50.	Brojce - Natolewice - Wicimice	Brzozowa Brojce	3145Z
51.	Bądkowo - do dr. pow. nr 3121Z		3146Z
52.	Płoty - Makowice	Paderewskiego Płoty	3147Z
53.	Wicimice - do. gr. pow. (Stołązek)		3148Z
54.	Darszyce - do drogi nr 3148Z		3149Z
55.	Słudwia - Dobieśław - Czarne	Wiejska Słudwia	3150Z
56.	od dr kraj. nr 6 - Gostyń Łobeski - gr. powiatu /Komorowo - Resko/		3151Z
57.	od dr woj. nr 109 w m. Mrzeżyno - gr. pow. /Dźwirzyno/	Kołobrzeska Mrzeżyno	3152Z
58.	Cicha	Trzebiatów	3153Z
59.	Daszyńskiego	Trzebiatów	3154Z
60.	Jagiełły	Trzebiatów	3155Z
61.	Małej Kolejki	Trzebiatów	3156Z
62.	Mickiewicza	Trzebiatów	3157Z
63.	Mleczna	Trzebiatów	3158Z
64.	Morska	Trzebiatów	3159Z
65.	Muzealna	Trzebiatów	3160Z
66.	Nadbrzeżna	Trzebiatów	3161Z
67.	Ogrodowa	Trzebiatów	3162Z
68.	Pietruszkowa	Trzebiatów	3163Z
69.	Pocztowa	Trzebiatów	3164Z
70.	Przyłączna	Trzebiatów	3166Z
71.	Rynek	Trzebiatów	3167Z
72.	Sienkiewicza	Trzebiatów	3168Z
73.	Słowackiego	Trzebiatów	3169Z
74.	Sportowa	Trzebiatów	3170Z
75.	Strumykowa	Trzebiatów	3171Z
76.	Szkolna - Kopernika	Trzebiatów	3172Z
77.	Śluzowa	Trzebiatów	3173Z
78.	Środkowa	Trzebiatów	3174Z
79.	Waryńskiego	Trzebiatów	3175Z
80.	Wąska	Trzebiatów	3176Z
81.	Witosa	Trzebiatów	3177Z
82.	Wodna	Trzebiatów	3178Z
83.	Zajazdowa	Trzebiatów	3179Z
84.	Żółwia	Trzebiatów	3180Z
85.	Batorego	Płoty	3181Z

86.	Jedności Narodowej	Płoty	3182Z
87.	Kolejowa - Polna	Płoty	3183Z
88.	Kopernika (część)	Płoty	3184Z
89.	Matejki - Słowackiego (część)	Płoty	3185Z
90.	Sienkiewicza	Płoty	3186Z
91.	Sobieskiego	Płoty	3187Z
92.	Akacyjowa	Gryfice	3188Z
93.	Armii Krajowej	Gryfice	3189Z
94.	Bracka	Gryfice	3190Z
95.	Dworcowa	Gryfice	3191Z
96.	Gdańska	Gryfice	3192Z
97.	Górska /od skrz. z ul. Nowy Świat do skrz. z ul. Orzeszkowej/ - Niepodległości	Gryfice	3193Z
98.	Leśna	Gryfice	3194Z
99.	11 Listopada	Gryfice	3195Z
100.	1 Maja	Gryfice	3196Z
101.	3 Maja	Gryfice	3197Z
102.	Mickiewicza - Kościelna	Gryfice	3198Z
103.	Nadbrzeżna	Gryfice	3199Z
104.	Ogrodowa	Gryfice	3200Z
105.	Orzeszkowej /do skrz. z ul. Kościuszki/	Gryfice	3201Z
106.	Podwiejska	Gryfice	3202Z
107.	Polna	Gryfice	3203Z
108.	Pomorska	Gryfice	3204Z
109.	Rapackiego	Gryfice	3205Z
110.	Sienkiewicza - Ks. St. Ruta	Gryfice	3206Z
111.	Słowackiego	Gryfice	3207Z
112.	Sportowa	Gryfice	3208Z
113.	Szewska - Klasztorna	Gryfice	3209Z
114.	Śniadeckich	Gryfice	3210Z
115.	Wałowa	Gryfice	3211Z
116.	Warszawska	Gryfice	3212Z
117.	Zdrojowa	Gryfice	3213Z
118.	Wojska Polskiego	Gryfice	3214Z
119.	Wysoka Brama /od skrz. z ul. Starogrodzką do skrz. z ul. Niepodległości i Wojska Polskiego/	Gryfice	3215Z

Źródło: <http://zdp.gryfice.ibip.pl/public/?id=196049> , wgląd październik 2019 r.

Ponadto na w budowie jest jeszcze droga krajowa S6, która będzie miała kluczowe znaczenie dla komunikacji z zachodnimi i południowymi województwami. To niezwykle istotne przedsięwzięcie ze względu na rozwój turystyczny i gospodarczy gmin powiatu Gryfickiego. Kierowcy na obecną chwilę (październik 2019 r.) mogą już korzystać z 58,5 km dwujezdniowej S6 łączącej Szczecin z Kołobrzegiem. Jeszcze w tym miesiącu otwarta zostanie całość drogi - czyli 130 km. Jest to jeden z największych projektów drogowych o wartości niemal 4 mld złotych. 20 września 2019 r. otwarty został odcinek od Płotów do Kołobrzegu, w sierpniu jedna jezdnia nowego szlaku od Nowogardu do Płotów, a w maju tego roku pierwszy fragment od Goleniowa do Nowogardu. Jeszcze w październiku 2019 roku kierowcy mają pojechać drugą częścią drogi Nowogard - Płoty. W październiku trasa S6 wydłuży się też o kolejne odcinki między Kołobrzegiem a Koszalinem, wraz z częścią obwodnicy Koszalina i Sianowa. Umożliwi

to spięcie S6 w funkcjonalną całość. Na odcinku Ustronie Morskie - Koszalin jeszcze przez najbliższe tygodnie będą wykonywane prace wykończeniowe, w szczególności poza jezdniami drogi ekspresowej. Nowa S6 skróci czas przejazdu ze Szczecina do Koszalina o około 40 minut.

Należy zauważyć że otwarcie tego ciągu komunikacyjnego otwiera przed powiatem (a w szczególności gminą Płoty) nowe możliwości (transport, logistyka, produkcja – w tym nowe technologie, możliwy wzrost liczby turystów) a także niesie pewne zagrożenia (hałas, zanieczyszczenia). Tereny przyległe do S6 mają zatem duży potencjał rozwojowy do powstawania nowych miejsc działalności gospodarczej. Również istniejące (i przyszłe) strefy ekonomiczne mogą zostać skomunikowane z S6 co także ułatwić może przyciąganie nowych inwestorów. Ponadto w okolicy tego ciągu drogowego znajdują się tereny (około 300 ha) po byłym wojskowym lotnisku. Mogą one w przyszłości zostać wykorzystane przez inwestorów i służyć rozwojowi powiatu.

W budowie jest także obwodnica Trzebiatowa i Gryfic.

Długość ścieżek rowerowych w powiecie na dzień 1 stycznia 2018 r. wynosiła 198,5 km, natomiast na 31 grudnia 2018 r. 205,9 km (w 2018 r. oddano do użytku ok. 7,4 km nowej ścieżki rowerowej na trasie Nowielice-Roby).

Rolę ośrodka obsługi komunikacji morskiej na terenie powiatu spełnia obecnie port morski w Mrzeżynie. Port ma ściśle określony status portu rybackiego – z racji tego odbywa się tu ruch rybackich jednostek pływających. Port w Mrzeżynie ma status morskiego przejścia granicznego, które obejmuje ruch towarowy statkami rybackimi. Odprawę graniczną i celną przeprowadza placówka Straży Granicznej w Rewalu. Port Mrzeżyno nigdy nie odgrywał znaczącej roli w skali kraju, jednakże może on spełniać, rolę „koła zamachowego” gospodarki regionalnej. Port Mrzeżyno z powodzeniem może uzupełniać działalność portów bliskiego sąsiedztwa. Podobnie jak małe porty UE, port Mrzeżyno może włączyć się do żeglugi bliskiego zasięgu zarówno w relacjach krajowych i międzynarodowych.

Transport zbiorowy w powiecie realizowany poprzez przewozy kolejowe, przewozy autobusowe i mikrobusami. Na obszarze powiatu eksploatowanych jest 1 linia kolejowa o łącznej długości 47,3 km (całość to odcinki jednotorowe). Najważniejszym połączeniem jest linia kolejowa w kierunku Szczecina i Gdańska. Umożliwia dotarcie do węzłów przesiadkowych w Szczecinie Dąbiu.

Na obszarze powiatu funkcjonuje kolej wąskotorowa o długości 39,4 km, która obsługuje turystów oraz przewóz pasażerski. Przebiega ona przez gminy Gryfice, Karnice i Rewal.

Linie autobusowe, realizowane przez PKS Gryfice, mają łączną długość 907 km. W powiecie funkcjonują inni przewoźnicy dysponujący mikrobusami na liniach o łącznej długości 584 km.

Ze względu na duży ruch turystyczny (szczególnie w gminach nadmorskich) w komunikacji zbiorowej daje się zauważyć bardzo silną sezonowość zarówno w rozkładach jazdy, jak i w ilości przewożonych pasażerów.

3.4.2 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w powiecie w 2018 roku wynosiła 521 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 7.799 sztuk. Pobór wody przez gospodarstwa domowe w 2018 roku kształtował się na poziomie 2.346 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Ponad 93% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca w 2018 roku wynosiło 38,6 m³ i jest to więcej niż średnio w Polsce (33,3 m³), województwie zachodniopomorskim (34,1 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

Tabela 21 Charakterystyka sieci wodociągowej w powiecie gryfickim

	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	505,9	510,5	518,2	519,9	521,0
Ilość przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	9.002	8.630	8.903	9.044	7.799
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	2.220,5	2.257,3	2.254,0	2.214,8	2.346,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	57.115	56.865	56.792	56.561	56.453
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	36,1	36,8	36,8	36,3	38,6
Stopień zwodociągowania	92,8%	92,7%	92,9%	92,9%	93,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Sytuację w poszczególnych gminach powiatu prezentuje tabela 22.

Tabela 22 Sieć wodociągowa w poszczególnych gminach powiatu w 2018 roku

	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Stopień zwodociągowania	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]
Brojce	39,8	3.636	96,5%	56,9
Gryfice	178,4	22.096	92,6%	28,2
Karnice	58,3	3.801	95,0%	34,7
Płoty	42,3	7.462	83,9%	23,2
Rewal	60,5	3.703	96,1%	81,6
Trzebiatów	141,7	15.755	97,1%	49,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Z powyższej tabeli wynika, że najstabilniej zwodociągowaną gminą w powiecie gryfickim jest gmina Płoty.

Źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu powiatu gryfickiego są wody podziemne

3.4.3 SANITACJA

Powiatowa sieć kanalizacyjna ma długość 253,1 km i w 2018 roku była dostępna dla ponad 66% mieszkańców powiatu.

Tabela 23 Sieć kanalizacyjna w powiecie gryfickim

	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	250,6	251,8	271,5	252,7	253,1
Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych [szt.]	5.817	5.506	5.717	5.819	4.762
Ścieki odprowadzone [dam ³]	2.785,5	2.880,0	2.969,0	3.186,0	3.045,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	40.865	40.433	40.589	40.431	40.328
Stopień skanalizowania	66,4%	65,9%	66,4%	66,4%	66,5%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Ścieki komunalne z terenu powiatu odprowadzane są do komunalnych oczyszczalni ścieków. Na terenie powiatu gryfickiego pracuje 16 oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych z czego 4 – z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Tabela 24 Sieć kanalizacyjna w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego w 2018 roku

	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Stopień skanalizowania	Ścieki odprowadzone [dam ³]
Brojce	3,7	1.345	35,7%	79,0
Gryfice	68,9	16.686	69,9%	693,0
Karnice	12,5	2.444	60,9%	56,0
Płoty	23,8	4.340	48,8%	217,
Rewal	76,2	3.840	99,7%	980,
Trzebiatów	68,0	11.673	72,0%	1.020,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba) a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2018 roku na terenie powiatu znajdowało się 2.100 szamb oraz 449 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 25 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w powiecie gryfickim

	2014	2015	2016	2017	2018
Zbiorniki bezodpływowe	1.859	1.844	1.819	1.839	2.100
Oczyszczalnie przydomowe	228	298	310	340	449

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

3.4.4 GOSPODARKA ODPADAMI

W 2018 roku odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie powiatu gryfickiego odbywał się na podstawie uzyskanych przez firmy decyzji zezwalających na świadczenie usług komunalnych w zakresie usuwania nieczystości

Zgodnie z obowiązującym prawem gminy mają obowiązek zapewnić czystość i porządek na swoim terenie i tworzyć warunki niezbędne do ich utrzymania poprzez konieczność tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób, zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. Na terenie powiatu znajdują się cztery punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych:

- Gmina Rewal, przy ul. Poznańskiej 31 w Pobierowie,
- Gmina Trzebiatów, przy ul. Strumykowej w Trzebiatowie,
- Gmina Gryfice, przy ul. Niekładzkiej 4 w Gryficach,
- Gmina Płoty, przy ul. I Armii Wojska Polskiego 8 w Płotach.

Na terenie powiatu nie ma oraz nie planuje się budowy regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Najbliższe instalacje znajdują się w Gminie Nowogard (region zachodni) oraz Rymań (region wschodni). Gminy powiatu zobowiązane są zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami Komunalnymi dla województwa zachodniopomorskiego kierować cały strumień odpadów (zarówno odpadów zmieszanych jak i odpadów segregowanych) do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, zwanych dalej RIPOK. Gminy z powiatu gryfickiego (poza gminą Brojce) przypisane zostały do RIPOK w Słajsinie, który obsługuje teren działania Celowego Związku Gmin R-XXI w Nowogardzie. Celowy Związek Gmin R-XXI prowadzi regionalną instalację przetwarzania odpadów komunalnych, ustaloną w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami. Region obejmuje 27 gmin województwa Zachodniopomorskiego: Brzeżno, Chociwel, Dobra Nowogardzka, Drawsko Pomorskie, Dziwnów, Golczewo, Gryfice, Kamień Pomorski, Karnice, Maszewo, Międzyzdroje, Nowogard, Osina, Ostrowice, Płoty, Przybiernów, Radowo Małe, Resko, Rewal, Stepnica, Świerzno, Świnoujście, Trzebiatów, Węgorzyno, Wierzchowo, Wolin, Złocieniec. Instalacja znajduje się w Regionalnym Zakładzie Gospodarowania Odpadami w miejscowości Słajfino, gm. Nowogard. Powierzchnia całego terenu zakładu wynosi 18,6 ha.

Odpady z terenu gminy Brojce w 2018 roku trafiały do RIPOK w Mirowie (gm. Rymań) i RIPOK w Chojnicy (gm. Mirosławiec).

Ilość odpadów zebranych selektywnie w 2017 i 2018 roku przedstawia tabela 26.

Tabela 26 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku

	2017	2018
Ogółem [t]	6.155,39	6.842,81
Papier i tektura [t]	323,92	433,92
Szkło [t]	906,59	966,22
Tworzywa sztuczne [t]	761,71	1.006,06
Metale [t]	75,46	9,00
Tekstylia [t]	0,30	0,38
Niebezpieczne [t]	2,95	3,74
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne [t]	85,23	88,34
Wielkogabarytowe [t]	960,74	1.184,98
Biodegradowalne [t]	2.209,80	2.369,33
Baterie i akumulatory razem [t]	0,51	0,74
Opakowania wielomateriałowe [t]	0,00	0,00
Zmieszane odpady opakowaniowe [t]	828,18	780,10

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Ilość odpadów zmieszanych odebranych z terenu powiatu, na przestrzenie ostatnich kilku lat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 27 Odpady zmieszane zebrane terenu powiatu gryfickiego

	2014	2015	2016	2017	2018
Ilość odpadów zmieszanych [t]	17.030,30	17.971,20	19.578,39	18.650,98	18.816,06
Ogółem zebranych na 1 mieszkańca [kg]	276,7	292,8	320,0	305,6	310,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd wrzesień 2019 r.

Osiągnięte przez poszczególne gminy poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych w 2018 roku wynoszą odpowiednio¹⁰:

- Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wynosi (30% – minimalny poziom wymagany przepisami):
 - Gmina Brojce: 15,61%
 - Gmina Gryfice: 30,9%
 - Gmina Karnice: 34,41%
 - Gmina Płoty: b.d.
 - Gmina Rewal: 273,42%
 - Gmina Trzebiatów: b.d.
- Poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (40% – maksymalny poziom wymagany przepisami):
 - Gmina Brojce: 0%
 - Gmina Gryfice: 0%
 - Gmina Karnice: 0%

¹⁰ Dane pochodzą z dokumentów gmin: Analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2018 rok

- Gmina Płoty: b.d.
 - Gmina Rewal: 0%
 - Gmina Trzebiatów: b.d.
- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (50% – minimalny poziom wymagany przepisami):
 - Gmina Brojce: 100%
 - Gmina Gryfice: 100%
 - Gmina Karnice: 100%
 - Gmina Płoty: b.d.
 - Gmina Rewal: 70,83%
 - Gmina Trzebiatów: b.d.

Należy w dalszym ciągu prowadzić działania związane z uświadamianiem mieszkańcom i turystom potrzeby segregacji odpadów oraz zachęcające do ich segregowania.

3.4.5 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Na terenie powiatu gryfickiego znajduje się około 530 stacji transformatorowych. Ich łączna moc wynosi 25 MVA.

Stan infrastruktury ocenia się jako dostateczny.

3.4.6 SIEĆ GAZOWA

Długość czynnej sieci gazowej wynosiła w 2017 roku ponad 325 km, natomiast liczba czynnych przyłączy do budynków stale wzrasta i wyniosła 5.579 szt.

Tabela 28 Sieć gazowa na terenie powiatu gryfickiego

	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci ogółem [m]	325.414	353.350	366.103	376.508	379.740
Długość czynnej sieci przesyłowej	83.577	104.172	112.018	112.018	111.384
Długość czynnej sieci rozdzielczej	241.837	249.178	254.085	264.490	268.356
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	5.216	5.317	5.428	5.472	5.579
Odbiorcy gazu [gosp.]	11.986	12.034	12.192	12.289	12.473
Zużycie gazu w MWh	104.020,9	103.367,1	111.968,3	111.352,3	117.045,3
Ludność korzystająca z sieci gazowej	34.460	34.526	34.778	34.757	34.977
Stopień gazyfikacji	56,0	56,3	56,9	57,1	57,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd październik 2019 r.)

Stan techniczny istniejącej czynnej sieci gazowej (wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia) zlokalizowanej w powiecie gryfickim ocenia się jako dobry.

Tabela 29 Sieć gazowa w poszczególnych gminach powiatu

	Długość czynnej sieci ogółem [m]	Odbiorcy gazu [gosp.]	Stopień gazyfikacji	Zużycie gazu w MWh
Brojce	0	0	0,0%	0,0
Gryfice	104.315	5.784	67,9%	45.481,3
Karnice	13.400	40	3,1%	507,0
Płoty	64.483	1.213	39,5%	10.085,7
Rewal	87.208	1.470	75,6%	25.330,2
Trzebiatów	110.334	3.966	75,3%	35.641,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd październik 2019 r.)

3.4.7 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Powiat gryficki należy do gmin o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile).

Na terenie powiatu znajduje się 39 stacji BTS pokrywających obszar powiatu w związku z tym umożliwia to powszechną dostępność telefonii komórkowej.

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

3.4.8 ENERGIA ODNAWIALNA

Pod względem ilości instalacji w powiecie gryfickim przodują elektrownie wiatrowe na lądzie. łączna moc tych instalacji wynosi 53 MW. Na drugim miejscu, biorąc pod uwagę ilość instalacji, znajdują się elektrownie wodne przepływowe do 0,3 MW. Pod względem ilości i mocy instalacji OZE w powiecie przoduje Gmina Karnice gdzie znajduje się farma wiatrowa Karnice I. Składa się z 13 elektrowni wiatrowych typu Siemens SWT-2.3-93 o łącznej mocy 29,900 MW (w sumie w Karnicach znajduje się 29 „wiatraków”). Tabela 30 przedstawia liczbę oraz moce instalacji OZE na terenie powiatu gryfickiego (stan na 31.03.2019 r.).

Tabela 30 Instalacje OZE na terenie powiatu gryfickiego

Lp.	Rodzaj OZE	Ilość OZE	MOC zainstalowana [MW]
1.	Wykorzystująca hydroenergię	10	7,158
2.	Wykorzystująca biogaz	1	0,999
3.	Wykorzystująca energię promieniowania słonecznego	1	0,020
4.	Wykorzystująca energię wiatru	8	10,034

Źródło: <http://www.ure.gov.pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108,Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-wg-stanu-na-dzien-31-marca-2019-r.html> (wgląd październik 2019 r.)

W gminie Brojce znajduje się biogazownia (Strzykocin) i farma fotowoltaiczna (Pruszcz). W planach jest otarcie kolejnych instalacji.

Na terenie powiatu gryfickiego istnieje Gryficki Klaster Energii. Jego misją jest prowadzenie działań w sektorze energetycznym prowadzących do rozwoju sektora wytwarzania w oparciu o źródła energii odnawialnej, rozwoju i modernizacji infrastruktury energetycznej, poprawy stanu wiedzy w zakresie energetyki odnawialnej oraz zwiększania efektywności energetycznej i promowania zasad ekorozwoju.

Powiat gryficki posiada bardzo dobre warunki dla wprowadzania i eksploatacji specjalistycznych urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE). Preferowanymi urządzeniami typu OZE są systemy solarne, tj. kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, a także biogazownie, kotłownie na biomasę, pompy ciepła i farmy wiatrowe.

3.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.5.1 EDUKACJA

Powiaty, w swej istocie, sprawują nadzór nad szkolnictwem ponadpodstawowym (przed wygaszaniem gimnazjów – ponadgimnazjalnym). Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój podległej bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności powiatu w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Powiat gryficki dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w powiecie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz powiatu. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz powiatu, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Placówki oświatowe znajdujące się na terenie powiatu:

- Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Chrobrego w Gryficach;
- Zespół Szkół im. Czesława Miłosza w Gryficach;
- Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Płotach;
- Zespół Szkół im. Zbigniewa Herberta w Trzebiatowie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryficach;
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rewalu;
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Waniorowie;

Ponadto na terenie powiatu działa jedna wyższa uczelnia (niepubliczna) – Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Gryficach.

W roku szkolnym 2017/2018 naukę rozpoczęło 1.063 uczennic i uczniów w tym 267 uczniów z orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznej. Do jednej klasy (oddziału) uczęszczało w 2018 r. średnio 23,1 osób. Z nauczania indywidualnego skorzystały 4 osoby.

Od kilku lat powiat gryficki z powodzeniem wdraża w szkołach program nauki języków obcych, tworząc oddziały dwujęzyczne. W tym okresie uczniowie brali udział w zajęciach nauki języków obcych: angielski obowiązkowy – 851, zajęcia dodatkowe – 30; niemiecki obowiązkowy – 706, zajęcia dodatkowe – 25; francuski obowiązkowy – 114, hiszpański obowiązkowy – 200.

W szkołach ponadgimnazjalnych prowadzone są także inne zajęcia pozalekcyjne. W ubiegłym roku brały w nich udział 1.322 osoby, w tym w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych wzięło udział 338 osób, w zajęciach dodatkowych dla maturzystów – 324, w pozostałych formach udział wzięło 660 uczniów. Uczniowie szkół prowadzonych przez władze powiatu osiągnęli sukcesy w licznych konkursach na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Statystycznie na szczeblu gminnym w konkursach udział wzięło 100 osób, powiatowym 252, wojewódzkim 155 – w tym tytuł laureata osiągnęło 30 uczniów, krajowym – 139, laureatami zostało 8 uczniów a 13 zostało wyróżnionych.

3.5.2 KULTURA I SPORT

Na terenie powiatu gryfickiego działa Powiatowe Centrum Sportu, Rekreacji i Promocji. Organizacją wydarzeń kulturalnych w powiecie najczęściej zajmują się odpowiednie jednostki gminne. Na terenie powiatu funkcjonowało 14 placówek bibliotecznych i 3 muzea (w tym Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Niechorzu, Stała Wystawa Pomorskich Kolei Wąskotorowych w Gryficach, Muzeum Galeria „Brama” w Gryficach).

Tabela 31 Biblioteka Publiczna w powiecie gryfickim

	2014	2015	2016	2017	2018
Biblioteki i filie	14	14	14	14	14
Pracownicy	34	36	36	37	33
Księgozbiór	217.093	215.329	209.068	206.699	205.122
Zbiory elektroniczne zinwentaryzowane	27	27	27	19	27
Czytelnicy w ciągu roku	12.325	11.912	7.296	6.942	6.439
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	138.763	134.867	113.428	101.287	97.749

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Na terenie powiatu funkcjonował 1 dom kultury, 2 ośrodki kultury oraz działające na wsi jeden klub oraz 34 świetlice. W 14 grupach artystycznych uczestniczyły 333 osoby w tym 210 osób to dzieci i młodzież szkolna. W zajęciach tanecznych brało udział 187 osób, muzyczno-instrumentalnych 69, wokalnych i chórach 65, folklorystycznych 17.

Okres największego natężenia życia kulturalnego powiatu przypada głównie na miesiące letnie i koncentruje się przede wszystkim w miejscowościach turystycznych takich jak Rewal, Niechorze, Pobierowo czy Trzebiatów. Odbywa się wtedy wiele imprez z udziałem najlepszych polskich artystów i sportowców. Ponadto, w powiecie odbywają się imprezy cykliczne, wydarzenia kulturalne i sportowe.

W gminach życie społeczne koncentruje się w domach (kluby) kultury, które prowadzą takie formy aktywności, jak: zajęcia muzyczne, gry na instrumentach, zajęcia ruchowe, zajęcia plastyczne i kreatywne (fotograficzne, rękodzieło), wydarzenia kulturalne, ognisko muzyczne, zespoły artystyczne, Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Seniora, Klub Amazonki, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Brydżowy, zajęcia teatralne dla dzieci i młodzieży, nauka języka angielskiego dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych, zajęcia kulinarne, zajęcia ceramiczne, szkoła tańca, zajęcia wokalne, zajęcia komputerowe i wiele innych. Gminy wraz z partnerami organizują czas wolny dzieciom i młodzieży, jak i pomagają rozwijać indywidualne zainteresowania przez prowadzenie różnorodnych zajęć. Dodatkowo kształtują otwartość i szczerść w nawiązywaniu nowych przyjaźni, współpracy i współdziałaniu.

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznym takim jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie

człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

Działalność sportowo-rekreacyjną powiat gryficki prowadzi w oparciu o bazę sportowo-rekreacyjną, na którą składa się ponad 60 obiektów. Liczba obiektów sportowych w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego jest bardzo zróżnicowana. Stale rozwijana, szeroka baza sportowo-rekreacyjna pozwala zarówno mieszkańcom, jak i turystom aktywnie spędzać czas wolny.

Zaplecze sportowo-rekreacyjne stanowią aktualnie kompleksy rekreacyjno-sportowe, boiska sportowe, sale gimnastyczne, a także ścieżki rowerowe. Większość obiektów zlokalizowana jest wokół szkół – bazę stanowią sale gimnastyczne, boiska do koszykówki, siatkówki i piłki nożnej. Najwięcej obiektów sportowych znajduje się w gminie Gryfice oraz Trzebiatów, najmniej w gminie Brojce. Na terenie powiatu znajdują się stadiony czterech klubów piłkarskich: „Rega-Merida” Trzebiatów oraz „Wybrzeże Rewalskie” w Niechorzu, „Polonii” Płoty i „Sparty” Gryfice. Ponadto na terenie powiatu znajduje się liczna infrastruktura służąca do czynnej rekreacji, m.in. korty tenisowe, boiska sportowe, miejsca do wędkowania, a także ośrodki jeździeckie i kryte pływalnie. Mocną stroną powiatu są warunki dla następujących aktywności sportowych: spływów kajakowych, paralotni, myślistwa, biegania i wędrówki krajobrazowej. Mieszkańcy powiatu, którzy mają dostęp i możliwości uprawiania różnorodnych sportów, często reprezentują powiat w rozgrywkach sportowych o zasięgu szerszym, tj. międzywojewódzkim, ogólnopolskim a także międzynarodowym.

Na terenie powiatu wg GUS w 2018 roku działało 26 klubów sportowych w 31 sekcjach. Członkami klubów było 1.348 osób z terenu powiatu.

W 2018 roku Powiatowe Centrum Sportu, Rekreacji i Promocji zorganizowało szereg imprez sportowych m. in.:

- Regionalny turniej oldbojów w halowej piłce nożnej o puchar Starosty Gryfickiego;
- Turniej kwalifikacyjny tenisa stołowego w kategorii Kadet;
- Turniej Halowy Drużyn Młodzieżowych im. Władysława Klusarczyka „Płoty Ferie CUP 2018”;
- V Gryficka Dziesiątka;

- Bałtycki turniej piłki ręcznej mężczyzn o puchar Starosty Gryfickiego;
- Ferie na sportowo w Gryf Arenie;
- 26 finał WOŚP Turniej piłki nożnej;
- Spotkanie Reprezentacji Polski Futsal A z dziećmi;
- Charytatywny Maraton Zumby tańczymy dla Jasia;
- Finał II edycji GALK Gryficka Amatorska Liga Koszykówki;
- Mistrzostwa Liceum Ogólnokształcącego im. B. Chrobrego na ergometrze wioślarskim;-
- Gryf Arena Run 2;
- Półfinał ligi międzypowiatowej w piłce siatkowej mężczyzn;
- Finał Mistrzostw Województwa Zachodniopomorskiego w piłce siatkowej;
- Skate Jam Gryf Arena;
- TURNIEJ FIFA 18 na konsoli PlayStation 4;
- GALF Gryficka Amatorska Liga Futsalu;
- Mobilna Akademia Młodych Orłów PZPN;
- Mikołajkowy turniej piłki nożnej Szlachetna paczka 2018.

Wszystkie wyżej wymienione działania sportowe miały znaczenie również dla integracji społeczeństwa lokalnego, wspierały promocję powiatu, współkreowały rozwój turystyki w duchu zdrowia fizycznego i w zgodzie ze środowiskiem naturalnym.

3.5.3 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie powiatu gryfickiego funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (SPZZOZ) w Gryficach. Podmiotem tworzącym i sprawującym nadzór nad jednostką jest Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie. Szpital świadczy usługi medyczne zarówno dla mieszkańców powiatu gryfickiego jak i powiatów sąsiadujących. Potencjał placówki nie jest wykorzystywany. Nie sprzyja temu m.in. ograniczony kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Szpital dysponuje on następującymi oddziałami:

- Oddział Chorób Wewnętrznych;
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Chirurgii Ogólnej;
- Zachodniopomorskie Centrum Leczenia Ciężkich Oparzeń i Chirurgii Plastycznej;
- Oddział Neonatologiczny;

- Oddział Neurochirurgiczny;
- Oddział Neurologiczny;
- Oddział Okulistyczny;
- Oddział Pediatriczny;
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy;
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej;
- Szpitalny Oddział Ratunkowy;
- Oddział Psychiatryczny;
- Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu;
- Oddział Rehabilitacji.

Można tam również skorzystać z poradni specjalistycznych takich jak: poradnia alergologiczna, diabetologiczna, gastroenterologiczna, kardiologiczna, dermatologiczna, neurologiczna, neurologiczna dla dzieci, gruźlicy i chorób płuc dla dzieci, neonatologiczna, ginekologiczno-położnicza, chirurgii ogólnej, chirurgii plastycznej, neurochirurgiczna, chirurgii urazowo- ortopedycznej, chirurgii urazowo-ortopedycznej dla dzieci, wad postawy dla dzieci i młodzieży, preluksacyjna, okulistyczna, otolaryngologiczna, urologiczna, zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień, rehabilitacyjna.

Ponadto mieszkańcy mogą korzystać z 38 przychodni znajdujących się na terenie powiatu.

Na terenie powiatu znajduje się 20 aptek (8 w gminie Gryfice, 2 w gminie Płoty, 4 w gminie Rewal i 6 w gminie Trzebiatów) oraz 3 punkty apteczne (po jednym w gminie Brojce, Karnice i Trzebiatów).

Zarówno samorządy gmin znajdujących się na terenie powiatu, jak i samorząd powiatu czyni starania w zakresie promocji zdrowia oraz realizacji projektów i profilaktycznych programów zdrowotnych, mających na celu m.in. poprawę dostępności i jakości usług medycznych w zakresie profilaktyki chorób (poprzez m.in. wykonywanie bezpłatnych badań) czy edukacji prozdrowotnej (np. dla najmłodszych mieszkańców gminy). Profilaktyka w obszarze zdrowia wsparta przez powiat przyczynia się do kształtowania prozdrowotnego stylu życia oraz zmiany jakości życia mieszkańców. Duże znaczenie ma również działalność organizacji pozarządowych w obszarze ochrony zdrowia, mające na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów mieszkańców.

3.5.4 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w powiecie gryfickim realizowane są:

- na poziomie gminnym przez ośrodki pomocy społecznej,
- na poziomie powiatu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Na poziomie powiatu zadania własne i zadania z zakresu administracji rządowej zapisane w ustawach m.in. o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje PCPR. Środki finansowe na realizację tych zadań pochodzą z dotacji wojewódzkiej i z dochodów własnych gmin i powiatu. Skuteczność wykonywania zadań przez te jednostki zależy w dużym stopniu od współpracy z różnymi jednostkami pomocy społecznej oraz partnerami społecznymi, a także od wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań i od ilości zatrudnionej i wykwalifikowanej kadry.

Z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach współpracują następujące jednostki:

- Ośrodki Pomocy Społecznej;
- Urzędy gminne i miejskie - Wydziały Ewidencji Ludności i USC;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Szkoły;
- Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gryficach;
- Policja;
- Starostwo Powiatowe w Gryficach;
- Domy Pomocy Społecznej na terenie powiatu gryfickiego;
- Dom dla Dzieci w Gryficach;
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Gryficach;
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Waniorowie;
- Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno-Wychowawczy w Gryficach;

- Warsztaty Terapii Zajęciowej działające na terenie powiatu;
- PCPR z innych powiatów;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryficach.

W powiecie funkcjonuje ŚDS – Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Gryficach – dzienna forma wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnych intelektualnie – dysponuje 30 miejscami (jest to samodzielna jednostka organizacyjna powiatu).

Jednym z głównych zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest organizowanie i zapewnienie usług w określonym ustawowo standardzie w domach pomocy społecznej. W powiecie gryfickim działają dwa domy pomocy społecznej:

- w Gryficach: dla osób przewlekle somatycznie chorych,
- w Jarominie: dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych oraz niepełnosprawnych intelektualnie.

Zapewniają one całodobową opiekę nad osobami dorosłymi, które z różnych względów nie mogą funkcjonować w swoich środowiskach rodzinnych. Domy pomocy społecznej zaspokajają potrzeby bytowe, terapeutyczne, społeczne i religijne swoich mieszkańców. Pobyt tych mieszkańców współfinansowany jest m.in. przez gminy, z terenu których pochodzą ich rodziny.

Na terenie powiatu funkcjonuje także Punkt Interwencji Kryzysowej oraz prowadzone są mieszkania chronione.

Powiat prowadzi się następujące formy wsparcia dziennego osób niepełnosprawnych:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gryficach Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Gryficach;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Trzebiatowie Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Trzebiatowie;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Jarominie;
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Gryficach.

Tabela 32 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej

ROK	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	2.642	2.491	2.382	2.184	2.022
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	6.745	6.305	5.968	5.179	4.675

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd październik 2019 r.

W powiecie liczba osób korzystających z pomocy społecznej systematycznie maleje. Jednak wciąż jest to bardzo duża grupa potrzebujących. Sytuację w poszczególnych gminach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu

	2014	2015	2016	2017	2018
Brojce	983	927	885	819	769
Gryfice	2.458	2.280	2.319	2.182	1.979
Karnice	625	566	505	338	295
Płoty	1.133	1.112	1.007	893	760
Rewal	287	221	191	186	165
Trzebiatów	1.259	1.199	1.061	761	707

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Najwięcej osób korzysta z pomocy w gminie Gryfice a najmniej w gminie Rewal.

Tabela 34 Powody przyznania pomocy rodzinie w powiecie gryfickim w latach 2014-2018

Powód przyznania pomocy	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	1.427	1.408	1.415	1.286	1.129
Sieroctwo	0	1	2	0	2
Bezdomność	80	89	75	96	103
Potrzeba ochrony macierzyństwa	291	251	226	207	197
Bezrobocie	1.493	1.428	1.273	998	700
Niepełnosprawność	1.082	976	833	892	844
Długotrwała lub ciężka choroba	850	772	979	1.017	965
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	683	569	576	576	457
Przemoc w rodzinie	110	98	101	80	44
Alkoholizm	363	309	268	362	261
Narkomania	40	55	37	37	17
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	46	46	37	38	39
Zdarzenie losowe	8	12	4	18	16
Sytuacja kryzysowa	25	30	5	40	b.d
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	1	1	0	b.d

Źródło: Bank danych lokalnych, wgląd październik 2019 r.

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy społecznej są ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Od wielu lat są to cztery dominujące powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Warto zwrócić uwagę na fakt, że osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby przybywa. Wydaje się, że może być to związane z rosnącą liczbą seniorów.

Ponadto w powiecie planuje się otwarcie Centrum Usług Publicznych i Dziennego Domu Seniora. Oba wymienione projekty będą znajdować się w Gryficach przy ulicy Koszarowej.

3.5.5 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu

bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie powiatu gryfickiego funkcjonuje Powiatowa Komenda Policji w Gryficach. Działają tu dwa wydziały – kryminalny oraz prewencji i ruchu drogowego. W Trzebiatowie i Rewalu znajdują się komisariaty policji a w Płotach jeden posterunek.

W 2018 roku dane dotyczące stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu gryfickiego przedstawiły się następująco:

- Ilość postępowań wszczętych – przestępczość ogólna – 2064;
- Ilość przestępstw stwierdzonych – przestępczość ogólna – 1599;
- Ilość osób podejrzanych – 826;
- Ilość postępowań wszczętych – przestępczość kryminalna – 1660;
- Ilość przestępstw stwierdzonych – przestępczość kryminalna -1228;
- Przestępczość ogólna – stopień wykrywalności - 68,5 %;
- Przestępczość kryminalna – stopień wykrywalności - 59,7 %;
- Tymczasowo aresztowano 77 osób;
- Przeprowadzono 18 postępowań w trybie przyspieszonym;
- Zatrzymano 33 osoby poszukiwane listami gończymi;
- Dokonano zabezpieczeń majątkowych na kwotę 579.160 zł;
- Odzyskano mienie łącznej wartości 176.242 zł.

Ponadto Dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Gryficach współpracują z placówkami oświatowo-wychowawczymi, jak również z poszczególnymi organami administracji samorządowej jak np. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego. Podejmowane są działania w celu ograniczenia liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół. Zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli polegają głównie na prewencji. Głównymi odbiorcami są dzieci i młodzież.

Obszar powiatu zabezpiecza również działalność Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Gryficach. Jako jednostka Państwowej Straży Pożarnej realizuje szeroko pojęte zagadnienia ratownictwa, min. zwalczanie pożarów i miejscowych zagrożeń, ratownictwo techniczne, chemiczno-ekologiczne, medyczne, przeciwpowodziowe. W 2018 roku na terenie powiatu wystąpiło 1.076 zdarzeń:

- Pożary: 535;
- Miejscowe zagrożenia: 45;
- Alarmy fałszywe: 88.

W najbliższym czasie Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej zostanie przeniesiona do nowego obiektu. Pod koniec 2020 roku strażacy z Gryfic będą pracować w nowoczesnej jednostce na miarę XXI wieku.

Szczególne miejsce w systemie ochrony przeciwpożarowej przeznaczone jest dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Gryfice, OSP Ościęcin, OSP Górzycza, OSP Świeszewo, OSP Kukań, OSP Trzygłów, OSP Rybokarty, OSP Rotnowo, OSP Przybiernówko;
- OSP Trzebiatów, OSP Gołańcz Pomorska, OSP Mrzeżyno;
- OSP Płoty, OSP Wyszobór, OSP Modlimowo, OSP Pniewo, OSP Natolewice;
- OSP Brojce, OSP Darzewo, OSP Kiełpino, OSP Dargosław, OSP Tąpadły;
- OSP Karnice, OSP Cerkwica, OSP Skrobotowo, OSP Paprotno;
- OSP Niechorze, OSP Pobierowo.

Nad bezpieczeństwem w powiecie nadzór sprawują także:

- Straż Graniczna: Rewal;
- Straż Miejska/Gminna: Gryfice, Trzebiatów, Karnice, Rewal;
- Straż Przybrzeżna: Mrzeżyno i Niechorze

3.6 SYTUACJA FINANSOWA POWIATU

Wpływy do budżetu powiatu opierały się głównie o subwencje i dochody własne. Te dwie pozycje w 2017 roku stanowiły 72,95 % budżetu a w 2018 76,62% wszystkich wpływów do budżetu. W 2018 roku w porównaniu do roku poprzedniego dochody w budżecie zwiększyły się o 15.107.096,86 zł, czyli 15,49% głównie z tytułu dochodów własnych, które wzrosły o 15.084.805,48 zł., czyli 34,04% przy spadku wpływów z subwencji o 110.008 zł, czyli 2,6%.

W 2017 roku wpływy z dochodów własnych stanowiły 35,45% wpływów zaś w 2018 zwiększyły swój udział do 45%. Spadek wpływów z subwencji wynikał głównie ze zmniejszonej subwencji oświatowej o kwotę 549.757,00 zł. Zmniejszenie wynika z urealnienia danych przesyłanych do ministerstwa edukacji o ilości uczniów. Kwota dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej zwiększyła się (o kwotę 3.024.698,36 zł.) porównując wykonanie tych dochodów do

uchwały budżetowej. Wzrost wydatków nastąpił głównie w wydatkach majątkowych. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej otrzymała zwiększoną dotację na budowę siedziby remizy – wzrost o 2.815.000,00 zł.

Tabela 35 Dochody i wydatki powiatu gryfickiego

Rok	Dochody [zł]	Wydatki [zł]
2018	97.550.853,12	94.751.094,77
2017	82.443.759,26	79.315.145,34

Źródło: Raport o Stanie Powiatu Gryfickiego za 2018 rok

Struktura dochodów własnych w 2018 roku:

- Gospodarka mieszkaniowa dochody w wysokości 16.924.085,33 zł - 38,19 % dochodów własnych;
- Dochody z PIT i CIT i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej - 14.140.698,56 zł. tj. 31,91% dochodów własnych;
- Pomoc społeczna – dochody 11.712.895,38 zł. tj. 26,43% dochodów własnych.

Wykonanie wydatków budżetu w 2017 roku wyniosły 79.315.145,34 zł., zaś w 2018 94.751.094,77 zł to jest o 15.435.949,43 w porównaniu do roku poprzedniego. Największą część wydatków stanowią wydatki w działach na:

- Transport i łączność – 15,6% (w tym na drogi publiczne powiatowe - 14,85%);
- Administracja publiczna – 9,94%;
- Oświata i wychowanie -15,17%;
- Pomoc społeczna – 20,81% w tym DPS – 19,02 %;
- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej- 7,48%;
- Edukacyjna opieka wychowawcza – 6,16%;
- Rodzina – 6,34%. w tym rodziny zastępcze - 4,39%.

łącznie wydatki w 2018 roku tych działach budżetu stanowiły 81,50%, podczas gdy w 2017 roku – 87,10%.

Podsumowując sprawozdanie z wykonania budżetu należy podkreślić, iż powiat otrzymał dotacje na zadania własne w kwocie zabezpieczającej realizację bieżących zadań powiatu, natomiast otrzymana subwencja oświatowa nie finansowała w całości wydatków ponoszonych przez powiat na zadania oświatowe. Dotacje otrzymane na realizację zadań z zakresu administracji rządowej przez powiat nie zabezpieczały finansowania wykonywanych zadań Bieżące dokumenty finansowe są dostępne na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Gryficach pod adresem: <http://spow.gryfice.ibip.pl/public/>

4. WYBÓR STRATEGII POWIATU GRYFICKIEGO

4.1 ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze powiatu nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy). Dodatkowo należy pamiętać o rozwiązywaniu najważniejszych problemów lokalnej społeczności.

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego powiatu:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny.
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców** – aktualnie środowiskiem naturalnym nazywa się wszystkie zjawiska otaczające człowieka.
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania gminy.

6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji** – powszechnie stosowana zasada w ramach Unii Europejskiej.
7. **Zasada koncentracji środków** – obowiązująca w Unii Europejskiej zasada wskazująca, że koncentracja środków na mniejszej liczbie zadań daje lepsze efekty niż rozproszone wspieranie wielu zadań grożące nieefektywnym wykorzystaniem środków.
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny.
9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszym programem wzięto pod uwagę specyfikę powiatu, jakim jest powiat gryficki. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej powiatu w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2 ANALIZA SWOT POWIATU GRYFICKIEGO

4.2.1 KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad Strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie następujących źródeł:

- Spotkania warsztatowe w ramach konsultacji społecznych;
- Ankiety CAWI;
- Dokumenty strategiczne powiatu i poszczególnych gmin powiatu.

Spotkanie konsultacyjne odbyło się 14 listopada w siedzibie Starostwa Powiatowego w Gryficach. Z kolei ankiety (wzór ankiety znajduje się w załączniku) zbierano w terminie od 2 października 2019 roku do 15 listopada 2019 r. Uzyskano 227 wyników.

Podczas warsztatów i w ramach ankiet uzyskano bardzo wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych Celach Strategicznych, Programach i Działaniach. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu

powiatowego. Są natomiast cenną informacją dla władz powiatu pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców.

Najważniejsze wnioski i uwagi wypracowane przez uczestników konsultacji (kolejność nie oznacza wagi):

- Stan infrastruktury drogowej wymaga zdecydowanych działań – poprawa stanu dróg powiatowych i towarzyszącej im infrastruktury: chodników i parkingów. Niezmiernie ważne jest także zapewnienie bezpieczeństwa na drogach (nie tylko w związku ze wzmożonym w sezonie ruchem turystycznym) poprzez np. zapewnienie odpowiedniego oświetlenia, budowę progów zwalniających w miejscach niebezpiecznych;
- Wielu respondentów zwracało uwagę na brak ścieżek rowerowych i infrastruktury z nimi związanej. Należy wykorzystać istniejące możliwości i we współpracy z gminami wytyczyć nowe i rozwijać (rewitalizować) istniejące ścieżki i szlaki. Należy je odpowiednio oznakować, stworzyć miejsca postoju i naprawy rowerów, ważna jest także wyczerpująca informacja na temat miejsc zabytkowych i wypoczynkowych (odpowiednie oznakowanie atrakcji);
- Należy rozwijać i tworzyć strefy ekonomiczne i parki przemysłowe (np. odpowiednie skomunikowanie ich z S6). Działania te (aktywne poszukiwanie inwestorów) mają pomóc w walce z bezrobociem i wspomagać rozwój poszczególnych gmin i powiatu;
- Kolejny wątek poruszany w ankietach to braki w ofercie skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów. Należy stworzyć odpowiednie programy i zapewnić miejsce gdzie każda z tych grup społecznych będzie mogła się rozwijać, spędzać wolny czas, aktywizować się;
- Wzrastająca liczba osób starszych nie tylko w powiecie ale i w kraju – należy rozważyć promowanie produktów dla seniorów, a także organizację wydarzeń, spotkań, warsztatów z myślą o tej grupie mieszkańców;
- Należy poprawić infrastrukturę z myślą o osobach niepełnosprawnych;
- Występują braki w komunikacji pomiędzy niektórymi miejscowościami szczególnie po sezonie;
- Brak jest odpowiedniego oznakowania atrakcji turystycznych;
- Należy zwrócić uwagę, że większość wydarzeń odbywa się w sezonie (w gminach nadmorskich), który jest bardzo zależny od pogody. Wskazane jest poszukiwanie

możliwości wydłużenia sezonu poprzez rozwój np. agroturystyki, organizowanie wydarzeń w późniejszych terminach (np. w kwietniu, maju, wrześniu, październiku), wykorzystanie walorów krajobrazowych, zachęcanie rolników do tworzenia zagród edukacyjnych i tworzenie ścieżek przyrodniczych, rozwój turystyki wędkarskiej i wypożyczalni sprzętu;

- Bardzo ważne jest zaangażowanie „sektora prywatnego” w realizację projektów i przedsięwzięć rozwojowych na terenie powiatu, wzmocnione przez regulacje prawne i wsparcie zewnętrzne, np. środki unijne;
- Mieszkańcy w większości pozytywnie oceniają dostęp do administracji publicznej, opiekę społeczną, porządek i bezpieczeństwo publiczne, edukację przedszkolną, szkolnictwo podstawowe i średnie, dostępność do infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej, wykorzystanie zabytków, dostęp do infrastruktury wodnokanalizacyjnej i gazowej, dostęp do Internetu stan środowiska naturalnego (szczegółowe wyniki ankiet znajdują się w załączniku);
- Negatywnie zostały ocenione m. in. rynek pracy, ochrona zdrowia, szkolnictwo zawodowe, oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów, stan dróg lokalnych, lokalne połączenia komunikacyjne, aktywność gospodarczą, sposób promocji powiatu, stan ścieżek rowerowych.
- Z przeprowadzonych ankiet wynika, że mieszkańcy są zadowoleni z życia w powiecie gryfickim.

Co interesujące, wydaje się, że dla powiatu gryfickiego bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg ponadpowiatowych). Tu też możliwości działania powiatu są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku powiatu.

4.2.2 ANALIZA SWOT POWIATU GRYFICKIEGO

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT powiatu gryfickiego.

Tabela 36 Analiza SWOT powiatu gryfickiego

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie powiatu; • Brak uciążliwego przemysłu; • Korzystny mikroklimat; • Rozwinięta turystyka i rekreacja; • Współpraca z sąsiadującymi gminami i powiatami; • Dobrze działające rolnictwo; • Rozwinięte tradycje; • Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa; • Ciekawe ukształtowanie terenu i warunki przyrodnicze; • Potencjał obszarów przyrodniczych; • Pomniki przyrody, rzadkie gatunki flory i fauny; • Cenne zabytki kultury; • Duża różnorodność imprez kulturalnych i rozrywkowych; • Malejąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej; • Liczne stowarzyszenia i organizacje społeczne; • Dobre warunki dla rozwoju i promowania turystyki i rekreacji; • Duży kapitał społeczny, • Spokojna i bezpieczna okolica odpowiednia dla migracji rodzin z dziećmi i osób starszych; • Liczne miejsca aktywności kulturalnej i sportowej; • Sprawny samorząd, • Łagodne wybrzeże, duże powierzchnie leśne, szerokie piaszczyste plaże; • Specyficzny, korzystny mikroklimat (pas nadmorski) • Istniejąca baza noclegowa; • Znacząca liczba podmiotów gospodarczych w branży turystycznej; • Sprzyjające warunki do rozwoju funkcji pozarolniczych; • Bardzo dobre warunki dla potencjalnych inwestorów - wydzielone tereny pod działalność usługową i turystyczną; • Duży rynek zbytu na usługi wytwarzane w okresie sezonu wypoczynkowego; • Wolne tereny pod zabudowę stałą i letniskową oraz lokalizacja pod duże inwestycje turystyczne; • Zorganizowany system wywozu odpadów komunalnych; • Możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych; • Dobrze rozwinięta sieć bibliotek szkolno-publicznych; • Służby bezpieczeństwa publicznego: Straż Pożarna, OSP, Policja, Straż Graniczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość dróg; • Słaba infrastruktura okołodrogowa; • Brak ścieżek rowerowych; • Sezonowość części bazy noclegowej i bazy gastronomiczno-usługowej; • Niewykorzystywanie potencjału przyrodniczo-krajobrazowego; • Krótki sezon turystyczny; • Tradycyjna oferta rekreacyjna dla wczasowiczów - zbyt mało obiektów sportowo-rekreacyjnych przedłużających sezon wypoczynkowy, • Sezonowość zatrudnienia; • Duży odsetek osób spoza gminy zatrudnionych sezonowo; • Sezonowość zbytu; • Słabo rozwinięty rynek zbytu produktów rolnych; • Niska aktywność gospodarcza mieszkańców powiatu, • Szara strefa; • Brak parkingów; • Wąskie drogi, częściowy brak chodników; • Niewystarczająca ilość środków na remonty i modernizację infrastruktury komunikacyjnej; • Zbyt duże obciążenie dróg w sezonie letnim; • Słaby dostęp do Internetu w niektórych miejscowościach; • Trudności w pozyskaniu środków na dofinansowanie oświaty i kultury; • Mała liczba gospodarstw agroturystycznych; • Niedostateczna liczba miejsc pracy; • Ubóstwo społeczne; • Emigracja młodych ludzi; • Infrastruktura drogowa niedostosowana do aktualnych potrzeb; • Niedostateczne finansowanie świadczeń zdrowotnych; • Braki w kanalizacji; • Brak bazy do świadczenia usług zdrowotnych z zakresu opieki długoterminowej i geriatrycznej; • Wysoki wskaźnik korzystających z opieki społecznej.

<p>ratownictwo medyczne - bardzo dobre wyposażenie jednostek bezpieczeństwa publicznego w sprzęt ochrony przeciwpożarowej i ratowniczy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa S6, • Dostęp do komunikacji kolejowej, • Bogata infrastruktura społeczna (świetlice wiejskie, place zabaw); • Znaczny odsetek absolwentów szkół średnich podejmujących studia wyższe, • Kompleksowość i wysoka jakość świadczeń zdrowotnych w szpitalu w Gryficach; • Wysoki poziom bezpieczeństwa, • Systematyczny spadek poziomu bezrobocia, • Wysoki poziom usług pomocy społecznej 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości dróg; • Rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych; • Współpraca z otoczeniem i zagranicą; • Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, • Kultura; • Zasoby wodne (morze, jeziora, rzeki). • Wspieranie rozwoju bazy turystycznej. • Przedłużenie sezonu – np. rozwój turystyki kwalifikowanej. • Rolnictwo; • Agroturystyka; • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwoju; • Wzrost turystyki krajowej; • Wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo dla rozwoju turystyki z zachowaniem ochrony środowisk naturalnych; • Rozwój turystyki hippicznej i wędkarstwa; • Rozwój turystyki kilkudniowej i weekendowej; • Budowanie produktów turystycznych w oparciu o gminne atrakcje turystyczne (zabytki, pomniki przyrody np. szlaki historyczne czy przyrodnicze); • Pozyskanie zewnętrznych inwestorów strategicznych; • Rozbudowa bazy rehabilitacyjnej dla niepełnosprawnych i osób starszych; • Wprowadzenie preferencji podatkowych dla podmiotów gospodarczych inwestujących w gminach; • Umacnianie znaczenia powiatu na rynku usług turystycznych; • Przedłużenie sezonu wczasowo-wypoczynkowego; 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa; • Migracje; • Konkurencja innych obszarów; • Katastrofy ekologiczne; • Brak opieki nad ludźmi starszymi; • Brak inwestycji generujących miejsca pracy; • Brak stabilności przepisów prawa, zwłaszcza dotyczących samorządów; • Odływ turystów do innych, bardziej atrakcyjnych ośrodków turystycznych; • Słaba dostępność komunikacyjna w sezonie; • Procesy abrazyjne brzegu morskiego, które powodują niszczenie wydm oraz plaży; • Niestabilna polityka fiskalna państwa wobec małych i średnich firm; • Migracja młodych, wykształconych fachowców do większych ośrodków miejskich; • Ograniczenie inwestycji; • Nieracjonalne rybołówstwo; • Obecny stan dróg ograniczy rozwój gospodarczy powiatu; • Silna presja na zabudowę terenów wzdłuż tras komunikacyjnych co może spowodować likwidację zielonych terenów otwartych; • Spadek liczby dzieci w wieku szkolnym; • Niedostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy; • Brak odpowiedniej ilości środków finansowych na edukację i kulturę; • Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej i około drogowej, • Ograniczenia prawne w sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych i zdrowej żywności, • Wysokie koszty pracy.

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dochodów firm, gmin i powiatu poprzez aktywizację gospodarczą terenów wiejskich; • Budowa parkingów (w tym parkingów zaporowych); • Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury; • Dalsze wyposażenie powiatu w sieć kanalizacyjną i gazową; • Duże możliwości rozwoju sportu i rekreacji przy wykorzystaniu już istniejącej infrastruktury; • Umacnianie rangi przedsięwzięć kulturalnych; • Uruchomienie aktywności mieszkańców w zakresie kultury i kultywowania tradycji; • Stworzenie i wypromowanie lokalnych produktów; • Możliwość uzupełnienia zaplecza sportowego we wszystkich szkołach powiatowych; • Rozbudowa, oznakowanie ścieżek rowerowych i pieszych; • Stworzenie dogodnych warunków rozwoju przedsiębiorczości • Nowi inwestorzy; • Możliwość tworzenia grup producenckich; • Dotacje dla małych przedsiębiorstw; • Wzrost znaczenia szkolnictwa zawodowego i ustawicznego; • Rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej, • Wspieranie rodzimej przedsiębiorczości; • Odnawialne źródła energii, • Dalszy rozwój współpracy instytucji powiatowych z organizacjami pozarządowymi 	
--	--

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Gminy

Analiza SWOT pokazuje, że powiat gryficki powinien nadal rozwijać się w oparciu o swoje korzystne położenie wykorzystując w tym celu wieloletnie tradycje. Powiat gryficki rozwija się i powinien rozwijać się dalej w oparciu o potencjał rolniczy. Natomiast pojawiają się perspektywy wykorzystania możliwości turystycznych opartych o korzystne położenie geograficzno-komunikacyjne oraz wysoki potencjał przyrodniczo-krajobrazowy. Nie można liczyć na wielkie inwestycje przemysłowe, natomiast stworzenie warunków dla lokalnych inwestorów, zwłaszcza powiązanych z rolnictwem może zwiększyć potencjał ekonomiczny powiatu. Należy pamiętać o tym, że powiat gryficki graniczy z terenami o dużej aktywności gospodarczej (np. Szczecin) i powinien wykorzystywać potencjał położenia. Kolejnym plusem położenia powiatu jest jego turystyczny potencjał (np. dostęp do Bałtyku). Walory

przyrodnicze, krajoznawcze czy historyczne na pewno mogą zostać wykorzystane pod względem „turystycznym”. Poprzez organizację np. spływów i wędrówek łodziami/kajakami można rozwijać turystykę weekendową oraz agroturystykę (przede wszystkim w miejscowościach nie mających linii brzegowej), co może być korzystne także pod względem handlowym. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna może pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów jak i osób zainteresowanych osadnictwem w czystej i pięknej okolicy. W świetle starzenia się społeczeństwa ten kierunek może być interesującą możliwością rozwoju. Niemniej realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmacniania dotychczasowych działań, takich jak poprawa stanu infrastruktury (dalsze rozwijanie jakości dróg, parkingi), dbałość o infrastrukturę kulturalną i sportową. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa doskonale wpisuje się w obraz powiatu zachęcającego do osiedlenia się w nim. Ponadto, aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać możliwości wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Oczywiście wśród zewnętrznych najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie, oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej). Trzeba też poszukiwać możliwości realizacji wybranych zadań w inny sposób, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu, zarówno wewnętrznego jak i opartego o migrację. itp. Korzystna dla rozwoju powiatu, zwłaszcza w zakresie turystyki będzie współpraca z okolicznymi powiatami i gminami, także w ramach LGD.

Podsumowując powiat gryficki ma sporo wyzwań wewnętrznych, związanych głównie z dwoma osiami problemowymi. Pierwsza z nich to dbałość o rozwój infrastruktury, w tym zwłaszcza drogowej i kanalizacyjnej. Druga z nich sfera czysto społeczna, głównie aktywizacja mieszkańców. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu. Dobra infrastruktura jest istotnym czynnikiem ograniczającym emigrację z powiatu, a dodatkowo sprzyjającą potencjalnej imigracji mieszkaniowej do powiatu.

Sprowadzając powyższe uogólnione omówienie wyników analizy SWOT Strategia Rozwoju powiatu gryfickiego powinna skoncentrować się na wykorzystaniu szans, poprzez:

- dalszy rozwój rolnictwa, także poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego. Tworzenie miejsc pracy przyjaznych rolnikom i innym osobom zaangażowanym w produkcję,

w rozwój otoczenia rolnictwa. Przez otoczenie rozumieć należy z jednej strony część związaną z produkcją (obsługa, skup, przetwórstwo itp.), a z drugiej strony z otoczeniem społecznym (kulturą, rekreacją, nauczaniem itp.). Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi rolnictwa i ludzi w nim zatrudnionych,

- dalszy rozwój przedsiębiorczości, w szerokim rozumieniu, nie tylko w zakresie powiększania ilościowych dotychczasowych działalności ale także poszukiwania nowych rozwiązań gospodarczych i tworzenia miejsc pracy przyjaznych m. in. osobom zaangażowanym w produkcję, handel i usługi związane z rolnictwem i turystyką. Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorczości,
- rozwój agroturystyki oraz turystyki, także weekendowej i krótkoterminowej, która wymaga starannie przygotowanej oferty. Należy dalej wykorzystywać potencjał płynący z zasobów wodnych (dostęp do morza, rozbudowa portów, miejsc obsługi jachtów, spływy, wędkarstwo, zejścia na plażę, toalety, deptaki, promenady, amfiteatry itp.). Warto również poszerzać ofertę kulturalną (regionalne produkty) oraz w dalszym ciągu rozwijać bazę sprzyjającą napływowi turystów (siłownie na powietrzu, **ścieżki rowerowe**, ścieżki zdrowia);
- pojedynczy samorząd jest zbyt mały, aby sprostać wyzwaniom XXI wieku, dlatego ważnym elementem służącym rozwojowi jest współpraca z otoczeniem. Stąd waga współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie powiatu oraz z gminami powiatu, powiatami sąsiednimi i partnerami z zagranicy,
- jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, szczególnie jeśli chodzi o nawierzchnię dróg i infrastrukturę okołodrogową (oświetlenie, parkingi, chodniki),
- należy przygotować się na poszerzenie usług senioralnych – perspektywy demograficzne dla kraju wyglądają niekorzystnie w sytuacji starzejącego się społeczeństwa.

Należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, zarówno w zakresie dróg jak i komunikacji publicznej winny być przedmiotem troski władz powiatowych i gminnych. Należy uporządkować kanalizację w poszczególnych gminach powiatu. Najciekawszym wyzwaniem zdaje się problem demografii. Niemniej warto pamiętać, że w skali pojedynczego powiatu rozwiązaniem może być nie tylko rozwój wewnętrzny. Do powiatu (i jego gmin) dającemu

dobrze warunki życia będą przybywać nowi mieszkańcy z zewnątrz. Taka migracja może pomóc w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego.

4.3 WIZJA I CELE STRATEGICZNE POWIATU GRYFICKIEGO

Wizja powiatu gryfickiego koncentruje się na stworzeniu środowiska przyjaznego mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom oraz podniesieniu poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego, zrównoważonego rozwoju.

Poniżej zaprezentowane cele strategiczne dotyczące konkretnych obszarów rozwoju

Określiwszy główne kierunki rozwojowe Strategii określono podstawowe Cele Rozwojowe dla powiatu gryfickiego.

**Powiat gryficki - przyjazny dla
mieszkańców, turystów i inwestorów,
dbający o środowisko i tradycje
kulturowe**

**Rozwój
gospodarczy
i infrastrukturalny
przy
wykorzystaniu
potencjału
powiatu**

**Poprawa stanu
środowiska i
warunków
rozwoju rolnictwa**

**Promocja,
ochrona zdrowia
i włączenie
społeczne**

**Rozwój edukacji
dostosowanej do
bieżących
i przyszłych
potrzeb**

Warto zwrócić uwagę, że dwa pierwsze cele leżą głównie w jurysdykcji gmin, niemniej powiat może i powinien sprzyjać ich realizacji. Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny powiatu.

5. CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE STRATEGII POWIATU GRYFICKIEGO

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach powiatu o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono cele strategiczne rozwoju powiatu gryfickiego. W tabelach zamieszczono zadania, które w zależności od kompetencji należą do zadań własnych powiatu a także gmin oraz szczebla wojewódzkiego i krajowego, a ich umieszczenie w Strategii wskazuje na konieczność współdziałania wszystkich szczebli samorządu i jednostek rządowych na terenie województwa.

5.1 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”

Tabela 37 Cel strategiczny 1

CEL STRATEGICZNY 1	ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU
Program operacyjny 1.1	Spójność komunikacyjna powiatu
Działanie 1.1.1	Odnawianie nawierzchni dróg powiatowych
Opis Działania	Naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość kilometrów odnowionych nawierzchni dróg
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.2	Eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach
Opis Działania	Wspólnie z Policją, samorządami, zarządcami dróg wskazywane będą na drogach na terenie powiatu miejsca szczególnie niebezpieczne wymagające pilnej korekty. Przeprowadzana będzie korekta drogi

	szczególnie poprzez poprawę widoczności na niebezpiecznych łukach i zakrętach i/lub jej oznakowania, oddzielanie ruchu pieszego od kołowego przez budowę chodników. W razie potrzeby nawiązana zostanie współpraca z zarządcami dróg innych kategorii zwłaszcza przy modernizacji niebezpiecznych skrzyżowań. Prowadzone będzie lobbowanie na rzecz budowy ścieżek rowerowych na drogach wojewódzkich i krajowych. Utwardzenie poboczy dróg w celu zwiększenia bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość zmienionych miejsc
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.3	Optymalizacja sieci linii komunikacyjnych
Opis Działania	Prowadzone będą działania o charakterze lobbującym w zakresie przewozu osób na liniach autobusowych i kolejowych. Ich adresatem będą przedsiębiorcy wykonujący regularny transport osób. Zakres propozycji zmian będzie wynikiem analizy potrzeb w zakresie przewozu osób sporządzonej w oparciu o wnioski samorządów, mieszkańców lub instytucji, rozbudowa i modernizacja małej infrastruktury towarzyszącej (np. przystanki autobusowe, ławeczki)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Ilość nowopowstałych połączeń komunikacyjnych
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.4	Budowa i modernizacja chodników i parkingów
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników przy drogach powiatowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.5	Wspieranie przebudowy dróg wojewódzkich
Opis Działania	Doprowadzenie we współpracy z Urzędem Wojewódzkim, istniejącej sieci dróg wojewódzkich na terenie powiatu gryfickiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Ilość kilometrów przebudowanych dróg
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.6	Wspieranie przebudowy dróg gminnych na terenie powiatu gryfickiego

Opis Działania	Doprowadzenie, we współpracy z Urzędem Wojewódzkim i Urzędami poszczególnych gmin, istniejącej sieci dróg gminnych na terenie powiatu gryfickiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, środki gminne
Miernik oceny	Ilość kilometrów przebudowanych dróg
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Dróg Powiatowych
Program operacyjny 1.2	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości
Działanie 1.2.1	Powiatowe Centrum Sportu, Rekreacji i Promocji – kompleksowa obsługa podmiotów i osób zainteresowanych rozwojem
Opis Działania	<p>W perspektywie finansowej 2014-2020 i 2021-2027 Powiatowe Centrum Sportu, Rekreacji i Promocji będzie przede wszystkim przybliżało i objaśniało tematykę związaną z budową nowoczesnej, innowacyjnej i inteligentnej gospodarki w oparciu o Fundusze Europejskie. Aktywność będzie kierowana zwłaszcza w stronę lokalnych przedsiębiorców i podmiotów zainteresowanych rozwojem. W ramach swoich zadań Centrum będzie oferowało m.in. następujący zakres usług: diagnoza klienta i jego potrzeb; informowanie o warunkach, kryteriach i procedurach przyznawania dotacji; przedstawianie „krok po kroku” procesu ubiegania się o dotację; konsultacje na etapie przygotowania wniosku/projektu; konsultacje na etapie realizacji projektu; wstępną pomoc w rozliczaniu projektu; indywidualne konsultacje u klienta oraz organizowanie spotkań informacyjnych i szkoleń dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów.</p> <p>Ponadto z porad korzystać będą mogli również wszyscy zainteresowani tematyką Funduszy Europejskich, w tym potencjalni beneficjenci ubiegający się o dofinansowanie swoich przedsięwzięć</p>
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość konsultacji udzielonych podmiotom gospodarczym w ciągu roku
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.2	Wspomaganie działań związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych
Opis Działania	Wspieranie i koordynowanie działań gmin w zakresie działania
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.3	Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń

Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie o szkoleniach
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.4	Wspieranie lokalnych porozumień rolników/przedsiębiorców
Opis Działania	Rozpoznanie i zaproszenie do współpracy działających organizacji rolniczych i przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba spotkań, efekty współpracy
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.5	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców
Opis Działania	Wspieranie tworzenia programów pomocowych, informowanie przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wdrożonych programów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.6	Wspieranie proinnowacyjności
Opis Działania	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia, wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw spełniających wymogi WRPO+ w tym zakresie
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.2.7	Rozwój portu w Mrzeżynie i przystani morskich
Opis Działania	Wspieranie działań dotyczących dalszego rozwoju portu morskiego w Mrzeżynie (np. nowe szlaki komunikacyjne), rozwój infrastruktury przystani morskich w Niechorzu, Rewalu i Mrzeżynie
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki powiatowe, gminne i prywatne
Miernik oceny	Liczba działań, liczba korzystających z portu i przystani
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Zarząd Portu Morskiego Mrzeżyno
Działanie 1.2.8	Wspieranie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu

Opis Działania	Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju mieszkańców poprzez pomoc, organizację szkoleń, kursów itp. dotyczących obszarów/branż kluczowych dla rozwoju powiatu (np. turystyka, budownictwo, usługi fryzjerskie, kosmetyczne, medyczne, elektryczne, itp.), wykorzystanie funduszy szkoleniowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, środki prywatne, środki wojewódzkie i krajowe
Miernik oceny	Liczba kursów, szkoleń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy
Program operacyjny 1.3	Rozwój turystyki
Działanie 1.3.1	Wykorzystanie potencjału szlaków turystycznych
Opis Działania	Wyeksponowanie walorów przyrodniczych, edukacja ekologiczna, przystosowanie szlaków dla różnych odbiorców (np. dzieci)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych turystów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.2	Zwiększanie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej
Opis Działania	Podnoszenie standardów jakościowych bazy noclegowej, organizacja szkoleń, ułatwienia dla przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych miejsc noclegowych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.3	Promocja i rozwój agroturystyki
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych, szkolenia, pomoc w przekształcaniu istniejących gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych, liczba szkoleń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.4	Promocja walorów Powiatu
Opis Działania	Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych powiatu, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach, konferencjach itp. rozwój punktu informacji turystycznej, stworzenie systemu informacji wizualnej, współpraca wszystkich gmin w celu promocji powiatu i regionu, wspólne wydawnictwa np. albumy
Potencjalne	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne

źródło finansowania	
Miernik oceny	Wzrost liczby turystów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.5	Propagowanie turystyki weekendowej i kilkudniowej
Opis Działania	Wykorzystanie metod e-promocja m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/), • Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.6	Rozwój turystyki wodnej w obszarze rzek i jezior
Opis Działania	Wymaga przygotowania kompleksowego programu wraz z zainteresowanymi partnerami (m. in. z gminami powiatu), rozwój turystyki poprzez propagowanie kajakarstwa, modernizację i budowę przystani. Promocja i rozwój turystyki i sportów wędkarskich osób niepełnosprawnych (np. odpowiednie dostosowywanie pomostów, miejsc do wędkowania)
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba turystów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach i Urzędy poszczególnych gmin
Program operacyjny 1.4	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 1.4.1	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz innych budynków w powiecie
Opis Działania	Przygotowanie wymaganych dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji budynków; wykonanie prac, termomodernizacja np. budynku szpitala z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, wymiana pokrycia dachowego, instalacji grzewczych i elektrycznych, wsparcie i pomoc w przygotowaniu dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji dla osób, szkolenia.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, powiatowe, gminne, prywatne, środki WFOŚiGW
Miernik oceny	Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii,
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 1.5	Innowacyjna i sprawna administracja
Działanie 1.5.1	Usprawnienie procesu zarządzania administracją

Opis Działania	Działanie polega na wdrożeniu systemu samooceny służącego poprawie zarządzania poszczególnymi sektorami usług z zakresu: bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i rolnictwa, kontroli zarządczej, zarządzania projektami, w tym z funduszy unijnych w celu usprawnienia: systemów komunikacji społecznej; wzmocnienia zachowań etycznych w aspekcie zwiększenia przejrzystości realizowanych działań; kreowania pozytywnego wizerunku Urzędu; wymiany dobrych praktyk. Realizacja programu oparta będzie o nowoczesne narzędzia usprawniające zarządzanie oraz cykl szkoleń pracowników urzędu. Zostaną także wykorzystane narzędzia elektroniczne, jako forma dodatkowego poszerzenia wiedzy i kompetencji urzędników. Przeprowadzone zostanie badanie satysfakcji interesantów z poziomu świadczonych usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach oraz liczba interesantów oceniających pozytywnie funkcjonowanie urzędu
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 1.5.2	e-Administracja
Opis Działania	Stworzenie aplikacji ułatwiającej mieszkańcom, przedsiębiorcom, urzędnikom załatwianie spraw w urzędzie, dostęp do niezbędnych informacji, skrócenie czasu oczekiwania
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Stworzona aplikacja
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Gryficach

5.2 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA”

Tabela 38 Cel strategiczny 2

CEL STRATEGICZNY 2	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA
Program operacyjny 2.1	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego
Działanie 2.1.1	Realizacja powiatowego programu ochrony środowiska
Opis Działania	Dostosowanie środowiska do standardów określonych w stosownych przepisach prawa oraz zachowanie cennych walorów środowiska naturalnego, przede wszystkim zwrócenie uwagi na zmianę systemów grzewczych i walkę ze smogiem
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.1.2	Wsparcie działań i przedsięwzięć związanych z regulacją stosunków wodnych oraz zabezpieczeniem przed powodzią
Opis Działania	W ramach kompetencji i możliwości finansowych zasadnym jest wsparcie działań związanych z poprawą bilansu wodnego w powiecie oraz bieżącym utrzymaniem urządzeń wodnych, w tym zabezpieczeniem przed powodzią. Do najważniejszych działań w tym zakresie należeć będą: dotacje do spółek wodnych, przebudowa systemu odwodnienia dróg, pomoc w zwiększeniu małej retencji, właściwe utrzymanie urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Ważne będzie także wsparcie przy budowie lokalnych (prydomowych) oczyszczalni ścieków.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Powstanie obiektów związanych z poprawą bilansu wodnego oraz właściwe utrzymanie istniejących urządzeń wodnych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.1.3	Promocja postaw ekologicznych
Opis Działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, szkoły gminne i powiatowe
Program	Promocja rolnictwa i wspomaganie warunków gospodarowania

operacyjny 2.2	
Działanie 2.2.1	Promocja powiatu w kontekście funkcjonowania rolnictwa oraz produkcji rolnej
Opis Działania	Działania promocyjne samorządu powiatowego, które będą miały na celu wsparcie rolnictwa, produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego w powiecie, w tym produkcji zdrowej żywności. Promocja będzie prowadzona przy wykorzystaniu m.in. prasy specjalistycznej, targów
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Ilość działań promocyjnych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.2	Pomoc w rozpowszechnieniu informacji oraz organizacji szkoleń dla rolników dot. pozyskania środków pomocowych wspierających zrównoważony rozwój, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska
Opis Działania	Pomoc logistyczna dla instytucji działającej na rzecz rolnictwa i rozwoju wsi, w zakresie rozpropagowania informacji oraz organizacji szkoleń związanych ze środkami finansowymi wspierającymi zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Ilość przeprowadzonych szkoleń i innych działań w tym zakresie
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.3	Scalenie i wymiana gruntów
Opis Działania	Celem działania jest przedstawienie korzyści płynących z przedsięwzięcia scalenia i wymiany gruntów. Głównym jego zadaniem jest minimalizacja rozłogu gruntów, czyli poprawa struktury agrarnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Ilość obrębów ewidencyjnych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.4	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami rolniczymi, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju rolnictwa i usług
Potencjalne źródło	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne

finansowania	
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.5	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego
Opis Działania	Wspieranie, partnerstwo oraz współpraca z osobami zainteresowanymi przetwórstwem lokalnym
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wytworzonych produktów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.6	Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania produktów rolnych na imprezach okolicznościowych
Opis Działania	Promocja sprzedaży produktów rolnych podczas jarmarków, dożynek na terenie poszczególnych gmin, powiatu i poza jego granicami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba producentów zdrowej żywności, ilość oferowanych produktów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.2.7	Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej
Opis Działania	Stworzenie programów pomocowych, organizacja szkoleń zwłaszcza w zakresie dbałości o gleby, wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, gminne, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba programów, szkoleń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Gryficach

5.3 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”

Tabela 39 Cel strategiczny 3

CEL STRATEGICZNY 3	PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
Program operacyjny 3.1	Promocja zdrowego trybu życia
Działanie 3.1.1	Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia
Opis Działania	Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych oraz innych zadań z zakresu promocji zdrowia, w tym: konferencje, festyny oraz zadania zlecone organizacjom pozarządowym i innym podmiotom uprawnionym
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki prywatne, środki krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń prozdrowotnych zorganizowanych przez Starostwo Powiatowe w Gryficach , liczba osób objętych działaniami edukacyjno-szkoleniowymi
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.1.2	Propagowanie modelu aktywnego, zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu gryfickiego
Opis Działania	Wspieranie działalności szkółek sportowych, poprzez dotacje na zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, pomoc przy tworzeniu turniejów, patronat powiatu gryfickiego nad imprezami sportowymi oraz promocję akcji inicjowanych przez organizacje pozarządowe
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze sportowym, liczba klubów sportowych, liczba młodzieży objętych działaniem klubów dotowanych przez Powiat Gryficki o charakterze sportowym
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, SANEPID
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu
Działanie 3.2.1	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Wsparcie, w formie dotacji lub współorganizacji atrakcyjnych i innowacyjnych, adresowanych do różnych grup odbiorców, projektów z zakresu edukacji kulturalnej i animacji kultury z wykorzystaniem instytucji kultury, inicjatyw prywatnych i społecznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki gminne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	2020-2030

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.2.2	Rozwój infrastruktury i turystyki rowerowej
Opis Działania	Budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych (m. in. rewitalizacja szlaków „Gryfland”), budowa infrastruktury towarzyszącej (np. miejsca postoju, naprawy rowerów), odpowiednie oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych i widokowych. Poprawa infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej regionu, poprawa bezpieczeństwa dla osób uprawiających sport i turystykę, promocja atrakcji turystycznych i przyrodniczych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba nowych tras rowerowych
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.2.3	Zachowanie dorobku kultury i dziedzictwa Powiatu
Opis Działania	Prowadzenie działań promocyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych mających na celu uświadamianie mieszkańcom powiatu gryfickiego znaczenia i konieczności zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz renesansu patriotyzmu lokalnego, w ramach których planuje się tworzenie szlaków turystyczno-kulturowych obejmujących najciekawsze miejsca i obiekty zabytkowe w powiecie
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, gminne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń edukacyjnych w zakresie dziedzictwa i historii regionu
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.2.4	Wsparcie i rozwój sieci bibliotek publicznych
Opis Działania	Działania mające na celu ułatwienie dostępu do bibliotek publicznych poprzez zwiększenie ich sieci, ciągłe unowocześnianie oferty oraz wspieranie działań kulturalnych, dla których biblioteki mogą stać się wsparciem.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, gminne
Miernik oceny	Wielkość sieci, liczba wydarzeń odbywających się w bibliotekach
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 3.3	Promocja zdrowia
Działanie 3.3.1	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych
Opis Działania	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych przez szpital wojewódzki we współpracy ze Starostwem
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne, NFZ, środki organizacji pozarządowych
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych programów

Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, SPZZOZ w Gryficach
Działanie 3.3.2	Rozwój świadczeń opieki długoterminowej i geriatrycznej
Opis Działania	Współpraca ze SPZZOZ i partnerami w celu poprawy i poszerzenia opieki długoterminowej i geriatrycznej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne
Miernik oceny	Zapewnione środki finansowe
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, SPZZOZ w Gryficach
Działanie 3.3.3	Zapewnienie usług medycznych osobom starszym/niesamodzielnym
Opis Działania	Poszerzenie możliwości pomocy osobom starszym i niesamodzielnym poprzez stworzenie kompleksowych programów pomocowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne, środki MPiPS
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, SPZZOZ w Gryficach
Program operacyjny 3.4	Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
Działanie 3.4.1	Rozwój dialogu i komunikacja społeczna
Opis Działania	Poszukiwanie i utrzymywanie obszarów współpracy samorządu powiatu z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, czyli mieszkańcami powiatu gryfickiego, nieformalnymi inicjatywami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które swoją aktywnością wypełniają przestrzeń publiczną, między innymi poprzez swobodny dostęp do aktualnych informacji o działalności samorządu, organizowanie tematycznych konferencji i seminariów dla różnych grup
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość konferencji i seminariów ,ilość wydarzeń promujących potencjał społeczeństwa powiatu
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.4.2	Aktywizacja i wsparcie organizacji pozarządowych
Opis Działania	Aktywna współpraca powiatu gryfickiego z organizacjami pozarządowymi, między innymi tworzenie zespołów doradczych, organizację szkoleń, pomoc merytoryczną dla organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość szkoleń dla organizacji pozarządowych współorganizowanych przez powiat gryficki, ilość spotkań przedstawicieli powiatu z organizacjami pozarządowymi

Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.4.3	Partnerstwo
Opis Działania	Współpraca z samorządami lokalnymi poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz współpraca z zagranicą w celu transferu idei partnerstwa i społeczeństwa obywatelskiego, połączonego z wymianą doświadczeń, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, LGD, Gminy, Sołectwa itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki gminne
Miernik oceny	Ilość przedsięwzięć współorganizowanych, ilość partnerstw
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 3.5	Ograniczenie bezrobocia
Działanie 3.5.1	Wsparcie doradcze pracodawców oraz osób bezrobotnych
Opis Działania	Zadanie wykonywane przez doradców zawodowych w zakresie: udzielania pomocy osobom bezrobotnym, poszukującym pracy, i pracującym w planowaniu, i organizowaniu ich życia zawodowego, pomocy ludziom mającym trudności z podjęciem lub realizacją decyzji zawodowej, wynikających głównie z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy, pomocy pracodawcy w selekcji kandydatów na stanowiska pracy wymagające szczególnych predyspozycji
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość podjęć pracy w stosunku do osób objętych pomocą doradcy
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach
Działanie 3.5.2	Realizacja programów aktywizacji zawodowej
Opis Działania	Realizacja tego zadania wykonywana będzie poprzez zastosowanie instrumentów i usług wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. szkolenia, staż, prace interwencyjne, dotacje, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Efektywność zatrudnienia tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach
Działanie 3.5.3	Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy
Opis Działania	Przeprowadzanie, publikowanie upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na rynku pracy. Badania i diagnozy rynku pracy w celu

	określenia potrzeb pracodawców, jak i możliwości bezrobotnych. Zakres tych badań to: określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie, analiza wpływających ofert pracy i kierunków edukacyjnych, kierunku rozwoju największych firm w powiecie, przewidywane oczekiwania pracodawców odnośnie pożądaných kwalifikacji, badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i pracodawców. Wyniki badań posłużą prognozowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i umożliwią właściwy dobór form aktywizujących dla osób bezrobotnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Raport z przeprowadzonych badań i analiz
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach
Działanie 3.5.4	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych, przedsiębiorców w zakresie możliwości korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach
Opis Działania	Informowanie osób bezrobotnych, pracodawców o rynku pracy, jego potrzebach, promocja usług rynku pracy, promocja oraz wspieranie przedsiębiorczości - udostępnianie informacji związanych z przedsiębiorczością i samozatrudnieniem, wspieranie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez m.in. doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia własnej firmy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Wskaźnik niemierzalny
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach
Działanie 3.5.5	Organizacja szkoleń i kursów doskonalących umiejętności i podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych
Opis Działania	Realizacja zadania odbędzie się poprzez dostosowanie ofert szkoleniowych pod potrzeby osób bezrobotnych i pracodawców
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba osób objętych szkoleniami, wskaźnik efektywności tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w szkoleniu uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach
Program operacyjny 3.6	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.6.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne

źródło finansowania	
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.6.2	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 3.7	Uczenie się przez całe życie (LLL)
Działanie 3.7.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 3.7.2	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 3.8	Rozwój placówek pomocy społecznej
Działanie 3.8.1	Przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach i eliminowanie ich negatywnych skutków
Opis działania	Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami, zapewnienie w jednostkach pomocy społecznej niezbędnych środków finansowych na wsparcie rodzin, organizowanie systemu opieki nad dzieckiem pozbawionym wsparcia rodziny
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki z MPiPS
Miernik oceny	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy
Termin realizacji	2020-2030

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach, PCPR w Gryficach, OPS poszczególnych gmin, stowarzyszenia realizujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej
Działanie 3.8.2	Realizacja programów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Źródło: Opracowanie własne, Starostwo Powiatowe w Gryficach

5.4 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”

Tabela 40 Cel Strategiczny 4

CEL STRATEGICZNY 4	ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB
Program operacyjny 4.1	Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji
Działanie 4.1.1	Wsparcie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli
Opis Działania	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w szkołach i przedszkolach z terenu powiatu gryfickiego poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli: szkolenia, warsztaty, konsultacje, utworzenie sieci współpracy, działania na platformie e-learningowej
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba nauczycieli objętych doskonaleniem zawodowym, ilość szkół objętych doskonaleniem zawodowym
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.1.2	Wspieranie organizacji pozarządowych w obszarze edukacji nieformalnej
Opis Działania	Działanie będzie polegało na systematycznym monitorowaniu ogłaszanych programów, konkursów w sprawie pozyskiwania środków na realizację zadań z zakresu edukacji i bieżące informowanie, poprzez portal informacyjny, o możliwości aplikowania o środki finansowe. W ramach działania planuje się współorganizowanie szkoleń w zakresie wypełniania dokumentacji dotyczących wniosków aplikacyjnych oraz ogłoszenie konkursów grantowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych i przekazanych dla stowarzyszeń, ilość konkursów grantowych w obszarze edukacji, liczba młodzieży objętej działaniem
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.1.3	Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia placówek edukacyjnych powiatu gryfickiego
Opis Działania	Dostosowanie bazy dydaktycznej placówek edukacyjnych prowadzonych przez powiat gryficki do standardów programowych umożliwiających przeprowadzanie zajęć na najwyższym poziomie kształcenia oraz dostosowanie do wymogów rynku pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość zakupionych pomocy naukowych i dydaktycznych
Termin realizacji	2020-2030
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Gryficach

Działanie 4.1.4	Modernizacja bazy dydaktycznej oraz rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych powiatu gryfickiego
Opis Działania	Działanie polega na systematycznej modernizacji bazy dydaktycznej i rozbudowie bazy sportowej szkół i placówek prowadzonych przez powiat gryficki np. wybudowanie i remonty sal gimnastycznych, boisk sportowych czy placów zabaw,
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość wyremontowanych pomieszczeń, ilość wybudowanych obiektów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.1.5	Rozwój cyfrowych form edukacji
Opis Działania	Celem działań w ramach rozwoju cyfrowych form edukacji ma być wprowadzenie uczestników klasycznego systemu edukacji (szkół, uczniów, nauczycieli i rodziców) w coraz powszechniej panujące w życiu codziennym realia cyfrowe. Cyfryzacja ta zakłada wprowadzanie w trybie on-line zarówno rozwiązań komunikacyjnych, jak również zintegrowanych systemów e-edukacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Udział uczniów i nauczycieli korzystających z cyfrowych form edukacji
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.1.6	Dostosowanie sieci szkół do potrzeb mieszkańców
Opis Działania	Działanie dostosowujące profil szkół ponadpodstawowych do potrzeb mieszkańców
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Procent młodzieży ze szkół podstawowych kontynuującej naukę w szkołach powiatu, procent ludzi dorosłych uzupełniających wiedzę w szkołach powiatu
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.1.7	Podnoszenie jakości sieci szkół
Opis Działania	Działania ukierunkowane na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Miejsce powiatu gryfickiego w rankingu wyników egzaminacyjnych wśród innych powiatów
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Program operacyjny 4.2	Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego
Działanie 4.2.1	Wypracowanie narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze

	szkołami
Opis Działania	Działanie polegać będzie na wypracowaniu narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami w celu dostosowania oferty edukacyjnej do rynku pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Opracowanie modelu współpracy przedsiębiorców ze szkołami, ilość szkoleń przeprowadzonych przez doradców zawodowych, ilość spotkań przedsiębiorców z uczniami szkołami
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.2.2	Rozwój systemu doradztwa zawodowego – wczesnej diagnozy predyspozycji zawodowych w kontekście lokalnego rynku pracy
Opis Działania	W ramach działania zamierza się postawić nacisk na rozwój indywidualnego doradztwa zawodowego poprzez wypracowanie modelu doradztwa zawodowego właściwego dla powiatu gryfickiego
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba konsultacji w zakresie doradztwa zawodowego
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.2.3	Rozwój szkolnictwa zawodowego
Opis Działania	Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego poprzez takie działania jak: organizacja praktyk i staży dla uczniów u zachodniopomorskich pracodawców, wyposażenie pracowni, utworzenie nowych kierunków kształcenia
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba uczniów korzystających z praktyk
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach
Działanie 4.2.4	Promocja kształcenia na kierunkach zawodowych i technicznych
Opis Działania	Promocja nauki w szkołach zawodowych i technikach poprzez: informację w formach multimedialnych, wizyty w szkołach podstawowych, drzwi otwarte, spotkania w warsztatach pracy, praktyki, spotkania z przedstawicielami zawodów, wizyty w szkołach połączone z prezentacjami tych szkół, informowanie poprzez Internet, biuletyny informacyjne w lokalnej prasie
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość informacji (publikacji) o szkolnictwie zawodowym i technicznym
Termin realizacji	2020-2030
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Gryficach

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

6. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego na tle innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich i powiatowych).

6.1 STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one **zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem**. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: **innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami**.

Wdrażanie celów Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego przyczynia się do realizacji Strategii „Europa 2020”.

6.2 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 roku. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Działania wskazane w SRK będą konkretyzowane poprzez cele i programy Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego.

6.3 DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.

6.4 RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego przyczyni się do urzeczywistnienia tych wyzwań w skali pojedynczej gminy.

6.5 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),

- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.6 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Powiatu Gryfickiego będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

6.7 STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020.

Stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy przedsiębiorstw, administracji i nauki to główny cel Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG).

Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw oraz sektora nauki i administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność naszej gospodarki. Strategia zakłada realizację następujących celów:

- Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Poszczególne działania będą realizowane przez administrację centralną we współpracy z przedsiębiorcami i ich organizacjami, jednostkami naukowymi i samorządowymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami pozarządowymi. Obok systemowych działań legislacyjnych w różnych obszarach planowane są również zmiany w samym funkcjonowaniu krajowej polityki innowacyjnej, a także bezpośrednie wsparcie w postaci programów finansowanych ze środków publicznych.

Cele i programy Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego są kompatybilne z celami SIEG.

6.8 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2030

Spójność dokumentów strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne. Układ celów Strategii Rozwoju Województwa wynika z potrzeb rozwojowych i modernizacyjnych regionu.

Strategia Rozwoju Powiatu Gryfickiego poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie cele strategiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 o nazwach:

- Otwarta społeczność;
- Dynamiczna gospodarka;
- Partnerski region;
- Sprawny samorząd.

6.9 PROJEKT PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego ma trzy zasadnicze cele:

- kształtowanie polityki przestrzennej województwa, zgodnej z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przy uwzględnieniu terytorializacji polityki rozwoju, przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawę działań,
- koordynację elementów planowania rozwoju wynikających ze zobowiązań międzynarodowych, planowania krajowego, regionalnego i lokalnego,
- dostarczenie informacji o województwie, zwłaszcza o jego uwarunkowaniach przestrzennych i kierunkach rozwoju w tej dziedzinie.

Realizując te cele plan zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia i nadaje ramy przestrzenne strategii rozwoju województwa i politykom sektorowym oraz określa:

- uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, położenia województwa w przestrzeni krajowej i europejskiej oraz z krajowych i europejskich strategii i programów rozwoju,
- uwarunkowania wewnętrzne, wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz potrzeb jego ochrony, stanu zagospodarowania przestrzeni, stanu i tendencji zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa,
- kierunki i działania służące realizacji strategicznych celów rozwoju województwa, z uwzględnieniem struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz zadań o znaczeniu ponadlokalnym o zasięgu krajowym i wojewódzkim,

- narzędzia realizacji planu, w tym rekomendacje do krajowej i regionalnej polityki przestrzennej oraz system monitoringu.

Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego i stanowi podstawowe narzędzie koordynacji zamierzeń organizacyjnych, społecznych, gospodarczych i innych będących przedmiotem zainteresowania samorządu wojewódzkiego w przestrzeni, a jednocześnie służy przestrzennej konkretyzacji celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa i w innych dokumentach programowych

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego są zbieżne z celami szczegółowymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

7. WDRAŻANIE STRATEGII

7.1 METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych powiatu. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych powiatu zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy powiatu.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Powiatu wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Powiatu kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Starostwa Powiatu Gryfickiego.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz powiatowych. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych powiatu.

Starostwo Powiatowe w Gryicach jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu.

Strategia Rozwoju Powiatu Gryfickiego na lata 2020-2030 została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w powiecie.

7.2 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań powiatu należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jego terenie. Sposób przygotowania i monitorowania Strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem powiatu gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Powiatu będącej szeroką reprezentacją mieszkańców powiatu sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz powiatu. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Powiatu.

Powiat inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3 PUBLIC RELATIONS STRATEGII ROZWOJU POWIATU GRYFICKIEGO

Istotną uwagę władze Powiatu przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych

beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach Strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne pracowników Starostwa Powiatowego.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców powiatu, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Powiatu odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Powiatu, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

8. ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór ankiety

W związku z podjęciem prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego na lata 2019-2030 prosimy o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta skierowana jest do mieszkańców powiatu gryfickiego. Celem badania ankietowego jest poznanie Państwa opinii na temat warunków życia w powiecie oraz rozpoznanie istotnych problemów i potrzeb mieszkańców, które powinny być uwzględnione w planowaniu kierunków rozwoju powiatu. Jednocześnie zapewniamy, że ankieta ma charakter dobrowolny i anonimowy, a jej wyniki prezentowane będą w formie zbiorczej i wykorzystane zostaną w procesie opracowania strategii rozwoju.

1. Proszę ocenić sytuację w powiecie gryfickim oraz jakość i dostępność do infrastruktury i usług publicznych, posługując się następującą skalą:

- 5 – oceniam bardzo dobrze
- 4 – oceniam raczej dobrze
- 3 – oceniam ani dobrze, ani źle
- 2 – oceniam raczej źle
- 1 – oceniam bardzo źle
- nie mam zdania

Lp.	Wyszczególnienie	5	4	3	2	1	Nie mam zdania
1	Dostępność do administracji publicznej						
2	Lokalny rynek pracy						
3	Opieka społeczna						
4	Ochrona zdrowia						
5	Porządek publiczny i bezpieczeństwo mieszkańców						
6	Edukacja przedszkolna						
7	Szkolnictwo podstawowe						
8	Szkolnictwo zawodowe						
9	Szkolnictwo średnie						
10	Stan i dostępność do infrastruktury społecznej (świetlice wiejskie, domy kultury, itp.)						
11	Stan i dostępność do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska, place zabaw, ścieżki rowerowe, itp.)						
12	Dostępność i stan terenów zielonych do wypoczynku i rekreacji						
13	Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży						
14	Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów						
15	Ochrona i wykorzystanie zabytków						
16	Stan dróg lokalnych						
17	Lokalne połączenia komunikacyjne						
18	Dostępność do infrastruktury wodnokanalizacyjnej, sieci gazowej, itp.						
19	Dostęp do Internetu						
20	Stan środowiska naturalnego						

21	Aktywność gospodarcza w powiecie					
22	Promocja powiatu					
23	Rozwój organizacji pozarządowych					
24	Poziom zadowolenia Pana/Pani z życia w powiecie gryfickim					
25	Tereny wypoczynkowe i infrastruktura turystyczna					
26	Ścieżki rowerowe (stan ścieżek, budowa nowych)					
27	Inny (proszę podać jaki?)					

2. Jakie działania i inwestycje mogą wyróżnić Państwa powiat na tle innych powiatów.

.....

Metryczka

Wiek, płeć, gmina (gm. Rewal, gm. Trzebiatów, gm. Karnice, gm. Brojce, gm. Gryfice, gm. Płoty)

2. Raport z badania ankietowego

Raport z badania ankietowego POWIAT GRYFICKI

1. Proszę ocenić sytuację w powiecie gryfickim oraz jakość i dostępność do infrastruktury i usług publicznych, posługując się następującą skalą:

1	Dostępność do administracji publicznej	%	Liczba
5	oceniłam bardzo dobrze	7,49%	17
4	oceniłam raczej dobrze	31,72%	72
3	oceniłam ani dobrze, ani źle	33,04%	75
2	oceniłam raczej źle	18,50%	42
1	oceniłam bardzo źle	6,61%	15
	nie mam zdania	2,64%	6

2	Lokalny rynek pracy	%	Liczba
5	oceniłam bardzo dobrze	1,32%	3
4	oceniłam raczej dobrze	11,45%	26
3	oceniłam ani dobrze, ani źle	21,59%	49
2	oceniłam raczej źle	37,00%	84
1	oceniłam bardzo źle	28,19%	64
	nie mam zdania	0,44%	1

3	Opieka społeczna	%	Liczba
5	oceniłam bardzo dobrze	3,08%	7
4	oceniłam raczej dobrze	18,50%	42
3	oceniłam ani dobrze, ani źle	38,33%	87
2	oceniłam raczej źle	17,18%	39
1	oceniłam bardzo źle	9,25%	21
	nie mam zdania	13,66%	31

4	Ochrona zdrowia	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	1,76%	4
4	oceniając raczej dobrze	18,06%	41
3	oceniając ani dobrze, ani źle	29,07%	66
2	oceniając raczej źle	30,84%	70
1	oceniając bardzo źle	18,94%	43
	nie mam zdania	1,32%	3

5	Porządek publiczny i bezpieczeństwo mieszkańców	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	4,85%	11
4	oceniając raczej dobrze	25,55%	58
3	oceniając ani dobrze, ani źle	26,87%	61
2	oceniając raczej źle	25,55%	58
1	oceniając bardzo źle	16,30%	37
	nie mam zdania	0,88%	2

6	Edukacja przedszkolna	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	9,25%	21
4	oceniając raczej dobrze	30,40%	69
3	oceniając ani dobrze, ani źle	28,63%	65
2	oceniając raczej źle	13,22%	30
1	oceniając bardzo źle	5,29%	12
	nie mam zdania	13,22%	30

7	Szkolnictwo podstawowe	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	8,81%	20
4	oceniając raczej dobrze	36,12%	82
3	oceniając ani dobrze, ani źle	25,55%	58
2	oceniając raczej źle	10,57%	24
1	oceniając bardzo źle	6,17%	14
	nie mam zdania	12,78%	29

8	Szkolnictwo zawodowe	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	4,41%	10
4	oceniając raczej dobrze	20,26%	46
3	oceniając ani dobrze, ani źle	24,67%	56
2	oceniając raczej źle	19,38%	44
1	oceniając bardzo źle	12,33%	28
	nie mam zdania	18,94%	43

9	Szkolnictwo średnie	%	Liczba
5	oceniając bardzo dobrze	6,61%	15
4	oceniając raczej dobrze	35,24%	80
3	oceniając ani dobrze, ani źle	27,31%	62
2	oceniając raczej źle	14,10%	32
1	oceniając bardzo źle	6,17%	14
	nie mam zdania	10,57%	24

10 Stan i dostępność do infrastruktury społecznej (świetlice wiejskie, domy kultury, itp.)	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	7,93%	18
4 oceniam raczej dobrze	36,12%	82
3 oceniam ani dobrze, ani źle	22,47%	51
2 oceniam raczej źle	18,06%	41
1 oceniam bardzo źle	10,13%	23
nie mam zdania	5,29%	12

11 Stan i dostępność do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska, place zabaw, ścieżki rowerowe, itp.)	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	8,81%	20
4 oceniam raczej dobrze	33,04%	75
3 oceniam ani dobrze, ani źle	25,11%	57
2 oceniam raczej źle	20,26%	46
1 oceniam bardzo źle	11,45%	26
nie mam zdania	1,32%	3

12 Dostępność i stan terenów zielonych do wypoczynku i rekreacji	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	7,05%	16
4 oceniam raczej dobrze	27,75%	63
3 oceniam ani dobrze, ani źle	25,99%	59
2 oceniam raczej źle	22,91%	52
1 oceniam bardzo źle	15,42%	35
nie mam zdania	0,88%	2

13 Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	2,20%	5
4 oceniam raczej dobrze	10,13%	23
3 oceniam ani dobrze, ani źle	22,47%	51
2 oceniam raczej źle	33,04%	75
1 oceniam bardzo źle	27,31%	62
nie mam zdania	4,85%	11

14 Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	3,08%	7
4 oceniam raczej dobrze	16,30%	37
3 oceniam ani dobrze, ani źle	22,91%	52
2 oceniam raczej źle	28,19%	64
1 oceniam bardzo źle	11,89%	27
nie mam zdania	17,62%	40

15 Ochrona i wykorzystanie zabytków	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	4,85%	11
4 oceniam raczej dobrze	19,82%	45
3 oceniam ani dobrze, ani źle	27,75%	63
2 oceniam raczej źle	23,79%	54
1 oceniam bardzo źle	16,30%	37
nie mam zdania	7,49%	17

16 Stan dróg lokalnych	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	0,00%	0
4 oceniam raczej dobrze	10,57%	24
3 oceniam ani dobrze, ani źle	14,98%	34
2 oceniam raczej źle	30,84%	70
1 oceniam bardzo źle	40,97%	93
nie mam zdania	2,64%	6

17 Lokalne połączenia komunikacyjne	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	0,88%	2
4 oceniam raczej dobrze	18,94%	43
3 oceniam ani dobrze, ani źle	29,96%	68
2 oceniam raczej źle	18,94%	43
1 oceniam bardzo źle	25,11%	57
nie mam zdania	6,17%	14

18 Dostępność do infrastruktury wodnokanalizacyjnej, sieci gazowej, itp.	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	7,05%	16
4 oceniam raczej dobrze	36,12%	82
3 oceniam ani dobrze, ani źle	21,15%	48
2 oceniam raczej źle	14,54%	33
1 oceniam bardzo źle	11,89%	27
nie mam zdania	9,25%	21

19 Dostęp do Internetu	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	14,10%	32
4 oceniam raczej dobrze	42,29%	96
3 oceniam ani dobrze, ani źle	20,26%	46
2 oceniam raczej źle	10,13%	23
1 oceniam bardzo źle	9,25%	21
nie mam zdania	3,96%	9

20 Stan środowiska naturalnego	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	7,49%	17
4 oceniam raczej dobrze	31,72%	72
3 oceniam ani dobrze, ani źle	29,96%	68
2 oceniam raczej źle	19,38%	44
1 oceniam bardzo źle	8,37%	19
nie mam zdania	3,08%	7

21 Aktywność gospodarcza w powiecie	%	Liczba
5 oceniam bardzo dobrze	3,08%	7
4 oceniam raczej dobrze	8,81%	20
3 oceniam ani dobrze, ani źle	30,40%	69
2 oceniam raczej źle	28,19%	64
1 oceniam bardzo źle	21,59%	49
nie mam zdania	7,93%	18

22	Promocja powiatu	%	Liczba
5	ocenił bardzo dobrze	6,61%	15
4	ocenił raczej dobrze	11,45%	26
3	ocenił ani dobrze, ani źle	26,43%	60
2	ocenił raczej źle	28,19%	64
1	ocenił bardzo źle	17,18%	39
	nie mam zdania	10,13%	23

23	Rozwój organizacji pozarządowych	%	Liczba
5	ocenił bardzo dobrze	4,85%	11
4	ocenił raczej dobrze	13,22%	30
3	ocenił ani dobrze, ani źle	32,60%	74
2	ocenił raczej źle	22,91%	52
1	ocenił bardzo źle	9,69%	22
	nie mam zdania	16,74%	38

24	Poziom zadowolenia Pana/Pani z życia w powiecie gryfickim	%	Liczba
5	ocenił bardzo dobrze	2,64%	6
4	ocenił raczej dobrze	25,99%	59
3	ocenił ani dobrze, ani źle	36,56%	83
2	ocenił raczej źle	22,03%	50
1	ocenił bardzo źle	11,45%	26
	nie mam zdania	1,32%	3

25	Tereny wypoczynkowe i infrastruktura turystyczna	%	Liczba
5	ocenił bardzo dobrze	1,76%	4
4	ocenił raczej dobrze	33,48%	76
3	ocenił ani dobrze, ani źle	23,35%	53
2	ocenił raczej źle	22,03%	50
1	ocenił bardzo źle	13,66%	31
	nie mam zdania	5,73%	13

26	Ścieżki rowerowe (stan ścieżek, budowa nowych)	%	Liczba
5	ocenił bardzo dobrze	2,20%	5
4	ocenił raczej dobrze	13,22%	30
3	ocenił ani dobrze, ani źle	18,06%	41
2	ocenił raczej źle	22,91%	52
1	ocenił bardzo źle	35,24%	80
	nie mam zdania	8,37%	19

2. Jakie działania i inwestycje mogą wyróżnić Państwa powiat na tle innych powiatów.

	%	Liczba*
Budowa i rozwój ścieżek rowerowych		48
Modernizacje i budowa dróg (np. obwodnice) wraz z infrastrukturą okołodrogową (chodniki, parkingi, oświetlenie, przejścia dla pieszych, progi zwalniające)		37
Inwestycje w nowe zakłady pracy		30
Nie wiem		22
Budowa parku przemysłowego, tworzenie nowych i rozwój istniejących stref ekonomicznych, zdobywanie inwestorów		21
Żadne		16
Poprawa oferty turystycznej, rekreacyjnej i spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów		16

Rozwój turystyki i odpowiednia promocja powiatu		14
Działania proekologiczne		8
Ochrona dóbr kultury i zabytków		7
Inwestycje w żłobki i przedszkola		6
Inwestycje w OZE		5
Basen, hala sportowa		4
Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej		3
Rozwój szkolnictwa zawodowego (branżowego)		3
Rozwój kolei wąskotorowej		2
Lepsza komunikacja publiczna		2
Tworzenie produktów turystycznych na bazie potencjału powiatu		1
Zakup sprzętu dla policji, straży pożarnej i straży miejskiej		1
Więcej placów zabaw		1
Stworzenie sensownej koncepcji rozwoju powiatu		1
Nowe targowiska		1
Inwestycje w utrzymanie przystani kajakowej		1
Lepszy dostęp do lekarzy specjalistów		1
Bezpłatne i ogólnodostępne obiekty sportowe i rekreacyjne		1
Zagospodarowanie niewykorzystanych miejsc		1
Odpowiednie oznakowanie atrakcji turystycznych		1
Teatr		1
Rozwój edukacji w formie zajęć z neurokognitywistyki		1

*niektórzy ankietowani udzielali kilku odpowiedzi

3. Przedział wieku

Odpowiedź	%	Liczba
18-24 lat	10,13%	23
25-35 lat	31,28%	71
36-50 lat	36,56%	83
51-65 lat	18,06%	41
pow. 65 lat	3,96%	9

4. Płeć

Odpowiedź	%	Liczba
Kobieta	43,17%	98
Mężczyzna	56,83%	129

5. Miejsce zamieszkania-gmina

Odpowiedź	%	Liczba
gm. Rewal	1,76%	4
gm. Trzebiatów	23,35%	53
gm. Karnice	1,32%	3
gm. Brojce	4,41%	10
gm. Gryfice	57,27%	130
gm. Płoty	11,89%	27

9. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Gminy w powiecie gryfickim	13
Tabela 2 Sieć osadnicza w powiecie gryfickim (miasta i sołectwa)	13
Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna gruntów w powiecie gryfickim	15
Tabela 4 Wykaz złóż na terenie powiatu gryfickiego	17
Tabela 5 Pomniki przyrody w powiecie gryfickim	24
Tabela 6 Zabytki w powiecie gryfickim wpisane do wykazu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	26
Tabela 7 Liczba mieszkańców powiatu gryfickiego w latach 2009-2018	37
Tabela 8 Liczba mieszkańców powiatu gryfickiego w podziale na gminy powiatu	38
Tabela 9 Mieszkańcy powiatu gryfickiego w podziale na miasto i obszary wiejskie.....	38
Tabela 10 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego	41
Tabela 11 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego.....	42
Tabela 12 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego	42
Tabela 13 Liczba osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego	43
Tabela 14 Mężczyźni i kobiety w powiecie gryfickim w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2009-2018	43
Tabela 15 Struktura i bilans bezrobotnych w powiecie gryfickim.....	44
Tabela 16 Podmioty gospodarcze w powiecie w latach 2014-2018	48
Tabela 17 Podmioty gospodarcze w powiecie gryfickim w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2017 i 2018 roku	48
Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach powiatu	49
Tabela 19 Drogi w powiecie gryfickim w podziale na poszczególne gminy [km]	50
Tabela 20 Drogi powiatowe.....	51
Tabela 21 Charakterystyka sieci wodociągowej w powiecie gryfickim	55
Tabela 22 Sieć wodociągowa w poszczególnych gminach powiatu w 2018 roku.....	55
Tabela 23 Sieć kanalizacyjna w powiecie gryfickim.....	56
Tabela 24 Sieć kanalizacyjna w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego w 2018 roku	56

Tabela 25 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w powiecie gryfickim	56
Tabela 26 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	58
Tabela 27 Odpady zmieszane zebrane terenu powiatu gryfickiego.....	58
Tabela 28 Sieć gazowa na terenie powiatu gryfickiego.....	59
Tabela 29 Sieć gazowa w poszczególnych gminach powiatu	60
Tabela 30 Instalacje OZE na terenie powiatu gryfickiego	60
Tabela 31 Biblioteka Publiczna w powiecie gryfickim	63
Tabela 32 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej.....	68
Tabela 33 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu	69
Tabela 34 Powody przyznania pomocy rodzinie w powiecie gryfickim w latach 2014-2018	69
Tabela 35 Dochody i wydatki powiatu gryfickiego	72
Tabela 36 Analiza SWOT powiatu gryfickiego	77
Tabela 37 Cel strategiczny 1	84
Tabela 38 Cel strategiczny 2	91
Tabela 39 Cel strategiczny 3	94
Tabela 40 Cel Strategiczny 4	101
Rysunek 1 Powiat Gryficki na mapie województwa zachodniopomorskiego	12
Rysunek 2 Mapa powiatu gryfickiego.....	14
Rysunek 3 Ruiny kościoła w Trzęsaczu	30
Rysunek 4 Zamek w Płotach	31
Rysunek 5 Latarnia morska Niechorze	32
Rysunek 6 Pałac w Trzebiatowie.....	32
Rysunek 7 Brama kamienna w Gryficach	33
Rysunek 8 Baszta Kaszana w Trzebiatowie.....	33
Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w powiecie gryfickim w latach 2009-2018.....	37
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w powiecie na 1 km ²	38
Wykres 3 Migracje mieszkańców powiatu gryfickiego.....	39
Wykres 4 Urodzenia i zgony w powiecie gryfickim w latach 2009-2018	40

Wykres 5 Przyrost naturalny w powiecie gryfickim w latach 2009-2018.....	40
Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018	41
Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018	42
Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie gryfickim w latach 2009-2018 ...	43
Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze powiatu w latach 2009-09.2019.....	45
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu gryfickiego w latach 2015-09.2019.....	46